DÖNEM : 3 CİLT : 3 TOPLANTI : 1

MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

53 ncü Birleşim

9 . 3 . 1970 Pazartesi

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	374:375
II — GELEN KÂĞITLAR	375
III — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI	376
1. — Başbakan Süleyman Demirel tarafından teşkil olunan Hükümet programının okunması	376:387
2. — A. P. Grupu Başkanvekili Sabri Keskin'in, Hükümet programı üzerindeki görüşmelere başlamak üzere Birleşimin 12 . 3 . 1970 Perşembe günü saat 10,00 a bırakılmasına dair önergesi	387
3. — Grup başkanvekillerinin, Çarşamba günleri saat 15,00 - 17,00 arasında Meclis araştırması ve genel görüşme ve 17,00 - 19,00 arasında da sözlü soru önergelerinin görüşülmesine dair önergesi	387:388
4. — Van Milletvekili Salih Yıldız'ın, hayvancılığımızın geliştirilmesi ve hayvancılıkla geçinen yurt bölgelerinin ve yurttaşın refaha kavuşturulması için gerekli tedbirleri tesbit etmek üzere bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi (10/7)	388:407
5. — Nevşehir Milletvekili Salâhattin Hakkı Esatoğlu'nun, dış ticaretimizin kalkınma plânına ve ulusal çıkarlarımıza uygun olup olmadığını araştırmak ve meydana gelen aksaklıkları tesbit etmek üzere bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi (10/9)	407:413
IV — SORULAR VE CEVAPLAR	414
A — YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI	*414*
1. — Bolu Milletvekili Kemal Demir'in, Bolu'nun Kıbrıscık ilçesine bağlı Deveci köyü yolunun inşasına dair sorusu ve Köy İşleri Bakanı Turhan Kapanlı'nın yazılı cevabı (7/1)	414:415
2. — Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı'nın, TRT Kurumunun İdare Meclisi üyeleri ile diğer personeline dair Başbakandan olan sorusuna Devlet Bakanı Turhan Bilgin'in yazılı cevabı (7/62)	415:418

Sayfa

3. — Konya Milletvekili Sadi Koçaş'ın, Konya'ya ait meteoroloji raporlarının verilmeme nedenine dair sorusu ve Tarım Bakanı İlhami Ertem'in yazılı cevabı (7/64) 419

4. — Aydın Milletvekili M. Kemal Yılmaz'ın, cezaevlerinde görevli bulunan gardiyanların durumuna dair sorusu ve Adalet Bakanı Ziya Önder'in yazılı cevabı (7/66) 419:420

5. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Mut - Erdemli ve Gülnar ilçelerinde bir Devlet hastanesi açılmasına dair sorusu ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Vedat Âli Özkan'ın yazılı cevabı (7/81) 420:421

6. — Uşak Milletvekili Adil Turan'ın, tütün fiyatlarının tesbit edilişine dair sorusu ve Gümrük ve Tekel Bakanı Ahmet İhsan Birincioğlu'nun yazılı cevabı (7/88) 421:422

7. — Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş'ün, teşvik fonundan kredi alan firmalara dair Başbakandan olan sorusuna Devlet Bakanı Refet Sezgin'in yazılı cevabı (7/94) 422:423

Sayfa

8. — Zonguldak Milletvekili Bülent Ecevit'in, özel bir telgrafın açılarak bakanlık ilgililerince okunduğuna dair sorusu ve Adalet Bakanı Ziya Önder'in yazılı cevabı (7/98) 423:424

9. — Malatya Milletvekili Mustafa Kaftan'ın, Malatya Erkek Sanat Enstitüsünde elektronik şube açılmasına dair sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Orhan Oğuz'un yazılı cevabı (7/101) 424:425

10. — Malatya Milletvekili Mustafa Kaftan'ın, Malatya Lisesinde boş geçen derslere dair sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Orhan Oğuz'un yazılı cevabı (7/103) 425:426

11. — Yozgat Milletvekili İsmet Kapısız'ın, Yozgat'ta açılacak olan bira fabrikasına dair sorusu ve Gümrük ve Tekel Bakanı Ahmet İhsan Birincioğlu'nun yazılı cevabı (7/105) 426

I — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Antalya Milletvekili Hasan Ali Gülcan'ın, suni gübre ithal ve üyelerine dağıtma yetkisinin Tarım Kredi Kooperatifleri Yardımlaşma Birliğinden alınmasının sakıncalarına dair demecine Tarım Bakanı İlhami Ertem cevap verdi.

Anayasanın 102 nci maddesine göre hazırlanan Bakanlar Kurulu listesinde gösterilen bakanlıklara, seçilen zatların atandığına dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu ve Hükümet programının 9 Mart 1970 Pazartesi günü Meclise sunulacağı bildirildi.

Sayın üyelerden bâzılarına Başkanlık tezkeresinde gösterilen sebep ve sürelerle izin verilmesi kabul olundu.

17 . 7 . 1964 tarih ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun 111 ve 112 nci maddeleriyle geçici 1 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici 4 - 5 ve 6 ncı maddelerin eklenmesine ve

1111 sayılı Askerlik Kanununun 1413 sayılı Kanunla değiştirilen 14 ncü maddesi ile 33 ncü maddesinin ve 3899 sayılı Kanunla değişik 94 ncü maddesinin değiştirilmesine ve aynı kanunun 15 nci maddesinin yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarılarının geri gönderilmesi hakkındaki Başbakanlık tezkereleri okundu ve adı geçen kanun tasarılarının geriverildiği bildirildi.

İzmir Milletvekili Şükrü Akkan'ın,

25 . 5 . 1961 gün ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 9 ncu maddesinin 9 ncu fıkrasının yürürlükten kaldırılması ve

286 sayılı Köy Kanununda değişiklik yapılmasına dair Kanunun 25 nci maddesinin değiştirilmesine, 287 sayılı Şehir ve kasabalarda mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri teşkiline dair 4541 sayılı Kanunda değişiklik yapılması ve bâzı kanunların kaldırılması hakkında Kanunun 8 nci maddesinin değiştirilmesine, 306 sayılı İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununda değişiklik yapılmasına ve ilgili bâzı kanunların kaldırılmasına dair Kanunun 105 nci maddesinin değiştirilmesine ve 307 sayılı Belediye Kanununda değişiklik yapılmasına dair Kanunun 24 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tekliflerinin gündemin «Haklarında ivedilik kararı verilen işler» arasına alınmasına dair önergeleri kabul olundu.

Meclis Hesaplarını İnceleme Komisyonu Başkanlığının, Millet Meclisi, Cumhurbaşkanlığı ve Sayıştay Başkanlığı 1967 malî yılı Kesinhesabı hakkında Meclis Hesaplarını İnceleme Komisyonu raporlarının gündeme alınarak görüşülmesine dair tezkeresi reddolundu.

Cumhuriyet Senatosu Balıkesir Üyesi Mehmet Güler ve 32 arkadaşının, Ticaret ve Sanayi Odaları, «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» «Ticaret Borsaları» ve Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun bâzı maddelerini değiştiren kanun teklifi öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul olundu.

Van Milletvekili Salih Yıldız'ın, hayvancılığımızın geliştirilmesi ve hayvancılıkla geçinen yurt bölgelerinin ve yurttaşın refaha kavuşturulması için gerekli tedbirleri tesbit etmek üzere bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi üzerinde bir süre görüşüldü.

9 . 3 . 1970 Pazartesi günü saat 15,00 te toplanılmak üzere Birleşime saat 19,05 te son verildi.

Başkan	Kâtip
Başkanvekili	Kayseri
Fikret Turhangil	*Şevket Doğan*

Kâtip
Tunceli
Kenan Aral

II — GELEN KÂĞITLAR

Teklifler

1. — İstanbul Milletvekili Rıza Kuas'ın 274 sayılı Sendikalar Kanununun bir kısım maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifi (2/287) (Adalet, Çalışma ve Plân komisyonlarına.)

2. — İstanbul Milletvekili Rıza Kuas'ın, 275 sayılı Kanunun adının değiştirilmesi, bir kısım maddelerinin değiştirilmesi, bir kısım maddelerinin kaldırılması hakkında kanun teklifi (2/288) (Adalet, Çalışma ve Plân komisyonlarına.)

3. — Millet Meclisi İdare Âmirlerinin, 21 . 2 . 1967 tarih ve 832 sayılı Sayıştay Kanununda değişiklik yapılması ve bu kanuna geçici üç madde eklenmesi hakkında kanun teklifi (2/289) (Maliye, Sayıştay, Anayasa ve Plân komisyonlarına.)

M. Meclisi B : 53 9 . 3 . 1970 O : 1

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN — Ferruh Bozbeyli

KÂTİPLER : Şevket Doğan (Kayseri) Zeki Çeliker (Siirt)

BAŞKAN — Millet Meclisinin 53 ncü Birleşimini açıyorum. Çoğunluğumuz vardır, görüşmelere başlıyoruz.

III - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Başbakan Süleyman Demirel tarafından teşkil olunan Hükümet programının okunması.

BAŞKAN — Hükümet programını okumak üzere Sayın Başbakanı kürsüye davet ediyorum.

Buyurun Sayın Başbakan.

(A. P. sıralarından «Bravo» sesleri ve sürekli alkışlar.)

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Isparta) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri.

1970 Bütçe Kanunu tasarısının Millet Meclisine sunulmasını mütaakıp, tasarının tümü üzerinde Millet Meclisinde cereyan eden müzakerelerin hitamında yapılan oylama ile hâsıl olan durum, Hükümet hakkında hukukî mânada bir güvensizlik mahiyetini arz etmemekle beraber, Bakanlar Kurulu çekilmiştir. Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından yeni Hükümetin kurulması görevinin Adalet Partisi Genel Başkanı olarak tekrar bana tevcih buyurulması üzerine, gerekli temas ve istişarelerden sonra seçilen bakanların atanması, Anayasanın 102 nci maddesi gereğince yüksek tasvibe iktiran etmiştir. Seçimleri mütaakıp teşekkül eden Hükümetin, Adalet Partisi seçim beyannamesine uygun programında ifade edilen hususlar, seçimlerle tecelli eden millet iradesinin izharında ve Yüksek Meclisin tasvibinde mündemiç direktifleri aksettirmesi itibariyle bugün de değerini muhafaza etmekte ve Hükümetimiz, bu programın tümü ile gerçekleştirilmesi hususunda kendisini görevli saymaktadır. Bu itibarla şimdi huzurunuzda sunmakta olduğum yeni program, 11 Kasım 1969 tarihinde Yüksek Meclisin güven oyu ile tasvip buyurulan program ile seçim beyannamemiz ve İkinci Beş Yıllık Plânla beraberce mütalâa olunmalıdır.

Sayın milletvekilleri,

Hükümetimizin faaliyet ve icraatına yön veren temel ilkelerden başlıcası, Anayasamızın insan haklarına dayanan millî, demokratik, lâik ve sosyal hukuk Devleti nizamını bütün icaplariyle gerçekleştirmek noktasında toplanmaktadır. Bu maksatla her türlü gayret ve itinayı göstermeye, gerekli tedbirleri almaya devam edeceğiz. Memlekette huzur ve sükûnun devamlı bir şekilde korunmasını, iktisadi hayatın istikrarlı gelişme ve kalkınmasını, Anayasanın sağladığı hak ve hürriyetleri teminat içinde işler halde bulunduracak bir güven ve istikrar ortamının bütün müessese ve şartlariyle teessüsüne bağlı görmekteyiz. Böyle bir ortamın devamında, Hükümetin vazife ve sorumluluklarını takdir etmekteyiz. Bunun yanısıra, hiç şüphe yoktur ki, demokratik rejimin mânevi ortakları ve ayrılmaz unsurları bulunan bütün müesseselerimize, siyasi partilere, hür basına da önemli vazifeler düşmektedir. Biz demokrasinin gücüne ve faziletine inanıyoruz ve onun gelişmesinde iyi geleneklere kavuşmasında iktidar gibi, muhalefetin ve bütün hürriyet müesseselerinin de hayati menfaatleri olduğunu müdrik bulunduklarını ümidediyoruz.

Demokrasimizin güçlendirilmesi; her şeyden evvel, yasama ve yargı organlarının, icranın, özerk kuruluşların, hulâsa Devlet yapısının dokusunu teşkil eden müesseselerimizin müşterek bir Anayasa ve temel nizam anlayışında mutabık hale gelmelerini gerektirmektedir.

Anayasamızın ilgili hükümleri, gerekçesi apaçık ortada iken; menşeini Anayasadan alan

hak ve hürriyetleri en sivri uçlara kadar sınırsız bir şekilde açık sayan bir anlayış ve yine bu haklarla temel nizamın yıkılması gayretlerini mümkün ve hukukî gören bir tatbikat; Türk demokrasisinin güclenmesine yardımcı olmıyacaktır.

Sayın milletvekilleri,

Biz; milliyetine, dinine, din ve vicdan hürriyetine bağlı olmanın, Türk Milletinin varlığında mevcut ve ayrılmaz bir unsur olduğuna inanıyoruz. Bu hakkı yasalarımızla beraber geleneklerimiz de korumakta ve yaşatmaktadır. Bu haklara müdahale teşebbüslerini, kanunlarımızla olduğu kadar felsefemizle de reddeden bir zihniyetin temsilcileriyiz. Anayasamızın teminatı altında bulunan bu hakları en geniş şekliyle ve korkusuz kullanmakta olan milletimizin dinî veya millî hisleri, bir tehlike sebebi olarak gösterilemez.

Biz Anayasamızın kendi kurduğu temel nizam dışında her hangi bir doktrine bağlı olmadığı inancını muhafazada devam etmekteyiz.

Güclü bir rejime sahibolmanın ikinci şartını, demokratik nizamı güvensiz ve kararsız bir hale itme istidadını hazırlayan sebepleri önlemekte görüyoruz. Bunların başında seçim mevzuatının ıslahı ve seçim takviminin yeniden tanzimi gelmektedir.

Seçim takviminin yeniden düzenlenmesi, her yıl yeni bir seçime girmek suretiyle memleket sathına yayılan gerginliğin önlenmesi ve seçmenin seçimle olan ilgisinin canlı tutulması bakımından bir zaruret olmuştur.

Siyasi istikrarı her yönü ile korumaya kararlı olduğumuzu, içte ve dışta münakaşa edilmez hale getirebildiğimiz nispette, milletimizin ve Yüce Parlâmentomuzun başarılarını etkiliyecek hiçbir güc tasavvur etmiyoruz.

Beklenmedik ve istenmedik olayların ağır baskısına rağmen, 1960 - 1970 devirleri arasında ulaştığımız merhaleyi, Parlâmento içinde tesisine muvaffak olduğumuz ölçülü ve seviyeli ortamı korumanın, partiler arası iyi ilişkileri ve mücameleyi ayakta tutmanın, meselelerimizi memleket menfaatine en uygun şekilde halletme yolunu aramanın, aramızdaki görüş farkları ne kadar önemli olursa olsun, hepimiz için millî bir görev olduğu inancını kesin olarak muhafaza etmekteyiz.

Muhalefetle iktidarın aynı bünyenin tamamlayıcı unsurları olduğu görüşüne, her zaman olduğu gibi bağlıyız. Muhalefetin haklarına saygı gösterme yoluna iktidar olarak nasıl bağlı isek, muhalefetin de aynı şekilde bir davranıştan ayrılmıyacağı ümidini kaybetmemek istiyoruz.

İktidar - muhalefet münasebetlerinde münakaşa konularını, murakabe, hizmet ve istikrar sınırları içinde tutmanın, kısır çekişmelerden kaçınmanın; demokrasimize, milletimize ve memleketimize faydalı tek çıkar yol olduğuna kaaniiz.

Yeni Anayasamızla doğmuş ve millet rızasiyle gerçekleşmiş geniş hürriyetlerin, değişik çevreler tarafından zaman ve kasıtlı kasıtsız aşırılıklara yöneltilme istidadının sorumsuzluklarla dolu tezahürleri karşısında, bu görüş ayrılıklarımızı, Parlâmento içinde ve siyasi mücadelenin seviyeli ölçüleri çerçevesinde telife çalışmak suretiyledir ki, bizlere düşen görevin en iyi şekilde yerine getirilebileceği kanaatindeyiz.

Hükümetimiz, bu anlayış içinde, demokrasiyi güclendirmek için alınması gerekli tedbirleri partiler üstü bir mesele olarak görmektedir. Bunları gerçekleştirmek için bütün partilerimizin karşılıklı iyi niyetlerle bir görüş birliğine varma imkânını araştırmalarını; bu önemli konuyu başarıya ulaştıracak en uygun yol telâkki etmekteyiz.

Sayın milletvekilleri,

Devleti topyekûn müessir bir hale getirme ve bu müessiriyeti muhafaza ve idame etmenin, birçok şartlara bağlı olduğu bir gerçektir. Bunların başında, Devletin kendi emniyetinin ve kamu düzeninin sağlam bir şekilde korunması gelir. Bir memlekette emniyet ve asayiş meseleleri sağlam ve vatandaşa tam güven verecek şekilde düzenlenmedikçe huzurdan söz etmeye imkân yoktur. Bunun hemen yanında adalet tevziinde isabet ve süratin sağlanması, aşırı cereyanlarla hukukun içinde kalınarak yeterli bir şekilde mücadele olunması, iyi işliyen bir idare cihazının kurulmuş bulunması gibi konularla karşılaşmaktayız.

Hükümetimiz bu anlayış içinde Devlet ve vatandaş emniyetini korumak, asayiş işlerini düzenlemek, birçok eksikliklere rağmen feragatle çalışan adlî teşkilâtımızı takviye ve teçhiz etmek, aşırı cereyanları, hürriyetleri zedelemeden

zararsız hale getirmek suretiyle Devletin tüm organlarında işlerin daha çabuk, az masraflı ve verimli bir şekilde yürütülmesine kararlıyız. Bunun içindir ki, icranın müessir bir şekilde işliyebilmesini, bir taraftan idari bünyemizi temelden düzenlemekte, diğer taraftan kamu personelinin geçim şartlarını âcil bir şekilde ıslah eylemekte görüyoruz.

Bu maksatla girişilmiş bulunan çalışmalarımızı süratle gerçekleştirmenin kararı içindeyiz. İlk ele alacağımız iş, hazırlıkları hemen hemen tamamlanmış bulunan Personel Kanunu tasarısının en kısa zamanda Meclislere getirilip kanunlaştırılmasıdır.

Seçim beyannamemizde de önemle belirtmiş olduğumuz gibi, hürriyet ve refahı bir arada gerçekleştirecek sosyal adalete dayalı hür bir demokrasi nizamının samimî savunucusu ve uygulayıcısı olmak dâvasını benimsemiş bulunuyoruz. Bu bakımdan bir taraftan demokratik bir düzen içinde plânlı kalkınmayı gerçekleştirirken, diğer taraftan artan millî gelirden bütün vatandaşların âdil şartlar içinde faydalanmalarını, insan haysiyetine yaraşır daha yüksek bir hayat seviyesine kavuşmalarını ve geleceğe güvenle bakmalarını sağlıyacak sosyal tedbirlere millî kaynaklarımızın müsaadesi ölçüsünde yer vermek azim ve kararındayız.

İktisadi kalkınmanın yüksek bir gelişme hızı ile ve istikrar içinde yürütülmesi, bu hedeflere ulaşmayı mümkün kılacak şekilde Kalkınma Plânının basiret ve hassasiyetle uygulanmasına bağlıdır. Bu itibarla kaynak ve hizmet dengesini sağlamak üzere millî gelirin istikrar içinde artırılmasına elverişli istikamette iktisadi ve malî tedbirler alınmasına önem vereceğiz. Bir taraftan tarım istihsalini ve tarımda verimliliği artıracak tedbirler alınırken, diğer taraftan sanayileşmeyi hızlandıracak, teşvik edecek ve yeni iş sahaları açılması suretiyle istihdam seviyesini yükseltecek imkânlar sağlanacaktır. Memleketimizin tabiî ve maddi kaynakları yanında, insan gücü kaynaklarının geliştirilmesini, hem kalkınmanın başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesinin temel şartı, hem de sosyal hayatta millî ahenk ve huzurun birbirini tamamlıyan zaruri unsurları saymaktayız. Bu görüşle iktisadi yatırımlarla birlikte insan gücüne değer vermeğe yönelmiş millî hedeflere ve ihtiyaçlara uygun bir eğitim sisteminin uygulanmasından geniş faydalar elde edileceğine kaani bulunuyoruz. Eğitimin büyük vatandaş kütleleri için fırsat eşitliği içinde herkese açık ve yaygın bir hizmet haline getirilmesi suretiyle her Türk gencine eğitim imkânı sağlanırken, bu hizmetin millî insan gücü potansiyelimizi kalkınma hedeflerine yöneltici bir vasıf ve seviyeye yükseltilmesi de, önemle ele alacağımız konulardandır. Eğitim faaliyetlerinin, istihdam ihtiyaçlarımıza uygun insan gücünün yetiştirilmesi yanında, millî ümitlerimizin mihrakı olan Türk gençliğinin, bu ümitlere lâyık olacak şekilde ve millî şuurumuzu yüksek seviyede tutarak eğitilmesi, Cumhuriyet hükümetlerinin önemle takip edecekleri millî bir dâva teşkil etmektedir. Hükümetimizin, bir taraftan Millî Eğitim hizmetleri çerçevesinde okul içi ve okul dışı eğitim programlariyle, diğer taraftan gençlik ve spor hizmetleri çerçevesinde zaman değerlendirici spor ve kültür faaliyetleriyle, Türk gençliğinin bu istikamette maddi ve mânevi gelişme ihtiyaçlarına cevap vermek kararındadır.

Eğitim sistemimizde hedef ve metotların, bugünün ve yarının ihtiyaçlarına göre geliştirilmesi ve gençliğin yetiştirilmesi ile birlikte, millî kültürümüzün ve tarihî değerlerimizin korunması ve yaşıyan nesillere tanıtılması, kültür ve sanat alanında yaratıcı faaliyetlerin teşviki; Hükümetimizin üzerinde önemle duracağı konulardır. Miletimizin maddi ve teknik gücünü yükseltici çalışmaları tamamlıyan mânevi ve kültürel gayretler desteklenecek, medeniyet ailesi içindeki geleneksel mevkiimizin muhafazası kadar millî istidadımızın yaratacağı eserlerle de Türk milletinin insanlık âlemine yeni katkılarda bulunması teşvik edilecektir. Bu maksatla, bugün Millî Eğitim Bakanlığının geniş sorumluluk sahası içinde yer alan kültür işleri için, ayrı bir bakanlık kurulması öngörülmektedir. Maddi ve iktisadi bir muhtevadan ibaret olmıyan, ancak sosyal ve kültürel kalkınma ile birlikte gerçek mânasını kazanan millî kalkınmada, mânevi ve sosyal hedeflerin ve tedbirlerin büyük önemine inanıyoruz. Vatandaşı iktisadi bir faaliyetin sadece bir aleti ve hammaddesi sayan materyalist görüşlerin karşısında olarak, maddi ve iktisadi kaynakları

geliştirici gayretlerin, mânevi ve sosyal hedeflere ulaştırdığı ölçüde değer taşıdığı kanaatindeyiz.

Bu mülâhaza iledir ki, milletimizin millî ve sosyal meselelerine büyük önem vermekte devam edeceğiz. İktisadi faaliyetlerin ancak gerçekleşme vasıtasını teşkil ettiği sosyal gayeleri elde etmek üzere, fakirliği ortadan kaldırmak ve refahın tabana yayılmasını sağlamak için mümkün olan bütün tedbirleri alacağız. Sosyal adaletin müessir metotları olarak emekle sermaye arasında ahenkli bir gelir dağılımını düzenliyen toplu sözleşme rejimi ile vergi adaleti esaslarını, genişletilmiş sosyal hizmetlerden faydalandırmak suretiyle dar gelirli büyük vatandaş kütlelerinin yaşama seviyesinin yükseltilmesi tedbirlerini bir arada ve Kalkınma Planı çerçevesinde tatbik mevkiine koyacağız. İktisadi gerçeklere ve millî ihtiyaç önceliklerine uygun ve bütün zümre ve sınıfların haklarını âdil ölçüler içinde beraberce koruyan bir denge nizamının devamına önem vermekteyiz. Herkesin medeni imkân ve vasıtalara sahip, yarın korkusu ve gelecek kaygusundan uzak olarak yaşamasını, bölgeler ve sosyal zümreler arasındaki ahenkli dengenin ve millî huzurun bir şartı saymaktayız. Sağlık ve eğitimle ilgili kamu hizmetlerinin, medeni nimet ve vasıtaların, yurdun her köşesine ve çeşitli vatandaş zümrelerinin ayağına götürülmesi ve bunlardan kolayca ve eşit olarak faydalanılmasının sağlanması, sosyal adalete uygun olduğu kadar, iktisadi gücümüzün ve millî refahı artırma gayesine de hizmet etmiş olacaktır.

Devletimizin Anayasa ve Kalkınma Planı çerçevesindeki her türlü hizmetlerinde başarı elde edebilmesi; iktisadi, sosyal, kültürel hedeflerin tesbiti ve bu yolda gayretlere girişilmesi kadar, devlet faaliyetlerini müessir ve verimli kılacak surette teşkilât ve metotların geliştirilmesine ve tesirli hale getirilmesine de bağlıdır. Bu gerçek, millete hizmet yolundaki çalışmaları verimli kılabilmek için idarede geniş bir ıslahat hareketini zaruri kılar. Mevcut ve sınırlı malî imkânlarla, milletimize daha çok ve daha iyi hizmet edebilecek şekilde, devlet idaresinde ve diğer kamu müesseselerinde gerekli ıslâhatı yapmak kararındayız. Aslında, memleketimizin bütün müesseseleri karşısında ıslâhatçı bir görüş ve felsefeyi benimsiyen Adalet Partisi iktidarı olarak, idarî ıslâhat tedbirlerini, bütün diğer ıslahat hareketlerinin hazırlayıcı ve gerçekleştirici bir vasıtası ve çıkış noktası saymaktayız. Personel reformunu da içine alan idari reforma paralel olarak, eğitim metotlarının ıslâhı, adalet cihazının daha ucuz ve süratli işliyecek şekilde düzenlenmesi, vergi sisteminin ve tatbik usullerinin gelir zıyaını önliyecek, verimi artıracak ve iktisadi kalkınmayı hızlandıracak âdil ölçülere kavuşturulması, kredi sisteminin, istihsali artırmaya ve sosyal adaleti daha geniş ölçüde sağlamaya mâtuf olarak ıslâhı, tediye blânçomuzun düzeltilmesi için ihracatın geliştirilmesi, topraksız veya yeter toprağı bulunmıyan köylünün, imkânlar dâhilinde toprağa kavuşturulması ve toprak veriminin artırılması yolundaki tarım reformu, ele aldığımız başlıca ıslahat konularıdır.

Sayın Milletvekilleri,

İktisadi, sosyal ve kültürel kalkınma, Hükümetimizin anahedefidir. Bu hedefe ulaşmak için millî menfaatlerimize uygun her kaynaktan faydalanacağız. Kalkınmanın süratli, devamlı, âdil ve dengeli yapılmasına çalışacağız.

Sanayileşmemize bir hamle gücü vereceğiz.

Tarımı, turizmi, madenlerimizi, ormanlarımızı ve diğer tabiî kaynaklarımızı, kalkınmaya çok daha katkılı hale getireceğiz.

Büyük Türkiye enfrastrüktürünü teşkil edecek olan altyapı yatırımlarına devam edeceğiz.

Yurdumuzun eldeki imkânlara göre en hızlı şekilde kalkınmasında; sanayileşme konusunda göstereceğimiz gayretlerin ve bu alanda elde edeceğimiz başarının büyük ve önemli rolü olacağına inanmaktayız.

Bu amaçla, İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında öngörülen prensiplere göre, yurdumuzun hızla sanayileşmesini mümkün kılacak tarzda çalışmalara devam olunacaktır. Bu arada, yatırım malları imalâtını geliştirecek ağır sanayi projelerine öncelik verilecek, ihracata yönelmiş veya ithal ikamesi sağlanan sanayi dalları desteklenecek ve güçlendirilecektir.

Sanayileşme alanındaki gelişmeleri hızlandırmak bakımından faydalı olacağına inandığımız kredi ve hammadde tedariki konularında, güven ve istikrar sağlıyacak yeni tedbirler getirilecektir.

Sanayi politikamızın uygulanmasında, kamu sektörü ile özel sektör aynı ölçülere tabi tu-

tulacak, özel teşebbüsün Plân hedeflerine uygun olarak kuracağı sanayi tesislerinin teşvik olunmasına devam edilecektir.

Ağır sanayie yardımcı yan sanayi dallarının kurulması, montaj sanayiinde gittikçe daha çok yerli malzeme kullanılmasının gerçekleştirilmesi, yeni kurulacak sınai teşebbüslerin dünya piyasalarında rekabet edebilecek ölçü ve kıstaslara uygun bulunması, sınai tesislerimizde dış pazarlara elverişliliği nisbetinde yerli hammaddenin kullanılmasına ve bunların yarı mamul veya mamul hale getirilerek ihracedilmesine, sınai kuruluşların memleket sathına dengeli bir şekilde dağılmasına önem verilecektir.

Madenlerimizin ve petrol yataklarımızın aranması, rasyonel bir şekilde işletilmesi ve bu kaynakları değerlendirici endüstrilerin kurulup geliştirilmesi, ekonomi politikamızın uygulanmasında dikkat ve önemle üzerinde duracağımız hususlar arasında yer almaktadır.

Sayın milletvekilleri;

Açıklık, güvenlik ve eşitlik prensiplerine dayanan, tam rekabet şartlarının gerçekleşmesini hedef alan ticaret politikamızın uygulanmasına devam olunacaktır.

Bu politikanın icabı olarak temel mal ve hizmetlerde veya zaruri ihtiyaç maddelerinde fiyat istikrarını sağlıyacak tedbirler titizlikle uygulanacak, taban fiyat politikası ile tarım ürünlerinin değerlendirilmesine itina edilecek ve büyük müstahsil kütlelerinin korunmasına matuf destekleme alımlarına devam olunacaktır.

Üretici ve tüketicilerin teşkilâtlandırılması çalışmalarına devam edilecek ve bu amaçla kooperatiflerin çoğalması, yayılması, güçlendirilmesi temin edilecektir.

Sigorta sistemimizin, tarım sigortaları alanında daha geniş ölçüde bir uygulamaya imkân verecek, yurt kalkınmasına yararlı yeni yatırım kaynakları yaratacak şekilde geliştirilmesine çalışılacaktır.

Dış ticaret politikasının, ekonomik kalkınmamızın devamı bakımından büyük bir önem taşıdığına inanmaktayız. Bu amaçla ihracatı geliştirici tedbirlere, dış ticaret politikamızda büyük ağırlık verilecek, özellikle sanayi ürünleri ihracatının artırılmasında büyük faydalar sağlıyacak orta vâdeli kredi vermekle görevli bir «İhracat ve Kalkınma Bankası» kurulacaktır.

İhraç mallarımıza, milletlerarası standartlara uygun ve dış pazarlarda aranılan vasıflar kazandırılması istikametindeki tedbirlere ve çalışmalara devam edilecektir. İhraç mallarımızın dış ülkelerde sürümünü artıracak her türlü pazarlama çalışmaları geliştirilecek, bu konuda yeni tedbirler alınacaktır.

Ekonomimizin hızla geliştirilmesi amaciyle, ithalât politikamızda, yatırım malları ve sanayiimizin muhtacolduğu hammaddelerin tedariki hususlarına büyük önem verilecek ve bunların ithaline öncelik tanınacaktır.

Sayın Milletvekilleri

Bu hedefleri gerçekleştirmek için, İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında prensipleri tesbit edilmiş olan, vergi, bütçe ve para politikasına göre; ekonomimizin enflâsyon, resesyon, deflâsyon gibi arızalardan uzak kalarak istikrar içinde gelişmesini, yurdumuzun hızlı ve sıhhatli kalkınmasını, artan millî gelirin vatandaşlar arasında âdil ve dengeli bir şekilde dağılımını mümkün kılacak bir malî politikanın tâkibine devam olunacaktır.

Birsüre önce yürürlüğe girmiş bulunan yeni «Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu» hükümlerinden de faydalanılarak, bankalar ve kredi sistemi yeniden düzenlenecek, sermaye piyasasının kurulması, gönüllü tasarrufların teşviki gibi konularda tedbirler alınacaktır.

İktisadi Devlet Teşekküllerinin kalkınmaya katkısını artırmak için bunların, ellerindeki imkânlardan daha çok faydalanılmasını ve yeni kaynaklar yaratmalarını temin edecek ıslâhat tedbirlerinin uygulanmasına devam edilecektir.

Sayın milletvekilleri;

Hükümetimiz, hayatını sermayesinden çok emeği ile kazanan işçi, köylü ve çiftçi esnaf ve sanatkârlarımızın ekonomik ve sosyal şartlarını iyileştirmek hususundaki çalışmalara titizlikle devam edecek; bu konuda yeni birçok tedbirler getirecektir.

Sosyal adaletin; her şeyden önce herkesin kabiliyetine göre bir iş bulabilmesi ve geçim seviyesine uygun bir gelir sağlıyabilmesi imkânının teminat altına alınması suretiyle gerçekleştirileceği inancındayız.

Bu amaçla, plân hedeflerine uygun şekilde istihdam imkânları artırılacak, sermaye ve

emek ilişkilerinin yurdumuzun kalkınmasına ve vatandaşlarımızın menfaatlerine uygun şekilde yürütülmesindeki dikkatli çalışmalara devam olunacak, çalışanların sosyal güvenlik şartlarını bugünkünden daha iyi bir hala getirmek hususunda gereken her türlü tedbirler alınacaktır.

Yurt dışında çalışan işçilerimizin durumları ile yakından ilgilenmeye devam edeceğiz.

Aynı şekilde, köyün ve nüfusumuzun % 70 ini teşkil eden köylü ve çiftçilerimizin kalkındırılmasını, mümkün olan en kısa süre içinde refaha kavuşturulmasını, sosyal devlet anlayışımızın en tabiî bir icabı saymaktayız.

Hükümetimiz, köylerimize medeni hizmetleri götürmeyi, köylüyü bu hizmetlerden yararlanacak iktisadi güce ulaştırmayı başta gelen ödevlerinden biri sayan bir anlayış içinde bunları gerçekleştirmek hususundaki çalışmalara aynı titizlikle devam edecektir.

Bu hedefe erişebilmek için, köyle ilgili yol, su, elektrik, eğitim, sağlık, kredi, fiyat destekleme alımları ve çeşitli tarım hizmetlerinde yardımcı olmak gibi hususlarda, bundan böyle de Devletin imkânlarını ekonomimize en yararlı şekilde kullanmaya itina göstereceğiz.

Tarımda üretimin artırılması, ürünlerin sürüm ve satışı, uygun fiyatla değerlendirilmesi bakımından gerekli tedbirler alınacaktır. Köye hizmet götüren kuruluşlar, yılların tecrübelerinden faydalanılarak daha müessir yetki ve usullerle güclendirilecek ve bu gayeye yönelmiş çeşitli müesseseler arasında işbirliği sağlanacaktır.

Kötü hava şartları yüzünden ödeme gücünden yoksun kalan küçük çiftçilerimizin, yıllardır birikmiş banka borçları faizsiz ve uzun vâde ile taksite bağlanacaktır. Böylece küçük çiftçilerimiz yeni kredi imkânına kavuşturulmuş olacaktır.

Köylü ve çiftçilerimizi yakından ilgilendiren ve yurdumuz için büyük ve hayati bir önem taşıyan, tabiî ve devamlı bir servet kaynağı olan ormanlarımızın, millî ekonomimize en yararlı şekilde korunması, geliştirilmesi, işletilmesi ve değerlendirilmesi anahedefine yönelmiş orman politikasına devam edeceğiz.

Bu suretle, orman içinde ve kenarında yaşıyan vatandaşlarımıza daha iyi geçim imkânlarının sağlanması hedefinin şartları da aynı zamanda gerçekleştirilmiş olacaktır.

Sahillerimizde yer yer balıkçı limanları ile çekek yerleri gibi kıyı yapılarının büyük sayıda inşasına devam olunarak sahil köylerimizde yaşıyan vatandaşlarımızın hayat şartlarının iyileştirilmesine çalışılacaktır.

Sayın üyeler;

Yurt kalkınmasına emek ve alınteri ile büyük katkıda bulunan ve sosyal bütünlüğümüzün korunmasında önemli görevleri olan esnaf ve sanatkârlarımızın iktisadi güclerinin arttırılması, bunların daha iyi sosyal yaşama şartlarına kavuşturulması başlıca hedeflerimizden biridir.

Çalışma düzenimizin bu hedefe ulaşmasını engelliyen tıkanıklıklar giderilecek; kredi, hammadde, alet ve edevat, eğitim, pazarlama ve sosyal güvenlik imkânlarından yararlandırma gibi konularda, günümüzün değişen ve gelişen ihtiyaçlarına uygun tedbirleri içine alan bir politikanın uygulanmasına devam edilecek ve yeni her türlü tedbirler alınacaktır.

Sayın milletvekilleri;

Türkiye; hızlı bir şehirleşme meselesi ile karşı karşıyadır. Düzensiz bir şehirleşmenin kontrol altına alınamaması halinde, çözümünde ciddî zorluklar çekeceğimiz durumlarla karşılaşılması mukadderdir. Bunun içindir ki, imar ve iskân politikamızın hedefi, şehirleşmeyi düzenli bir şekilde sağlamak ve yerleşme merkezlerini medeni imkân ve vasıtalara kavuşturmak istikametine yönelmiştir. Bu maksatla, bölge ve il ölçüsünde kademeli bir yerleşmeler ağı kurma çalışmalarına hız verilecektir. Muhtelif şehirler için yapılmakta olan metropoliten plânlama çalışmaları tamamlanacak, buralarda sanayi bölgeleri kurulacaktır.

Hükümetimizin mesken politikasının temel hedefi; henüz başını sokacak bir yuvaya kavuşamamış aileleri, meşru ve hukukî yollardan ev sahibi yapmaktır. Devlet ve fert güçlerinin yanyana gelmesiyle vatandaşın mesken ihtiyacının mümkün olan en kısa zamanda giderilebileceğine inanmaktayız. Bu maksatla, mesken kredileri faizlerinin kısmen veya tamamen Devlet bütçesinden karşılanmasını mümküün kılacak bir sistemi uygulamak kararındayız.

Bu arada, gecekondu yapımını nizam ve kontrol altına alan çalışmalarımıza da devam edeceğiz.

Ucuz arsa, proje, faizsiz kredi, geliştirilmiş yapı sistemleri çalışmalarımızla ve bunların yanında aldığımız diğer sosyal ve ekonomik tedbirlerle gecekonduların yapımı ve yayımı önlenirken, mevcut gecekonduların yol, su, kanalizasyon ve elektrik gibi kamu hizmetlerini en kısa zamanda tamamlamak amacını güden faaliyetlere hız vereceğiz.

Diğer taraftan, tabiî âfetler karşısında daha süratli ve güçlü olarak, âfetzede vatandaşın yanında ve hizmetinde bulunmak kararındayız. Vatandaşın güvenlik içinde yaşaması ve felâket ânında Devletin bütün imkânlariyle âfetzedelerin yardımına koşacağından, kimseyi aç ve açıkta bırakmıyacağından emin bulunması; bu konu ile ilgili çalışmalarımızın anahedefini teşkil etmektedir. Âfet vukuunda; emniyet, sağlık, iaşe ve geçici barınak gibi tedbirler manzumesi, yurdun en ücra köşelerine kadar ulaşacak tarzda yeniden düzenlenecek, ilgili kuruluşlar arasında koordinasyon sağlanacak ve yardım tedbirleri süratle uygulanacaktır.

Âfetler dolayısiyle ekonomik gücünü kaybetmiş vatandaşların, yeni yerleşme yerlerine, modern, fennî ve sıhhi konutlara kavuşmalarına ve ekonomik güç kazanmalarına yardım edeceğiz. Bu yardımların, büyük ölçüde karşılıksız olmasına çalışacağız.

Sayın üyeler;

Bütün vatandaşlarımızı sağlık hizmetlerinden en geniş şekilde faydalandırmak, hizmeti vatandaşın ayağına götürmek, halkın sağlık bilgisini artırmak, koruyucu hekimliğe öncelik vermek, tedavi hekimliğini tamamlayıcı bir unsur olarak kabul etmek ve yürütmek, maddi imkândan yoksun olanlarla bakıma muhtaç, kimsesizleri, sakatları, küçükleri, ihtiyarları ve dar gelirli vatandaşları parasız tedavi imkânlarına kavuşturmak, anahedefimizdir.

Kademeli olarak tatbik edilecek bir sağlık sigortası sistemi geliştirilecektir.

Sosyal ve ekonomik yönden çeşitli bölgelerde farklı gelişme şartları gösteren yurdumuzda, en kısa zamanda bu farklılığın ortadan kaldırılması ve Türkiye'nin bütün bölgelerinin tüm olarak çağdaş medeniyet seviyesine çıkarılması hedefimizdir. Bu hususta özel bir önemle üzerinde durduğumuz bir konu da, Doğu bölgesinin kalkınması meselesidir.

Bu sebeple, memleketimizin ekonomik ve sosyal kalkınmasına ait plân uygulanırken, geri kalmışlığın yaygın ve tesirli olduğu bölgeler arasında özel bir durumu olan bu bölgede eğitim, tarım, ulaştırma, sağlık hizmetleri, elektrik enerjisi üretimi ve dağıtılması, kredi politikasının uygulanması ve çeşitli yatırım ve kalkındırma projelerinin ve sulama programlarının gerçekleştirilmesi gibi konularda özel tedbirler alınmasını lüzumlu görmekteyiz.

Bu mülâhaza ile kararlaştırılan tedbirler aşağıda sıralanmıştır :

1. Eğitim tesislerinin çoğaltılmasına devam olunacaktır. Bu arada, bölgede kurulmakta olan Atatürk Üniversitesi kuruluşunun tamamlanmasına gayret edilecek ve kurulmasına başlanılan Diyarbakır Üniversitesinin biran önce tamamlanması için gereken gayretler gösterilecektir.

2. Bölgede kurulmasına başlanmış olan yatılı bölge okullarının sayısı çoğaltılacak, bu okullara, ilkokuldan sonra yerine göre ortaokul veya sanat okulu kısımları ilâve olunacaktır.

3. Bölgede kurulmasına başlanılan tarım, hayvancılık ve orman okulları ikmal olunacak ve sayıları artırılacaktır.

4. Bölgede yeniden teknik okullar ve yüksek teknik okullar açılacaktır.

5. Bölgenin ulaşım imkânları süratle geliştirilecek, anayol şebekesi tamamlanacak ve her mevsimde geçit verir hale getirilecektir.

6. Bölgede mevcut hava meydanlarına yenileri eklenmek suretiyle hava ulaşımının şümulü genişletilecek ve senenin daha uzun bir süresince hava ulaşımı için gerekli tedbirler alınacaktır.

7. Bölgenin transit ulaşım imkânları artırılacaktır. Yeni transit ulaşım hizmet merkezleri ve hudut kapıları açılacaktır.

8. Anaulaşım şebekesi dışında daha küçük merkezlere ve köylere ulaşım imkânları artırılacaktır.

9. Sağlık hizmetlerinin sosyalizasyonunda görülen aksaklıklar giderilecektir.

10. Şehir ve kasabalardan başlamak üzere bölgedeki bütün merkezlere enterkonekte şebeke ulaştırmak suretiyle elektrik götürülecektir.

Keban Barajı, Dicle ve Fırat ile diğer sular üzerinde kurulacak santrallerden bütün bölge faydalanacaktır. Sanayileşmenin zaruri gereği

olan elektrik enerjisinin bölgeye yayılması, bölgenin kalkınmasında en önemli unsurlardan biri olacaktır.

11. Bölgenin kalkınması için imtiyazlı bir kredi politikası kabul olunmuştur. Bu politikanın tatbikine devam olunacaktır.

12. Bölgede yeni iş imkânları yaratacak çeşitli tesislerin kurulmasına devam olunacaktır.

13. Bölgenin tabiî kaynakları geliştirmek suretiyle iş imkânları yaratılacaktır. Bu arada maden, toprak ve su kaynaklarının ve ormanlarının geliştirilmesine özel önem verilecektir.

14. Bölge için hazırlanmış bulunan özel hayvancılık projesinin tatbikatına devam olunacaktır. Bu projenin tatbikatında hayvan besiciliğinden başlıyan ve satışa kadar devam eden her safhada ele alınacaktır. Bu cümleden olarak et kombinaları, süt tesisleri, yem fabrikaları, deri işleme tesislerinin kurulmasına devam olunacaktır.

Hayvan yetiştiriciliği ve hayvan ürünlerini kullanan işletmeler, özel kredi şartlariyle teşvik edilecektir.

Komşu ülkelere canlı hayvan ve et ihracına devam olunacaktır. Hayvancılıkla iştigal eden köylü ve müstahsılın eline alın terinin karşılığının geçmesini sağlıyan her türlü tedbire müracaat olunacaktır.

15. Bölgede, gıda ve istihlâk maddeleri sanayii geliştirilecektir. Esasen satınalma gücü çok sınırlı olan bölge halkının istihlâk ettiği bâzı mamullerin uzak mesafelerden taşınması önlenecek, böylelikle, hem yeni iş imkânları açılmış, hem de istihlâk malları mâkul fiyatlarla bölgeden sağlanmış olacaktır.

16. Bölgede, veteriner hizmetleri geliştirilecek, bu hizmetler köylere kadar götürülecek ve hayvan sağlığı ile ilgili yeni merkezler açılacaktır.

17. Bölgede, ucuz yakacak tesisleri geliştirilecektir.

18. Bölgenin hububat yetiştirilmesine müsaidolmıyan kısımlarında her mevsim kâfi miktarda hububat bulundurulacak şekilde, toprak mahsulleri hizmetleri genişletilecektir.

19. Köylüye açılan ziraî kredilerin daha verimli olması sağlanacak, besi kredisi daha yaygın hale getirilecektir.

20. Büyük sulama programının tatbikatı hızlandırılacaktır.

21. Köy hizmetleri (yol, su, okul, elektrik) gittikçe genişliyen bir program dâhilinde yürütülecektir.

İçme sularından mahrum bölgeler, özel projelerle, çok kısa zamanda içme suyuna kavuşturulmaya devam olunacaktır.

22. Sanayi siteleri ve çarşıları kurulmasına devam edilecektir.

23. Turizm gelişmesine hizmet edecek tesisler çoğaltılacaktır.

24. Demiryolu ulaşımı, bölgenin merkezlerinde daha iyi hizmet edecek şekilde ıslâh olunacak, bu arada tren seferleri dizel lokomotiflerle yapılacaktır.

25. Topraksız köylünün toprağa kavuşturulmasına ve eline geçen toprağı muhafaza edecek şekilde cihazlandırılmasına gayret sarf edilecektir.

26. Millî plân mefhumundan uzaklaşmamak şartı ile ve bölgenin imkânlarını, ihtiyaçlarını daha ileri ölçüler içerisinde tesbit etmek maksadiyle ve elde edilen neticeleri milli plân şümulü içinde kıymetlendirerek, Doğu Bölgesi için özel bir plân yapılacaktır.

27. Doğu kalkınmasında devamlılık ve sürati sağlamak amaciyle, daha çok sayıda teknisyenin, bölgede çalışması için gerekli tedbirler alınacaktır. Az gelişmiş bütün bölgelerde hizmet gören her çeşit görevlinin, huzur içinde çalışabilmesi imkânları hazırlanacaktır. (A.P. sıralarından «Bravo» sesleri alkışlar)

Muhterem milletvekilleri,

Türk Silâhlı Kuvvetlerinin, yurdumuza yönelebilecek her türlü tehdidi karşılıyabilecek ve millî menfaatlerimizi koruyacak şekilde ve aralıksız olarak cihazlanması için alınan tedbire devam olunacaktır.

Silâhlı Kuvvetlerimizin, kendi kumanda zinciri içerisinde öğretim, eğitim ve moral seviyesini daimî olarak yüksek tutmak için alınan tedbirlere devam edilecektir.

Türk Silâhlı Kuvvetlerinin ikmâl hizmetleri, sürekli ve güvenilir bir şekilde yürütülecektir.

Silâhlı Kuvvetlerimizin hazarda iskân edildiği, sahalardaki tesislerinin modernleşti-

rilmesine ve yeni kışlalar, hastaneler ve eğitim tesisleri yapılmasına devam olunacaktır.

Şehirlerden uzak birliklerin kurulduğu yerlerden ve hudut karakollarından başlamak üzere girişilen subay ve astsubay lojmanları ile sosyal tesislerin yapımına devam olunacaktır.

Harb silâh vasıtalarından memleketimizde yapılması mümkün ve lâzım olanlar ile ilgili sanayiin geliştirilmesi için özel bir program uygulanacaktır.

Türk Silâhlı Kuvvetlerinin teşkilât, personel ve eğitimini geliştirecek tasarıların kanunlaşmasına çalışılacaktır.

Sayın üyeler;

Dış politika alanında faaliyetmizin istinadedeceği esaslar ve takibedeceğimiz hedefler üzerinde de önemle durmak isteriz.

Dört yılı aşkın bir süredir izlenmiş olan dış politikanın, millî menfaatlerimizin karşılanmasında ve Türkiye'mizin milletler camiası içinde muteber ve nafiz bir mevki kazanmasında kaydettiği başarıyı göz önünde tutan Hükümetimiz, aynı istikamette yapıcı faaliyet gösterecek ve icraatında çok yönlü ve barışçı bir politika anlayışını hâkim tutacaktır. Açıklık ve devamlılık, Türk dış politikasının temel vasıfları olmakta devam edecektir.

Bu esaslara dayanan dış politikamızın her zamanki gibi en önemli hedefi, memleketimizin güvenliğini en müsait şartlar içinde bulundurmak olacaktır.

Gerek bulunduğumuz bölgede, gerek dünyanın diğer taraflarında barış ve istikrar sağlayıcı şartların doğmasını ve muhafazasını kendi güvenliğimizle de yakından ilgili olduğunu müdrik olarak, bu vâdide sarf edilecek çabalara destek ve yardımcı olacağız.

Devletler arasında barışçı münasebetlerin gelişmesine ve işbirliği zihniyetinin yerleşmesine katkıda bulunmaya devam edeceğiz. Milletlerarası ilişkilerimizin genişliği ve derinliğine geliştirilmesine gayret edeceğiz.

Batı ve Doğu âlemleri arasında gerginliklerin azalması ve ihtilâflı konuların zaman içinde halli maksadiyle sarf edilecek gayretlere, Türkiye de samimiyetle katılacaktır. Avrupa'da güvenliğin ve itmadın artmasının dünya barışı bakımından birinci derecede önem taşıyacağına inanıyoruz.

Nükleer silâhları da kapsıyacak şekilde şimdiye kadar gerçekleştirilenlerden daha ileri ve tesirli silâhsızlanma tedbirlerinin süratle alınmasının genel barış ve güvenlik dâvasına en gerçek katkıyı yapacağına inanmış olarak, bu alanda girişilecek her türlü yapıcı çabayı destekliyeceğiz.

Birleşmiş Milletler Teşkilâtının, insanlığın daha iyi bir dünya nizamına kavuşma arzusunun tahakkukunu sağlıyacak müessiriyete kavuşturulması maksadiyle gayret sarfından Türkiye hiçbir zaman geri kalmıyacaktır.

Milletlerarası münasebetlerimiz içinde özel bir yeri olan ve insan hayisiyetine önem veren bir demokratik felsefe ortaklığından ve siyasi ve askerî tesanüd bağlarından kuvvet alan Batı memleketleriyle ilişkilerimizin, yakın dostluk ve sıkı işbirliği havası içinde gelişmeye devam etmesi; üzerinde dikkatle duracağımız bir husus olacaktır.

Bu meyanda Amerika Birleşik Devletleri, Federal Almanya Cumhuriyeti, İngiltere, Fransa ve İtalya ile ilişkilerimizin ayrı bir önem taşıdığını belirtmek isteriz.

Avrupa'da güvenliğin gerçek mânâda teessüsüne değin, mensubu bulunduğumuz Batı âleminin güvenliğini ve kıt'ada dengeyi ve istikrarı sağlamak bakımından, NATO ittifakının müessir ve yapıcı bir rol oynamaya devam edeceğine inanıyoruz.

Avrupa'da güvenliğin gerçek mânada teessüsüne değin, mensubu bulunduğumuz Batı âleminin güvenliğini ve kıt'ada dengeyi istikrarı sağlamak bakımından, NATO ittifakının müessir ve yapıcı bir rol oynamaya devam edeceğine inanıyoruz.

Milletlerarası münasabetlerimizin çerçevesini genişletmeyi öngören çok yönlü bir politika anlayışı içinde Doğu âlemi dediğimiz grupa dâhil memleketlerde, Arap memleketleriyle, Asya - Afrika ve Lâtin Amerika ülkeleriyle ikili ilişkilerimizi geliştirmeye devam edeceğiz.

Egemenliğe, bağımsızlığa ve toprak bütünlüğüne saygı, hak eşitliği ve içişlerine karışmama prensipleri dairesinde komşu ülkelerle ilişkilerimizin gösterdiği gelişmenin devamına

itina edeceğiz. Bu meyanda Sovyetler Birliği ve Balkan memleketleriyle sıhhatli bir zemin üzerinde inkişaf halinde bulunan münasebetlerin, dünyanın bu bölgesinde itimat ve anlayış havasının takviyesine önemli bir katkı sağlıyacağına inanıyoruz.

Bütün Orta - Doğu memleketleriyle gelişen münasebetlerimiz çerçevesinde, İran ve Pakistan ile, RCD ve CENTO gibi teşekkülleriin sağladığı çok taraflı işbirliği zemininden de kuvvet alarak gelişme gösteren sıkı dostluk ve kardeşlik münasebetlerimizin her sahada, bundan böyle de yapıcı ve semereli bir muhtevada sıkılaşmaya devam edeceğinden eminiz.

Çeşitli bağlarla bağlı bulunduğumuz Arap memleketleriyle münasebetlerimizin, son yıllarda karşılıklı arzu ve gayretle tesis edilen dostluk ve anlayış havası içinde ticari, İktisadi ve kültürel alanlarda geliştirilmesi için gayret sarf edeceğiz.

Arap - İsrail ihtilâfında bugüne kadar talibedilen esaslara uygun bir politika izlemeye devam edeceğiz. Orta - Doğu'da her ülkenin yararına sürekli bir barışın kurulabilmesi için, silâh kuvvetiyle toprak kazanılması ve çözümlerin emrivâkilerde aranması gibi metotlara iltifat edilmemesi gerektiği görüşündeyiz.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu ve Güvenlik Konseyi tarafından kabul edilmiş bulunan kararların bölgede istikrarı ve âdil bir barışı tesise imkân verecek esasları ihtiva ettiğine inanıyoruz. Âdil bir çözümün Arap memleketlerinin meşru hak ve menfaatlerini gözetmesi gerekeceği kanaatindeyiz.

Günümüzdeki tehlikeli ihtilâfın siyasi bir hal şekline kavuşması maksadiyle girişilecek her türlü teşebbüsü desteklemek ve bize tevettübeden gayreti göstermek kararındayız.

Millî dâvamız Kıbrıs meselesinin, Türk Cemaatinin ve Türkiye'nin hak ve menfaatlerine uygun bir şekilde halledilmesi hedefimizdir.

Kıbrıs konusunda meydana gelen yeni gelişmeleri büyük bir dikkatle izlemekteyiz. Acı tecrübelerden geçildikten sonra ulaşılabilmiş olan barışçı müzakere ortamının korunabilmesi ve bu yoldan bütün ilgili tarafların yararına olacak nihai ve âdil bir çözüme gidilebilmesi için Hükümetimiz kendine düşen gayretleri göstermeye devam edecektir. Ancak böyle bir sonuca varabilmek için bütün diğer tarafların da samimî ve yapıcı gayretlerini esirgememeleri gerekeceği muhakkaktır.

Kıbrıs meselesinde çeşitli yollar denenmiştir. Sonuç ve başarı sağlamıyan baskı metotlarına avdet suretiyle netice almak niyetlerinin çıkar yol olmadığının açıklıkla anlaşılmış olması gerekir. Bağımsız Kıbrıs Cumhuriyetinin kuruluş esasları ve mevcut denge çerçevesinde bir çözüme ulaşılması mümkündür. Hükümetimiz bu hususiaki tutumunu sonuna kadar muhafaza edecektir.

Kıbrıs meselesinin kendi gerçeklerine uygun niyet ve vasıtalarla ve tarafların mevcut ve meşru haklarına riayet suretiyle bir çözüme bağlanması Kıbrıs'taki iki cemaat kadar Türkiye ile Yunanistan arasında da gerçek bir işbirliğine ve iyi münasebetlerin takviyesine imkân verebilecektir.

Hükümetimizin, şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da Cemaatimizin haklarının ve millî menfaatlerimizin gerektirdiği azim ve irade ile ve milletimizin dileklerine ve temennilerine cevap verecek bir tutum ve şuur içinde hareket edeceğinden asla şüphe edilmemelidir.

Sayın milletvekilleri,

Ticari ve İktisadi münasebetlerimizin Türkiye ekonomisinin ihtiyaçlarına ve kalkınma dâvamızın gereklerine uygun bir düzeyde yürütülmesi amacımızdır. Diğer ülkelerle gerek ikili gerek çok taraflı olarak yürütülmekte olan ticari ve ekonomik münasebetlerimizin, bu hedeflere uygun şekilde geliştirilmesi için hiçbir gayret sarfından geri kalmıyacağız.

İktisadi ve sosyal kalkınmamızın temel unsurlarından birini teşkil eden bilimsel ve teknik gelişme için gerekli kaynaklardan bir kısmının, iki ve çok taraflı teknik ve bilimsel dayanışma yoliyle sağlanmasına büyük önem atfetmeye devam edeceğiz.

Avrupa Ekonomik Topluluğu ile ortaklığımız yeni bir dönemin eşiğine varmış bulunmaktadır. Ekonomik, sosyal ve politik önemi gün geçtikçe kıymet kazanan bu ortaklığın, menfaatlerimize en uygun şekilde geliştirilmesinin gayreti içindeyiz.

Bu anlayışla yürütmekte olduğumuş Geçiş Dönemine giriş müzakerelerini müspet sonuçlara bağlamayı ümidediyoruz ve ulaşacağımız bu

ileri merhalenin olumlu şartları içinde ekonomimizin kazanacağı yeni dinamizmin kalkınma gayretlerimize önemli katkılarda bulunacağına inanıyoruz.

Ülkemizin geleceğini büyük ölçüde ilgilendiren ortaklığımızı tam bir başarıya ulaştırmak üzere iktidar olarak gösteregeldiğimiz her türlü gayrete devamla, kalkınma plânımız çerçevesinde, sanayiimizin ve tarımımızın geçiş döneminin şartlarına süratle ve kolaylıkla intıbakını sağlamak için, ekonomik, malî ve idari alanlarda gerekli olan tedbirleri almaya kararlıyız.

Sayın milletvekilleri,

Huzurunuzda arz ve izah etmekte olduğum siyasi icraat programımız, bizi millet iradesinin tercihlerinden iktidar vazifesine kadar getiren dürüst bir inanç disiplininin azimle devam ve teyidini ifade etmektedir. Kabul ve müdafaa ettiğimiz prensipler ve siyaset felsefesi, Türk Milletinin yüz yıllar boyu birikmiş hakiki ihtiyaç ve arzularından ilhamını almış köklü inançlara dayanmaktadır. Günün politik şartlarının kolayca yön değiştirebilen heves ve eğilimlerine değil, memleketimizin gerçeklerine ve tarihî gelişimine uygun olarak, vatandaşların sağduyusundan ve vicdanından Partimizin Programına ve Seçim Beyannamemize intikal etmiş bir fikir ve dâva mânzumesidir.

Adalet Partisi iktidarı olarak memlekette emniyet, asayiş, huzur ve güven sağlayıcı bir hukuk Devleti ortamı içinde istikrarın daima savunucusu olduk. İnsan hak ve hürriyetlerine karşı saygılı dürüst bir idarenin memlekette iyi örneklerini verdik. Demokratik rejimin tam bir açıklık içinde yürütülmesine büyük önem verdik. Haksızlığın, adaletsizliğin, eşitsizliğin, faziletsizliğin hiçbir zaman koruyucusu ve savunucusu olmadık ve olmıyacağız. Vatandaşla idare ilişkilerinde eşitlik, tarafsız ve âdil muamele esaslarını, her türlü iltimas, kayırma ve baskının önlenmesi için en kesin tedbirlerin, şimdiye kadar olduğu gibi alınmasına ve hassasiyetle takibine devam olunacaktır. Bu tutumumuzun aksine davranışlara hiçbir suretle müsamaha edilmiyeceğini bir kere daha açıkça ifade etmeyi vazife biliyoruz. Şuna inanıyoruz ki, başta hür basın ve vatandaşların hak arama hürriyeti olmak üzere, Anayasadan kuvvet alan müesseseler, bu memlekette hem dürüts idarenin, hem de vatandaş haysiyetinin karşılıklı yeter teminatını teşkil etmektedir.

Öngördüğümüz ıslahat tedbirleriyle Devlet çarkının daha iyi ve süratli işlemesini sağlıyacağız. Kırtasiyeciliği ortadan kaldırmak, Devlet dairelerini israftan korumak, Devlet İktisadi Teşekküllerini daha verimli hale getirmek, birçok kamu hizmetlerinin yerinde ve süratle görülebilmesi için mahallî idareleri müessir yetkilerle teçhiz etmek hususlarında gerekli tedbirler alınacaktır.

Yüce Senatonun sayın üyeleri;

Büyük Türkiye yolunda milletimizin dehasından, yurdumuzun imkânlarından ve rejimin faziletlerinden ümitsizliğe düşmek için hiçbir sebep yoktur. Köklü ve tarihte hiçbir zaman silinmemiş bir millete mensubuz. Çok çeşitli kaynak ve imkânları olan bir yurda sahibiz. Aziz vatanımızı koruma ve kalkındırma azmiyle yanan bir milletimiz var. Elinden tutulduğu ve kendisine yol gösterildiği zaman bu milletin yenemiyeceği hiçbir güçlük tasavvur edilemez. (A. P. sıralarından. «Bravo» sesleri, alkışlar.)

İnancımız odur ki, aziz milletimizle beraber hepimizin ruhunu saran büyük, mamur ve müreffeh Türkiye ideaali etrafında ve bu ideale doğru birlik ve beraberliğimiz, bütün aksine gayretlere rağmen, bugün her zamankinden daha kuvvetlidir. Ve gittikçe daha kuvvetlenecektir. Çünkü barış içinde daha mutlu ve müreffeh bir dünyaya doğru ilerlemekte ve değişmekte olan insanlık ailesinin şerefli bir uzvu olarak Türk Milleti, ilhamını Büyük Atatürk'ten aldığı birlik ve beraberlik şuuru içinde medeniyet ve terakki savaşının asil heyecanını duymaktadır. Mamur ve müreffeh büyük Türkiye idealinin gerçekleşmekte olduğunu gösteren delilleri millet görmekte, bu ideale hizmet edenlere güvenini esirgememektedir. Aslında kendi tarihî emellerinin ve yaratıcı gücünün eseri olan bütün bu hizmet ve gayretlerin sahipsiz kalmaması için aziz milletimiz bu hizmetlere lâyık evlâtlarını seçmesini ve iş başına getirmesini bilmiştir. İktidarımızın da bu teveccühe liyakatini ispat ederek, büyük tarihî eserin daha da yücel-

mesi için şevkle hizmete devam imkânlarını yaratacağına inanmaktayız. Hükümetimiz, Yüksek Meclisin güvenine mazhar olduğu müddetçe milletimizi mutlu kılma, mamur, müreffeh ve güçlü Türkiye'yi inşa etme yolundaki programını gerçekleştirmek için başarının teminatına kavuşmuş olacaktır.

Sayın milletvekilleri,

Hükümetimizin, demokratik rejimin bütün icaplarına saygılı olarak ve tam bir açıklık içinde gerçekleştirmeye çalışacağı konuları Yüce huzurunuzda arz etmiş bulunuyorum.

Siyasi, iktisadi istikrar içinde başarıya ulaşmamızı engelliyecek bir durum tasavvur olunamaz. Milletimizin gücünü ve azmini imkân ve kaynaklarımızla birleştirerek büyük ve mutlu Türkiye hedefine ulaşma gayretlerinden uzak kalmamanın; bu çatı altına millet iradesiyle gelmiş ve milletin kaderine birlikte el koymuş bulunan hepimiz için bir vatan borcu olduğuna samimiyetle inanıyoruz.

İşbirliği ve beraberlik ruhu içinde, istikrar, hizmet ve kalkınma devrini devam ettirmek kararındayız.

Hizmetlerimizin Türk milletine mutlu ve hayırlı olmasını ve bu kutsal amaçta Cenabı Hakkın cümlemize yardımda bulunmasını niyaz ediyorum.

Takdir Yüce Heyetinizindir. Saygılarımı sunarım

(A. P. sıralarından «Bravo» sesleri, sürekli alkışlar.)

BAŞKAN — Hükümet programının okunması bitmiştir.

Muhterem arkadaşlarım, şu andan itibaren Hükümet programının müzakeresine iştirak etmek istiyen arkadaşlarımız, Başkanlığa müracaat ederek veya bilâhara söz almak istiyenler de Kanunlar Müdürlüğüne müracaat ederek söz kaydettirebilirler.

Muhterem arkadaşlarım Anayasamızın 103 ncü maddesi; programın okunmasından iki tam gün geçtikten sonra program müzakerelerinin yapılacağını emretmektedir. İki tam gün, Salı ve Çarşamba günlerinin geçmesi suretiyle en erken Perşembe günüdür. Yüce Heyetiniz Perşembe günü ayrı bir birleşim yapmak üzere bir karar vermek suretiyle bugünü tesbit edeceksiniz. Perşembe günü Hükümet programının..

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Sayın Başkan, bu hususta bir önergemiz var.

2. — A. P. Grupu Başkanvekili Sabri Keskin'in, Hükümet programı üzerindeki görüşmelere başlamak üzere Birleşimin 12 . 3 . 1970 Perşembe günü saat 10,00 a bırakılmasına dair önergesi.

BAŞKAN — Önergeyi okutuyorum efendim.

Yüksek Başkanlığa

Hükümet programı üzerindeki müzakerelerin iki tam gün sonra yapılabileceği nazara alınarak, müzakerelerin başlıyabilmesi için oturumun 12 . 3 . 1970 Perşembe günü saat 10,00 a bırakılmasını arz ve teklif ederiz.

A. P. Grup Başkanvekili
Kastamonu
Sabri Keskin

BAŞKAN — Sayın Keskin, önergenizde oturumun tâlikini istiyorsunuz. Böylelikle bunun içinde Çarşamba günü oturum yapılmaması da mündemiç midir?

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Evet efendim.

BAŞKAN — Evet efendim, Çarşamba günü yapılmıyacak..

Bu önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

ORHAN BİRGİT (Ankara) — Sayın Başkan, söz istemiştim. Siz A. P. Grup Başkanvekili ile görüşüyordunuz, görmediniz.

BAŞKAN — Efendim oylamaya geçtiğim sırada söz istediniz, onun için veremedim.

3. — Grup başkanvekillerinin, Çarşamba günleri saat 15 - 17 arasında Meclis araştırması ve genel görüşme ve 17 - 19 arasında da sözlü soru önergelerinin görüşülmesine dair önergesi

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım; Grup başkanvekillerinin müştereken imzalamış oldukları ve geçen yıllarda yapmış olduğumuz tatbikatı tekrar yapabilmek için verdikleri bir önergeyi Yüce Heyetinize arz etmek için okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Gündemimizde birçok araştırma ve genel görüşme önergeleri ile sözlü sorular mevcudolduğundan, bunların da görüşülmesine imkân sağlamak üzere 11 . 3 . 1970 gününden itibaren:

Çarşamba günlerinin, - varsa - saat 15,00 ilâ 17,00 arasında Meclis araştırması ve genel görüşme önergelerine ve 17,00 ilâ 19,00 arasında sözlü sorulara,

Tahsis edilmesine karar verilmesini arz ve teklif ederiz.

G. P. Grup Başkanvekili Konya Vefa Tanır	C. H. P. Grup Başkanvekili Adana Kemal Satır

A. P. Grup Başkanvekili
Kastamonu
Sabri Keskin

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, biraz evvel vermiş olduğunuz karar muvacehesinde ayın 11 in den değil, 18 Çarşamba gününden itibaren meri olmak üzere bu takriri oylarınıza arz edeceğim. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

1. — Van Milletvekili Salih Yıldız'ın, hayvancılığımızın geliştirilmesi ve hayvancılıkla geçinen yurt bölgelerinin ve yurttaşın refaha kavuşturulması için gerekli tedbirleri tesbit etmek üzere bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi (10/7)

BAŞKAN — Geçen birleşimde yarım kalan, müzakeresi tamamlanamamış olan bu araştırma önergesinin müzakeresine devam ediyoruz.

Geçen birleşimde konu üzerinde 7 arkadaşımız konuşmuştu. Sırada bulunan ve konuşmak için ismini yazdıran diğer arkadaşlarımız sırasiyle şunlardır :

C. P. Grupu adına İhsan Kabadayı, Hüsamettin Başer, Hilmi İşgüzar, Yusuf Ziya Yılmaz, Ömer Buyrukçu, Ali Rıza Uzuner, Mehmet Altuğ, Şemsettin Sönmez de şahısları adına söz istemişlerdir.

Şimdi söz sırası G. P. Grupu adına Sayın Kabadayı'nındır. Sayın Kabadayı, buyurunuz efendim.

G. P. GRUPU ADINA İHSAN KABADAYI (Konya) — Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım;

Huzurunuzda bulunan mevzu sadece Türkiye için değil, bütün dünya milletleri için mühim ve kritik hale gelmiş olan bir konudur. Halen dünya nufusu 3 milyardır. Her sene de 40 - 50 milyon artığına göre en az 50 sene sonra dünya nufusu 5 milyarı bulacaktır. Dünya milletlerinin 2/3 sinde hayvansal protein açlığı bugünden itibaren başlamış bulunmaktadır. Türkiye'nin bu tablo içerisinde yeri hiç de bundan farklı ve ümit verici, yüz güldürücü bir manzara arz etmemektedir. Hepinizin çok iyi bildiği gibi Türkiye'nin nüfusu 34 milyondur. Her sene de 700 - 800 bin arttığımıza göre 1980 yıllarında Türkiye nüfusu 50 - 55 milyon olacaktır. Türkiye'de bugünden hayvansal protein açlığı olduğuna göre, gelecek yıllarımız Türkiye için daha da acı ve istirap dolu bir gerçeği bugünden haykırmaktadır. Biz Türkiye olarak hayvansal protein açlığını bugünün ihtiyaçlarına yetecek derecede gidermeye, gelecek için de tedbir almaya mecburuz. Nerede kaldı ki, bugünkünü yetiremediğimize göre aynı ihmal, aynı tedbirsizlik, aynı tempo, aynı mevzuat içerisinde kalır isek, gelecek yıllarda Türkiye'nin hayvansal protein açlığı korkunç bir felâket halini alacaktır.

Türkiye dünyada en az et yiyen memleketlerden birisidir. Bugün Türkiye'de nüfus başına düşen et miktarı yılda 13 kiloyu bulmamaktadır. Bugün Danimarka'da nüfus başına düşen et miktarı 59 kilo, Fransa'da 52 kilo, Kanada'da 64 kilo, Yeni Zelânda'da 72 kilo, Amerika Birleşik Devletlerinde ise 66 kilodur. Bu tablo içerisinde Türkiye'nin yediği et miktarı ise - maalesef üzüntü ile beyan etmeye mecburuz - en geri plânlarda ve sonlarda geliyor; nüfus başına 13 kilogram düşmektedir. Nüfusumuz bu açlığını gidermek için daha çok tahıl yemeye yönelmiş ve gıdasını tahılla sağlamaktadır.

Türkiye kendi imkânlariyle yılda 10 milyon ton hububat istihsal etmekte, bu, ihtiyacına yetmediği için 400 ilâ 500 bin ton da dışardan ithal etmektedir. Türkiye, eti az yiyen, en çok tahıl yiyen ve tahılla beslenen bir memlekettir. İstatistik Enstitüsünün yaptığı grafiklere göre nüfus başına 225 kilogram tahıl düşmektedir. Halbuki gerçekte bu 300 kiloyu aşar. Türk Milleti, bilhassa dağ köylerinde fakirlik içerisinde olduğundan, pilâvı ekmeğe, hattâ şehir ekmeği dediği fırın ekmeğini kendi yaptığı ekmeğe katık ederek yer. Biliyorsunuz ki tahılla beslenen milletler durgun, argın, yorgun olurlar, daha ötesindeki terimleri kullanmaya dilim varmıyor. Tarih boyunca cesur ve atak olan,

zeki ve gayretli olan bu milleti devamlı tahıl yemeye mahkûm etmek suretiyle onu daha feci âkibetlere götürmeye hakkımız olmasa gerektir. Tahıldan kesici, daha çok hayvansal proteinle karnını doyurucu yollara gitmek ve Yüce Meclisimiz bu yolda alınması lâzımgelen âcil tedbirleri almakla mükelleftir.

Dünya tablosunda Türkiye'deki hayvan miktarına bakarsak en çok hayvanı olan memleketlerdeniz; 75 milyon civarında hayvan besliyoruz. Dünyada altıncı, bir rivayete göre üçüncü geliyoruz. Ama aslolan hayvan miktarı değil, hayvandan temin edilen et, ürün meselesidir. Maalesef miktarı bakımından hayvanımız çok, ama et ve hayvan ürünleri bakımından Türkiye'de hayvancılığın sağlamış olduğu ürün miktarı çok düşüktür. Türkiye'de bir sığırdan ortalama olarak, karkas olarak sağlanan et 90 kilodur. Yani karkas, düzülmüş, içi çıkarılmış, net tartıldığı zaman gelen miktar 90 kilodur. Bu çok az, çok düşük bir miktardır. Halbuki ileri memleketlerde bir karkas hayvanın verimi 220 kilodur. Bunda daha da öteye giden ileri memleketler var; Macaristan'da 250 kilo, Amerika'da 259 kiloyu bulmaktadır. Bunun nedeni açık ve âşikârdır; «Bakarsanız bağ olur, bakmazsanız dağ olur» demişler. Hayvan neslini de ıslâh ederseniz, karnını doyurursanız, ihtiyacını karşılarsanız elbette verimi artacaktır. Neslini ıslâh etmez, karnını doyurmaz, onu semirtici yemden yoksun ederseniz elbette bu, 90 da da kalmaz, daha aşağı düşer. Bu, hayvan veriminin düşük oluşunun başlıca sebebi; Türkiye'de maalesef hayvancılığımızın kısmı küllisinin mera hayvancılığı olarak hâlâ yürüyegelmesindendir. Cinsleri maalesef henüz ıslâh edilmemiştir, damızlığa önem verilmemiştir. Bakımı çok zayıftır, pek çok arkadaşlarım Anadolu'da köyleri gezdikleri için bilirler, maalesef köylü beslediği hayvana yem vermez. Damından çıkarır salar, akşam damına koyar, tâ ki kar düşünceye kadar hayvana yem diye bir şey vermez. Bu yüzdendir ki, bilhassa köy yerindeki hayvanlar bahar mevsiminde, derisi kemiğine yapışmış Biafra'lı açlar gibi yürekler acısıdır. Köyleki hayvan bakımı, düstur olduğu gibi; «Saldım çayıra, mevlâm kayıra» anlayışına göre yapılagelirse, hayvanlardan daha fazla ürün beklemek bir hikâye olur.

Türkiye'de hayvancılığın gerilemesinin, hayvan ürünlerinin düşmesinin bir anasebebi de; 1950 yılından itibaren Türkiye'ye çok traktör girmiş olmasıdır. Her eline traktörü olan, asırlık meraları bozmuş. Meraların hanı yağma edilişi hayvan neslinin otlıyacağı, karnını doyuracağı otlakiyenin kalmamasına sebebolmuş, bu da Türkiye'de hem hayvan miktarını azaltmış, hem de kalan hayvan miktarının maalesef besinden yoksun bir talihsizliğe doğru sürüklenmesine sebebolmuştur. Meraların sürülmesi; hayvan nesli için kötü olduğu gibi, hayvancılığı çökerttiği gibi, üzüntü ile söylemeye mecburuz ki, Türkiye'de bu durum biran evvel önlenemezse, en az 40 - 50 sene sonra tümü ile beraber yurdumuzu çölleşmeye götürecek bir erozyonun gelmesine de vesile olacaktır. Biz hayvancılığı geliştirmek için, verimini her anlamiyle artırmak için damkâri hayvancılığa geçmeye mecburuz, besiciliğe dönmeye mecburuz. Hayvan yemini ucuz ve yeteri miktarda sağlıyabilmek için tedbir almaya mecburuz. Mevcut çayır ve meraları dondurmaya, ıslah etmeye mecburuz. Maalesef bu yolda alınan tedbirlerin hiç birisi kâfi olmadığı gibi, hayvancılık için verilen tesis kredisi de, besi kredisi de hem kifayetsiz, hem de hayvancıyı ayakta tutucu, daha çok hamleler yapıcı imkânlara kavuşturucu nisbette değildir. Üstelik de faizi çok pahalıdır.

Bugün köylerde, şimdi bahsettiğim besicilik ve damkâri hayvancılık gelişmiş denemez. Bir Konyalı olarak, hayvancılıkla iştigal eden bir diyarın çocuğu olarak, besicilik ve damkâri hayvancılığın, şehirlerin etrafında henüz yeni yeni geliştiğini, fakat köylerde maalesef damkâri hayvancılığın ve damızlık neslinin de uzun - süredir söylediğim - girmediği de bir vakıadır. Büyük şehirlerde besicilik faslından kredi olarak hayvancılık yapanlar da bu işle iştigal edenler değil, bu işin açıkgözleri türemiştir, hakiki meslek erbabı olan hayvancılıkla meşgul olan köylü değil, şehirlerdeki açıkgözler besi kredisinden faydalanmakta, köyde bizatihi meslekî hayvancılık olan köylü bu işlerden, bu mevzudan maalesef fayda sağlıyamamaktadır.

Türkiye'de hayvancılık için talihsiz bir konu da pazarlama henüz bir düzene sokulmuş değildir. Tâ, benim çocukluğumdan beri tanıyageldiğim, hayvancılıkla iştigal eden bir aile-

nin çocuğu olarak da söyliyebilirim, kâdim devirlerden kalan bir pazarlama sistemi alır gider, onunla icrayı faaliyet eder köylümüz. Bugünün ihtiyaçlarına cevaz verici, hayvancılıkla iştigal edenlerin haklarını koruyucu hiçbir pazarlama tedbirleri bugüne kadar alınmış değildir. Bu yüzdendir ki köyden, kentten, Doğu'dan hayvanlarını büyük şehre götüren, binbir zahmetle, çoluk çocuğu ile alınterini dökerek besliyegeldiği hayvanlar, çok kere büyük şehirlerde celeplerin elinde hayvandan evvel kendileri maalesef kurban edilir. Pek çoğunun parasının da dolandırıldığı bir vakıa, bir gerçektir. Mezbahalar civarında hayvan pazarı semtini gezerseniz her hafta bu feci âkıbete mâruz kalmış Anadolu'lu vatandaşların istirabını dinliyebilirsiniz.

BAŞKAN — Sayın Kabadayı, bir Araştırma Komisyonunun kurulmasının lüzumlu olup olmadığı hususunu görüşüyoruz. Sanki komisyon kurulmuş gibi beyanda bulunuyorsunuz.

G. P. GRUPU ADINA İHSAN KABADAYI (Devamla) — Bunları niye açıklıyorum Başkanım? Muhterem A. P. Grupu Başkanı; «Alınan tedbirler yerindedir, biz yeni bir araştırmaya lüzum görmüyoruz, mevzuat kâfidir.» dediler. Bilâkis kâfi olmadığını, gerçek dert ve ıstırapların, şimdi anlatmaya çalıştığım gerçeklerle dolu olduğunu anlatmış olmak için söylemeye çalışıyorum.

BAŞKAN — Lûtfen efendim. O sadet dâhilinde kalınız.

G. P. GRUPU ADINA İHSAN KABADAYI (Devamla) — Millî gelirin % 15 ini hayvan ürünleri sağlıyor. Halbuki deminden beri kısaca sıralamaya çalışmış olduğum mevzular ciddî olarak kanalize edilir, gerçek esaslara bağlanırsa hayvancılık ürünlerinden gelirimiz % 15 i değil % 30 u da bulur. Ve hayvancılık verimini artırmak için ta köyden başlıyarak bir kooperatif nizamına bağlamalı ve bağlantılı olarak tepeye doğru bir merkez birliği ile kavuşturularak et fiyatlarını sabit olarak elde tutucu tedbirler alınmalı ve araştırma istikametleri et fiyatlarını koruyucu ve besiciyi de daha selâmetle kâr sağlayıcı, yaşama imkânlarına götürücü yolda olmalıdır. Bugün Türkiye'de kâfidir dediler, bence hiç de kâfi değildir - hepiniz görürsünüz, Şarktan ve Anadolu'dan, İzmir'e, İstanbul'a, Ankara'ya yapılan hayvan nakli bir faciadır. Haftalarca gider, sudan, yemden yoksundur. Bugün artık kara vagonla hayvan nakline son verilmelidir. Hayvan nakli yerine et nakli yolunda yeni tedbirler alınsa ve araştırmalar bu istikamete tevcih edilse daha faydalı olur kanısındayız. Yeni olarak duyduğumuza göre biz bu yolda hayvancılığı geliştirici, kolaylaştırıcı tedbirler alalım derken hayvan nakli ile ilgili vagon navlun fiyatları yüzde yüz artmıştır. Kolaylaştırıcı, imkân sağlayıcı tedbirlerden vazgeçtik, son olarak hayvan nakline ait vagon fiyatları da bir misli artmıştır.

Türkiye'de hayvan konusunda üzerinde durulması icabeden bir husus da kaçakçılık konusudur. Bugün Güney hudutlarında ve İran hududunda hayvan kaçakçılığı âdeta serbest hale gelmiştir. Duyduğumuz odur ki, yılda bir milyon koyun İran, Irak ve Suriye hududundan kaçırılmaktadır. Bunun karşılığında en aşağı dört ilâ beşyüz milyon zarar etmekteyiz. Bu fiyatları elde tutucu, besi ile meşgul olan insanlara kolaylık sağlayıcı tedbirler pazarlarda ele alınırsa hayvan kaçakçılığı durur. Bu beşyüz milyon da döviz olarak memleket kasasına girer. Bunun karşılığında bugün Türkiye'ye boncuk, cıncık, Japon işi, Çin işi kalem, suni kumaşlar girmektedir. Asıl araştırmayı hayvan kaçakçılığını önleyici yollara yöneltmenin biz G. P. olarak ehemmiyetine, zaruretine inanmaktayız.

Şarklı bir arkadaş olarak Salih Yıldız arkadaşım yerinde bir önerge verdi. Şarkın çeşitli ürünleri yok. Yılda üç ay yaz, gerisi baştan sona kış. Şarkta dört, beş sene bulunmuş bir arkadaşımız olarak Erzurum'dan itibaren ister Ağrı yöresi, ister Kars yöresi, baştan aşağı Arjantin'in pampaları gibi diz boyu, göbek boyu otluk bir yerdir. Burada ziraat yapılamıyacağına göre, tabiat şartları buna müsait olmadığına göre, Şarkta da 22 milyonun üstünde hayvan ve hayvancılıkla uğraşan vatandaş bulunduğuna göre, Salih Yıldız arkadaşımızı tebrik ediyorum. Oradaki vatandaşları hayvancılıkla iştigal edici, para yönünden, tevzi kredisi yönünden ve yetiştirdiği ürünleri kolaylıkla ve değerine satabilmesi yönünden tedbirlerin alınması için Yüce Meclisin araştırma önergesine oy vermesi lâzım ki, bilhassa Şarklı vatandaşlar, uzun boylu geliri olmıyan, çeşitli kalemlerde iştigal eden Şarklı vatandaşlar için çok hayırlı bir iş ve ic-

raat yapılmış olur. Böylece bu araştırma önergesinin hedefinde üretim, tüketim, pazarlama ve kontrol cihazını daha ciddî ve günün ihtiyaçlarına cevap verici, müspet yola yöneltici araştırma yapmanın biz G. P. olarak zaruretine inanıyoruz. Türkiye'de bugün hayvancılık mevzuu, besicilik mevzuu ile ilgili mevzuat o kadar karışık ki, Arap saçı gibidir. İçinden çıkamazsınız. Ben hayret ediyorum, Adalet Partili arkadaşım, «lüzum görmüyoruz, mevzua teşriî yoldan aldığımız tedbirler kâfidir» dedi. Hiç de kâfi değildir. Keşmekeştir, yetersizdir. Bir bakın, mezbaha, sürek ve nakid işleriyle İçişleri Bakanlığı uğraşır. Pazardaki satış işleriyle Sağlık Bakanlığı uğraşır, et, yün, yapağı işleriyle Ticaret Bakanlığı uğraşır, yem ve süt işleriyle de Sanayi Bakanlığı uğraşır. Bu kadar bir keşmekeşlik içerisinde hayvancılığı ayakta tutmamıza, bu işlerle iştigal eden vatandaşlarımıza da karın doyurucu tedbirler almamıza imkân yoktur. Öyle ise hayvancılık mevzuunun ciddî olarak ele alınmasının, Yüce Meclisçe teşkil edilecek bir komisyonda araştırma yapılmasının, daha realist ve faydalı, müspet ölçülere bağlanmasının biz G. P. olarak zaruretine inanmaktayız. Bununla sadece Türkiye'de meşgul olan bir Et ve Balık Kurumu vardır. Et ve Balık Kurumunun 411 milyon lira sermayesi var, ama bu sermayeden sadece ödenmiş kısmı 40 milyon, geri kalan kısmını yabancı kaynaklardan sağlıyor. Yine de parası yetmiyor. Et ve Balık Kurumunun sadece meşgul olduğu mevzu, depolama ve kesim işidir. Bu kadar ağır yükün, bu keşmekeş mevzuat içerisinde yalnız Et ve Balık Kurumunun sırtına yüklenmiş olan bir hizmet anlayışı ile yürütülemiyeceğine biz G. P. olarak inanmış bulunmaktayız. İltifat eder, bu soruşturma önergesine müspet oy verirseniz, bilhassa dağ köylüsü ve Şarkta tek ve tek hayvancılıkla iştigal eden vatandaşların yüzünü güldürücü, içinde bulunduğu hayat şartlarında nafakasını sağlayıcı imkânlara kavuşturulacağına biz mutlak inanıyoruz. Ne bilsin demiş, açların halinden toklar, ne bilsin hastaların halinden sağlar, hikâyesi. Şark ve dağ köylüsünün ve bilhassa hayvancılıkla iştigal eden köylünün içinde bulunmuş olduğu ağır şartları Sayın A. P. Grup Sözcüsü görmüş olsaydı zannederim ki, biz kâfi görüyoruz, yeni bir Meclis araştırmasına lüzum görmüyoruz, demiyecekti kanaatindeyim.

Bu önergeye müspet oy verilirse, deminden beri kısaca özetlemeye çalışmış olduğum hayvancılık mevzuundaki dertler silinir. Önergeye iltifat edin, hayvancılıkla iştigal eden dertli vatandaşların yüzleri gülsün, daha esaslı imkânlara kavuşturulmuş olsun.

Saygılarımla efendim. (G. P. sıralarından, alkışlar.)

BAŞKAN — Söz sırası Sayın Hüsamettin Başer'indir, fakat Ömer Buyrukçu Bey C. H. P. Grupu adına söz istediği için kendisine söz vereceğim.

Buyurun Sayın Ömer Buyrukçu.

C. H. P. GRUPU ADINA ÖMER BUYRUKÇU (Antalya) — Sayın Başkan, sayın milletvekili arkadaşlarım;

Geçen celse A. P. Grup Sözcüsü arkadaşımız; hayvancılığımızın kalkındırılması mevzuunda Meclis araştırması açılması hakkındaki görüşmeler sırasında; «Esasen Hükümetin çalışmalarının Meclis araştırmasında istenilen hususların tahakkuku istikametinde devam etmekte olması sebebiyle bu araştırma önergesine ret oyu vereceğiz.» dememiş olsaydı, C. H. P. Grupumuz adına yeniden konuşma yapmayı düşünmezdik. Konunun önemini bir defa daha belirtmek üzere yeniden söz almış bulunuyoruz.

Sayın arkadaşlarım, memleketimiz nüfusunun % 70 nin tarım ve hayvancılıkla iştigal etmekte olması karşısında tarım ve hayvancılıkta istenilen seviyeye ulaşamadığımız müddetçe Türk köylüsünü kalkındırmamız da asla mevzuubahsolamaz. Demek ki, kalkınmamızın anamesnetlerinden bir tanesini hayvancılığımız teşkil etmektedir. Bunun önemini, geçen celsede konuşan arkadaşlarım çok geniş olarak izah ettiler. Ben, Meclis araştırmasına başlı başına dahi konu olabilecek bir nitelikte olan orman köylerimizde yapılmakta bulunan hayvancılığımızın durumuna değinmekle yetineceğim.

Önce şu hususu belirtmek isterim ki, memleketimizin diğer mıntıkalarında olduğu gibi orman mıntıkalarında da vatandaş yapmakta olduğu hayvancılıktan asla emeğinin karşılığını alamamaktadır. Yalnız, orman mıntıkalarımızda hayvancılığımızın kısa zamanda kalkındırılmasının diğer mıntıkalara nazaran daha da fazla bir önemi mevcuttur. Şimdi bunu

sizlere şu şekilde izah edeceğim. Halen orman köylerimiz, ormanlar içerisinde çok dağınık mahalleler ve tek tek evler halinde bulunmak, tadır. Bunun başlıca sebebi, buralarda yapılmakta olan iptidai hayvancılık olup orman köyleri bu sebepten toplu hallerini koruyamamaktadırlar. Başka bir değimle iptidai hayvancılık orman köylerinin başlıca geri kalış sebeplerinin birincisini teşkil etmektedir.

İkinci önemli husus; orman köylerimizde vatandaşın devamlı olarak Orman İdaresiyle yani Devletle nizalı olagelme halidir. Orman Kanununun 19 ncu maddesine göre, ormanlara hayvan sokulması yasaktır. Ama kanunun çıktığı günden bu yana ormanlardan hiçbir zaman hayvan çıkmamıştır. Orman köylüsünü modern ahır hayvancılığına yöneltmediğimiz müddetçe çıkması da asla düşünülemez. Bu sebepten vatandaş geçimini sağlamak mecburiyeti karşısında kanunun âmir hükmüne rağmen bugüne kadar suç işlemeye mecbur tutulmuştur. Yıllardır bu yüzden mahkeme kapılarında sürünmüş, hapislerde yatmış, ama netice yine değişmemiştir. Demek ki köylüyü müşkül şartlarda bırakan bu adaletsiz duruma kısa zamanda bir hal çaresi bulmak mecburiyetindeyiz.

Üçüncü önemli husus; memleketimizde 18 milyon hektarı bulan ormanlarımızın 10 küsur milyon hektarını bozuk ormanlar teşkil etmekte ve bu kadar sahanın memleketimiz için verimli hale getirilebilmesi ancak ağaçlandırılmasiyle kaim bulunmaktadır. Fakat memleketimizde bütün ağaçlandırma sahalarının vatandaşlar tarafından yapılmakta olan iptidai hayvancılık için otlak sahası olarak istihdam edilmesi, ağaçlama faaliyetlerimizi daima tehlikeye düşürmekte ve vatandaşla Orman İdaresini devamlı olarak ayrı bir niza içerisinde bulunmaya sebebolmaktadır.

İşte sayın arkadaşlarım, bu saydığım sebeplerden dolayı köylerimizde hayvancılığın kısa zamanda kalkındırılması, yani iptidai hayvancılıktan modern ahır hayvancılığına yöneltilmesi mecburiyeti ile karşı karşıya bulunmaktayız. Bu dâvanın uzun seneler kendi başına bırakılmasına tahammülü yoktur. Gerek orman köylüsünün kurtarılması, gerek ormanlarımızın geliştirilmesi yönlerinden çok büyük önem taşımaktadır. Bu konuların aydınlanması, bu yönde yapılması icabeden mevzuat değişikliklerinin nelerden ibaret olduğunun bilinmesi için bu araştırma önergesinin kabulünde büyük faydalar mevcuttur. Buna olumlu oy kullanılması ricası ile hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN — Sayın Mehmet Aytuğ da yine C. H. P. Grupu adına söz istiyor öyle mi efendim? (C. H. P. sıralarından «evet» sesleri)

C. H. P. Grupu adına Sayın Mehmet Aytuğ yeniden söz istemiştir, buyurun efendim.

C. H. P. GRUPU ADINA MEHMET AYTUĞ (Elâzığ) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin muhterem milletvekilleri; hepinizi saygı ile selâmlarım.

C. P. milletvekillerinden Sayın Salih Yıldız arkadaşımızın, hayvancılığımızın geliştirilmesi ve hayvancılıkla geçinen yurt bölgelerinin ve yurttaşın refaha kavuşturulması için gerekli tedbirleri tesbit etmek üzere bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi Meclisimizde Güven Partisi ile Halk Partisi grupları tarafından kabul görmüştür. Doğu bölgesinin bir milletvekili olarak yurt sorunlarından çok önemli birisinin üzerine parmak basacak olan bu konuya bu önergeleriyle dokunmasından dolayı şahsım adına kendisine saygılar sunarım.

Türkiye'de bugün üzerinde konuştuğumuz konu, hayvancılığın ve hayvanın henüz sahibi yoktur denebilecek bir çelişme içerisindedir. Bir çok ülkeler bu konuda kesin kararlara varmış; fakat henüz bizim Türkiye'mizde bu hayvancılık konusu bir tereddütler ve lüzumsuz çatışmalar içerisinde kalmıştır. Bir taraftan buna ziraatçiler sahip çıkar, «Bu konu bizim konumuzdur.» der, diğer taraftan buna veterinerler sahip çıkar, «Bu konu bizi ilgilendirir.» derler. Böylece hayvancılığın ve bu önergenin konusunun Ziraat Bakanlığında ziraatçilerle veterinerlerden hangisine aidolduğu henüz tesbit edilmemiş durumdadır.

Tartışma mevzuu yapılan bu konunun sahibinin kim olduğu anlaşılırsa ve her ikisi arasında katî ve kesin bir şeklini alırsa, elbette bu mevzuu vuzuha kavuşmuş olacaktır.

Bölgenin hususiyeti olarak; bilhassa hayvancılığın göç dönemlerinde hayvan sahiplerinin büyük müşküllerle karşı karşıya gel-

diklerini ve kışın çok kesif geçtiği bölgelerde sürü sahiplerinin konaklama için yaylalara gittikleri dönemde büyük müşküllerle karşı karşıya geldiklerini açıklamak mecburiyetindeyim. Büyük otlaklar ve meralar konusu henüz ele alınmamıştır. Bu meraların hukukî yönden Devletin hüküm ve tasarrufunda bulunması gerekirken, bir çok yerlerde büyük ağaların ve büyük toprak sahiplerinin elinde bulunduğu, bunların hani yağma kabilinden bu yaylakları ve bu otlakiyeleri bu sürü sahiplerine verdikleri bir gerçektir. Bu itibarla bu konu ele alınmışken, araştırma önergesi içerisine meraların durumlarının da ithal edilmesi ve böylece bu müşkül konuya da el atınması lâzımdır kanaatindeyim.

Birçok yerlerde kışlaklar çok iptidai ve basit şekildedir, normal bir ahırlama yoktur. Hayvanlarını kışın soğuklarında 7 - 8 metre kar düşen bölgelerde yem imkânsızlığı, ot imkânsızlığı bakımından geçindiremiyecek birçok sürü sahipleri mevcuttur.

Hayvancılığımız millî gelirde büyük yer tuttuğu gibi, bilhassa döviz getirme bakımından da büyük bir sahayı içine almaktadır. Doğu bölgesinin imkânları nazarı itibara alınırsa; burada yol imkânsızlıkları ve ulaşım imkânsızlıkları bakımından, bilhassa kışı ağır geçen yıllarda hayvanlarını nisbeten kışın daha sathî geçtiği bölgelere aktarma imkânsızlıkları düşünülürse; güz aylarında büyük münakale imkânlarının bunlara sağlanması ve bilhassa yem bakımından nakliye imkânlarına öncelik verilmesi gerekir.

Bu araştırma vesilesiyle bilhassa bu nakliye imkânlarının ve yol durumlarının da tesbiti önem kazanır kanaatindeyim.

Yine çok mühim bir mesele bilhassa güzergâh tesbitlerindedir. Hayvanların baharda yaylalara ve yayla dönüşlerinde kendi yerlerine gidip gelişlerinde güzergâhlarla çok büyük müşküllerle karşı karşıya kaldıkları bir vâkıadır. Bu itibarla, bilhassa hayvancılıkla iştigal eden Doğu bölgelerinde bu gidiş gelişlerin muayyen yerlerde yapılması ve güzergâhların tesbiti, konaklama yerlerinde karakolların kurulması ve böylece bu konaklama imkânlarının ilgili iller arasındaki idari makamlarca tesbitiyle lüzumlu görülebilecek bâzı tedbirlerin alınması icabeder kanaatindeyim.

Bu konuda mühim bir mevzu da hayvanların hastalıklariyle savaş konusudur. Bugün A. P. Grupundan bu konuda konuşan arkadaşımız bilhassa büyük bakteriyoloji enstitülerinin kurulduğunu ve hayvan hastalıklarının bertaraf edilmesi için, şap hastalıklarının ve diğer hayvan hastalıklarının giderilmesi için büyük tedbirlerin alındığını öne sürmüşse de, bilhassa bizim memleketimizde senelerden beri devam eden ve halk arasında şap hastalığı tâbir ettiğimiz bir hastalığın hayvanların neslini tükettiği ve böylece etlenmesine mâni olduğu bir gerçektir.

Kendi ihtısas alanında çalıştırılmasının faydasını anlıyan ülkeler gerekli değişiklikleri yapmış ve böylece bu konuda tedbirleri almışlardır. Bu konuda geç kalındıkça millî gelirden büyük kayıplara sebebolacağımız meydandadır.

Netice olarak şunu arz etmek isterim ki, ileri ülkelerin tuttuğu yolu tutmak ve yavaş yavaş dünya gerçeklerini benimsemek zorundayız. Türk Milletinin refaha ulaşması ve daha ileri bir hayat düzenine kavuşması için sorumlu mevkilere getirilmiş gerek ziraatçi ve gerekse veterinerlerin, hayvancılıkla geçinen yurt bölgelerinin bu konudaki sorunlarına eğilmeleri ve gerekli tedbirleri almaları için bu araştırma önergesini kabul etmekte büyük fayda görmekteyim.

Türkiye'de veteriner hekim sayısının azlığı ve böylece her yıl hayvan ölümünden 2 milyar lira kayba uğradığımız bir gerçektir. Bu, çeşitli yabancı uzmanların zaman zaman verdikleri raporlarla sabittir. Veteriner hekimlerinin esas vazifeleri olan hastalıklar konusunda çalıştırılmasını tekrar tekrar tavsiye etmişler ve fakat söz konusu raporlar Tarım Bakanlığı arşivlerinde kalmış, bundan öteye gitmemiştir.

Biraz evvel de söylemiş olduğum gibi, hayvancılığın henüz sahibi yoktur. Birçok ülkeler bu konuda kesin kararlara varmış, fakat biz henüz tereddütler ve lüzumsuz çalışmalar içerisinde kalmış durumdayız. Veteriner hekimin kendi öz sahasında çalışması ve bu çalışmasının sonuçlarını alması bakımından da bu araştırma önergesinin faydasına kaaniim. İleri ülkelerin tuttuğu yolu tutmak, yavaş yavaş dünya gerçeklerini benimsemek lâzımdır ve böylece bu konuda olsun, hayvancılıkla geçinen yurt bölgelerinin dertlerine eğilmiş olmanın şerefi Parlâmentonun olsun.

Hayvancılık, iklim sebebiyle, bitkisel üretimin rizikosuna karşılık daha sigortalı durumdadır. Hayvancılık, kolaylıkla paraya çevrilmesi mümkün olması bakımından, millî gelirde büyük katkısı olan bir konudur. Hayvansal ürünler, işletmeye devamlı para sağlaması bakımından diğer köy çalışmaları arasında daha önemlidir. Tarımda yüzde 85 nisbetinde traktör işletilemiyen arazilerimiz, bilhassa dağlık bölgelerimiz, hayvancılıkla iştigal etmek ve hayvan ürünleri üzerine çalışmak mecburiyetindedir. Bu bakımdan traktörün giremediği ve hâlâ kara sabanın devam ettiği yerlerde hayvancılığın geliştirilmesi bakımından bu konunun ciddî surette üzerine değinmek ve ele almakta büyük fayda görmekteyiz.

Bitkisel artıkların değerlenmesi bakımından da hayvancılık önemlidir. Doğu bölgelerinde bilhassa ziraatle iştigali az olan bölgelerde anız, sap, saman, kepek ve küspenin birçok yerlerde kullanılmaz halde bulunduğu bir gerçektir. Bu itibarla küçük ziraatin yanında hayvancılık ziraatinin geliştirilmesi ve böylece anızın sapın, samanın, kepeğin ve küspenin değerlendirilmesi önem kazanmaktadır.

Teklifim şu oluyor; grup adına araştırma önergesinin lehinde oy kullanmanızı saygı ile talebeder, hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

SÜLEYMAN MUTLU (Afyon Karahisar) — Müsaade eder misiniz efendim? Bakandan evvel müsaade ederseniz veteriner olarak...

BAŞKAN — Kifayet önergesi var. Kifayet önergesi verildiği için Sayın Bakana söz veriyorum. Ondan sonra da sırada bulunan bir arkadaşıma söz vereceğim, kifayet önergesini de oylarınıza arz edeceğim.

TARIM BAKANI İLHAMİ ERTEM (Edirne) — Muhterem Başkan, sayın milletvekilleri;

Hayvancılık konusunun ehemmiyeti üzerinde bütün hatiplerin ve grupların birleşmiş olmaları, Türkiye hayvancılığının geliri, gelişmesi ve âtisi bakımından büyük ümit vermektedir. Arkadaşlarımızın ifade ettiği gibi, araştırmanın açılıp açılmaması hususunda karar vermek tabiî ki, Yüksek Heyetinize aittir. Ama araştırmanın açılıp açılmamasına karar vermek ve buna parmak basmak meseleye eğilmenin bir delili değildir.

Şunu baştan arz edeyim ki, Hükümetimiz hayvancılığa gereken ehemmiyeti büyük ölçüde vermiştir. Arkadaşlarımın burada belirttiği üzere, Türkiye'de hayvancılığın gelişmesinin millî gelirimize katkısı ve Türk halkının beslenmesinde oynadığı rol ve hayvancılıkla iştigal eden büyük kütleye sağlıyacağı ehemmiyetlere paralel olarak tedbirler alınmıştır, alınmaktadır.

Ben konuşmalarımı evvelâ bugün uygulanmakta olan hususları belirterek arz edeceğim. Ondan sonra da gerçekten hayvancılıkta çok büyük bir hamle olacak projeyi yüksek bilgilerinize arz etmiş olacağım.

Hayvancılık hususundaki görüşleri beş sahada, beş konuda toplamak mümkün. Bunlardan birisi ıslah çalışmaları, ikincisi hayvan yemi üretimi durumu, üçüncüsü hastalık ve parazitlerle mücadele, dördüncüsü pazarlama ve değerlendirme, beşincisi de hayvancılık sahasındaki kredilendirme. Bunlardan sonra da yeni uygulamaya koyacağımız, gerçekten tekrar ediyorum, hayvancılığımızın beklediği hamleyi yaratacak olan proje hakkındaki bilgiler olacaktır.

Muhterem arkadaşlarım, muhtelif hatiplerin de belirttiği gibi, 1968 istatistiklerine göre Türkiye'de 75,6 milyon hayvan varlığı mevcuttur ve millî gelirimizin yüzde 12 - 15 i hayvan ve hayvansal ürünlerden elde edilmektedir. Toplam zirai gelirin de yüzde 25 - 35 i yine hayvancılıktan elde edilmektedir.

Bu rakamlar bize dünyadaki hayvan varlığı bakımından memleketimizin önemini belirttiği gibi, millî gelirimiz bakımından da taşıdığı önemi açıkça ifade etmektedir.

Muhterem arkadaşlarım, hayvancılık politikamızın hedefi ve esasını ünite başına verimin yükseltilmesi, hayvancılık sektörünün millî gelire katkısının artırılması, beslenmede hayvansal protein istihlâkinin artırılması, hayvancılıkla iştigal eden halkımızın geçim şartlarının ıslahı teşkil etmektedir.

İkinci Beş Yıllık Plânda bu husus büyük ehemmiyetine uygun şekilde ele alınmış ve bu çalışmaların hedefleri şu tarzda özetlenmiştir :

«Ekonomik değerleri düşük hayvan ırkları yerine yüksek verimli ırkların yetiştirilmesi; prodüktiv hayvan varlığının hayvan popülâsyonu içindeki durumunun, varlığının artırılması, hayvancılığımızın ilkel yapıda bulunan bünyesi-

nin ıslah edilmesi; yem yetersizliğinin giderilmesi; çayır ve mera kullanma düzenindeki hukukî ve teknik arızaların halledilmesi; hayvancılık kredilerinin yeterli hale getirilmesi hayvan ve hayvansal ürünlerin pazarlanması ve değerlendirilmesinin geliştirilmesi ve ıslâh edilmesi; hayvansal üretimin miktar ve kalitesi üzerinde büyük rolü bulunan fiyat politikasının halledilmesi; hayvan hastalıklariyle yeterli şekilde savaş yapılması...»

Bunlar bizim hayvancılık politikamızın esaslarını teşkil etmektedir.

Şimdi bunları sırasiyle kısa kısa yüksek bilgilerinize arz edeceğim.

Islah çalışmalarına uzun zamandan beri devam edilmektedir. Islah çalışmaları içinde sığırcılık bakımından memleketimiz şu bölgelere ve o bölgelerde de şu hayvan kültür ırkının yetiştirilmesine önem verilmektedir.

Karadeniz sahil şeridi Jersey suni tohumlama projesine alınmıştır. Porsuk vâdisi Braun Swees ve Montafon suni tohumlama projesi içindedir. İstanbul, Kocaeli, Sakarya, Düzce, İzmir ve havalisi Holstein, Doğu illeri Montafon ve Trakya bölgesi de yine Montafon suni tohumlama projesi içindedir. Güney bölgelerimiz Güney Kırmızısını, Doğu bölgelerimiz Doğu Kırmızısını da aynı şekilde ıslah bakımından ele almış bulunmaktadır.

Bu ıslahı sağlamak bakımından Türkiye'de yedi hara, iki zootekni araştırma enstitüsü, sekiz inekhane, bir merinos çiftliği Veteriner Genel Müdürlüğüne bağlı olarak faaliyette bulunmaktadır. Bu müesseselerde 7 242 sığır ve 26 427 koyun, 42 726 tavuk anaç olarak, damızlık olarak bulunmaktadır. Buna karşılık Devlet Üretme Çiftliklerinde ise; 20 çiftliğimizde 6 279 sığır, 81 984 koyun ve 37 726 tavuk bulunmaktadır. Yine Ziraat İşleri Genel Müdürlüğüne ait muhtelif mera ve zootekni araştırma müesseselerinde de bir kısım hayvan, bu ıslah hususunda damızlık verme bakımından faydalandığımız varlıklardır.

Tabiî tohumlama ve suni tohumlama suretiyle gerek safkan, gerek melezleme yolu ile ıslah çalışmalarına devam edilmektedir. 1969 yılında 3 551 baş sığır, 11 241 baş damızlık koyun olarak halka intikal ettirilmiştir.

Ayrıca, sekiz bakteriyoloji enstitümüz ve beş bölge lâboratuvarımız da çalışmalarına devam etmektedir. Böylelikle demin saydığım esaslar dâhilinde hayvancılığımızın ıslahına gayret edilmektedir.

İkinci konu hayvancılıkta büyük ehemmiyet ifade eden yem konusudur. Yem hususunda da çalışmalar devam etmektedir. Kaba yem ihtiyacını geliştirmek üzere muhtelif yerlerde 87 089 dekar yoncalık, 61 073 dekar korungalık ve 418 472 dekar fiğ ekimi vatandaşa, tohumu bakanlıktan verilmek suretiyle, ektirilmiştir ve ayrıca da 1 926 ton yonca, 1 400 ton korunga ve 220 ton diğer yem bitkileri tohumları dağıtılmıştır. Böylece kaba yem yetiştirilmesi hususunda gerek araştırma enstitülerimizde, gerekse Devlet Üretme çiftliklerimizde tohum yetiştirilmekte, vatandaşa verilmekte, çayır ve meraların ıslahına ve yem bitkilerinin yetiştirilmesine büyük ehemmiyet verilmektedir.

Bunun dışında suni yem bakımından büyük hamle yapılmıştır. Suni yem istihsali 1964 yılında 31 090 ton iken bu yıl 137 250 tona ulaşmıştır. Bunların fiyatı, bâzı arkadaşlarımızın burada tenkid ettikleri gibi yüksek değildir. Bunlar 85 - 87 kuruş arasında satılmaktadır, pelet olursa 3 kuruş daha bunlara ilâve edilmektedir. Arpanın kilosunun bugün 95 kuruş olduğu dikkate alınırsa, suni yem fiyatlarının yüksek olmadığı kabul edilir ve aynı zamanda arz ediyorum ki, 31 000 tondan bugün 137 000 tona ulaştırılması da suni yem sahasında yapılan hamlenin ifadesidir. Bugün 10 yem fabrikası faaliyet halindedir, 6 yem fabrikası da inşadadır. Bu fabrikalar da faaliyete geçip, imalâta başladıkları zaman Türkiye'deki tek vardiyada yem istihsali miktarı 234 000 tona ulaşmış olacaktır. Böylece hayvancılıkta ikinci önemli unsur olan yeme, gerek kaba yem olarak, gerek çayır ve mera olarak, gerekse suni yem olarak büyük önem verilmekte ve gereği yerine getirilmektedir.

Üçüncü husus hastalıklar ve paraziterlerle mücadeledir. Bu hususta veteriner teşkilâtımız gerçekten feragatkâr, memleket sever bir tutum içinde çalışmaktadır. Başarımız övünülecek durumdadır. Dünya istatistiklerine göre hayvan ölümlerinin gerek hastalık, gerekse tabiî hal itibariyle yılda nisbeti yüzde 5 olması gereklidir. Bizim bugünkü durumumuz bu ortalamanın üstünde değildir. Binaenaleyh, Türk

veterineri vazifesini yapmaktadır ve gerektiği gibi hastalıklarla, hayvanların durumu ile meşgul olunmaktadır. 1969 yılında 34 346 796 hayvan koruyucu olarak aşılanmıştır, 5 418 522 hayvan hastalık halinde aşılanmıştır. Buna karşılık 64 000 hayvan muayene edilmiştir. Böylece toptan muayene ve meşgul olunan hayvan miktarı 41 milyonu bulmuştur ki, devrevî olarak dikkate alındığı zaman aded olarak buna varmıştır. Binaenaleyh, veteriner teşkilâtımız hastalıklarla mücadele hususunda gerekeni yapmaktadır.

Dördüncü konu parzarlama ve değerlendirmedir. Pazarlama ve değerlendirme hususunda bilhassa son yılların çalışması gerçekten bize ümit vericidir. Tamamen burada tenkid eden arkadaşlarımın belirttiği gibi, celeplerin elinde kalma durumu ve satıcı ile alıcının normal şartlar içinde karşı karşıya gelmemesi durumu önlenmektedir. Bugün Kars, Ağrı, Eskişehir, Malatya illerinde modern pazarlama tesisleri bitmiştir, ufak, tefek bir iki aksaklıktan dolayı henüz hizmete açılmamıştır. Bunlar, o bölgeleri gezen arkadaşların bildiği gibi, gerçekten iftihar edilecek modern tesislerdir. Gerek anfileri, gerek hayvanların barındırılacağı yerler, geçiş yerleri, tartım yerleri ve oradaki gişeleriyle gerçekten alıcı ile satıcıyı modern ve teknik şartlara, ekonominin icaplarına uygun şekilde karşı karşıya getiren müesseselerdir. Bu saydığım park ve pazar tesisleri çok kısa zamanda hizmete açılmış olacaktır. Diğer yandan Konya, Erzurum, Amasya, Tatvan, Muş, Urfa, İçel, Sivas illerindeki pazar yerlerinin bir kısmının inşasına başlanmıştır, bir kısmının da ihalesi yapılmıştır. Diğer yandan Erzincan, Balıkesir illerindeki pazar yerlerinin de ihalesi yapılmıştır. İstanbul ve Elâzığ illerinin pazar yerleri de programdadır.

Bunun dışında pazarlama ve değerlendirmede ikinci husus yine arkadaşlarımızın burada belirttikleri üzere hayvanın canlı naklinden doğan mahzurları önlemek için mahallinde kesiminin, paketlenmesinin, muhafazasının ve ondan sonra et halinde naklinin sağlanmasının mümkün kılınmasıdır. Bu da Et ve Balık Kurumu kombinaları vasıtasiyle yapılmaktadır. Halen Ankara, Erzurum, Konya, Zeytinburnu, Bursa illerinde sekiz saatlik çalışma süresinde 11 180 baş koyun, 1 330 baş sığırı kesebilecek kapasitede konbinalar çalışmaktadır, fakat bunların yetersizliği bellidir. Bu sebeple bu devrede Kars, Elâzığ, Tatvan, Diyarbakır, Urfa, Gaziantep, Van, Kayseri, Amasya, Afyon, Balıkesir, İstanbul, Edirne illerinde de günde 8 800 baş koyun, 1 920 baş sığır kesebilme imkânına sahibolan kombinalar ve bunlara paralel olarak soğutma tesisleri programa alınmış, bir kısmının inşasına başlanmış durumdadır.

Böylelikle, bunlar da bitirildiği zamanda artık hayvanların canlı naklinden doğacak mahzurları önliyecek teknik imkân elde edilmiş olacaktır.

Hayvan ürünlerinin değerlendirilmesinde malûm olduğu üzere bir yandan Et ve Balık Kurumu, biraz evvel arz ettiğim kombinaları ve alımı suretiyle hayvanların et bakımından değerlenmesini sağlarken, diğer taraftan da Süt Endüstrisi yolu ile sütün değerlendirilmesine çalışılmaktadır.

Muhterem arkadaşlarım, Süt Endüstrisi yeni hizmete girmiştir. İstanbul, Adana, İzmir, Kars fabrikaları da henüz çok yeni tesislerdir. İki güçlükle de karşı karşıyadırlar. Bir taraftan yeteri miktarda süt yoktur. İkinci taraftan süt ve süt mamullerini satabilecek pazar da teşekkül etmemiştir. İşte bu iki güçlüğü birden halledebilmenin kesif faaliyeti içindeyiz. En iyi çalışanı dahi kapasitesinin % 33 ü ile çalışmaktadır. O da İzmir Süt Fabrikasıdır. Diğerleri % 13, % 15 kapasite ile çalışmaktadır. Hele Kars fabrikası çok daha yeni olduğu için maalesef yüzdeye dahi varamıyacak bir durum içindedir. Fakat bu yıl içinde süt fabrikalarını kapasitelerine doğru çalışacak hale getirmenin çalışmaları içindeyiz. Bunlar gerçekleştiği zamanda bunlara ilâve olarak Konya, Bolu, Burdur, Tokat Süt fabrikaları da faaliyete geçtiği zamanda gerçekten sütün değerlendirilmesi mümkün olacaktır. Bugün 50 - 60 kuruşa dahi pazar bulamıyan süt, bugün saydığım fabrika bölgelerinde çiy süt olarak 160 - 135 kuruş arasında muamele görmektedir. Bunları, daha yeterli hale getirmek ve böylelikle sütü değerlendirmek kabil olacaktır.

Üçüncü husus, yapağının değerlendirilmesidir ki, bunu da malûmunuz olduğu üzere Yapağı ve Tiftik A. Ş. eliyle yapmaktayız. Bu hususlaki çalışmalarımız gerçekten faydalı ol-

muştur. Sonradan bir arkadaşımın sorusuna cevap verirken belirteceğim gibi, tiftik hususunda da, yapağı hususunda da değer tesbitinde, değerinin sağlanmasında bu şirketimiz son yıllarda başarılı çalışmaların içine girmiş bulunmaktadır.

Muhterem arkadaşlarım, son konu hayvancılık kredileridir. Ben bir Bakan olarak ne polemik yapmak, ne de demagoji yapmak istemiyorum. Ama iktidar olmuş partilerinin kendi devirlerindeki hususları dikkate almadan burada ileri geri tenkid yapmalarını da kabul etmeye imkân yoktur.

Bunların gerçeğinin ne olduğunu orta yere koymak lâzımdır. En son iktidar oldukları devirde hayvancılığa, yalnız hayvancılığa, başka hiçbir tedbir almaksızın ancak 150 000 000 lira kredi veren bir parti sözcülerinin burada 1969 yılında 925 000 000 lira kredi veren, 1970 yılında 1 100 000 000 liralık bir krediyi hayvancılık bakımından plâna almış, programa almış bir iktidar hakkında bu tarzda konuşmalarını üzüntü ile karşılamak çok tabiîdir. (C. H. P. sıralarından «Siz krediyi siyasi maksatla açtınız» sesi)

FAZIL GÜLEÇ (Adana) — Siz krediyi kendi adamlarınıza veriyorsunuz.

TARIM BAKANI İLHAMİ ERTEM (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, arkadaşlarımın ne söylediğini tam duyamıyorum. Ama sayın Başkanın da bunlara müsamaha etmediğini bildiğim için kendilerini dinlemeye de gelmiyeceğim. «Kendi adamlarına kredi veriyor» sözünü kendilerine iade ederim. Hangi devirde kimlere nasıl kredi verildiği bellidir.

FAZIL GÜLEÇ (Adana) — İsim isim açıklayın da bilsin memleket.

TARIM BAKANI İLHAMİ ERTEM (Devamla) — Eğer arkadaşlarımızın kredi hususunda politik... (C. H. P. sıralarından «İsim, isim söyleyin» sesleri) Lûtfedin, lûtfedin, isim isim, kimlere yanlış kredi verildiğini bildirirlerse bunlar hakkında derhal tahkikat açmaya, açtırmaya hazırız ve bunların hesabını vermeye de hazırız. Ama umumi lâflarla bu meseleler geçiştirilemez muhterem arkadaşlarım. Hemen nasırınıza basılınca ayağa kalkmayın. (C. H. P. sıralarından gürültüler) Burada zengini zengin yapma gibi çürümüş sakızları dile getirmenin mânası yoktur. Meselelere eğilelim. Tekrar ediyorum. (C.H.P. sıralarından gürültüler) Tekrar ediyorum, son iktidar olduğunuz devirde hayvancılık kredisi olarak açtığınız miktar 150 000 000 liradır. 1969 yılında açılmış kredi 925 000 000 liradır, bu yıl açılmış kredi 1 100 000 000 olacaktır. (A. P. sıralarından alkışlar, «Bravo» sesleri, C. H. P. sıralarından gürültüler.)

BAŞKAN — Sayın Bakan, bir dakikanızı rica edeyim.

Muhterem arkadaşlarım, bu şekilde bir müzakere takibetmeye imkân yok. Halk Partisi Grupu adına şu konu üzerinde üç defa grup adına söz istenmiştir. Üç defa da söylemeyi uygun bulduğunuz hususlar ifade edilmiştir. Kredinin az alındığı, değişik kimselere verildiği, isabetsiz kredi tevzii yapıldığı konusu şimdi sataşma ile ortaya çıkmaktadır. Çok rica ederim, bu konuda diyeceğiniz varsa yine söyliyebilirsiniz. Yerinizden böyle bağırmak suretiyle hatibin sözünü kesmek gibi bir yola gitmeyin rica ederim.

Buyurun Sayın Bakan.

TARIM BAKANI İLHAMİ ERTEM (Devamla) — Muhterem Başkanım, muhterem arkadaşlarım; hayvancılık kredilerini üç hususta yüksek bilgilerinize arz edeceğim :

Bir tanesi besi kredileri. Besi kredileri iki şekilde olmaktadır. Birisi AID yolu ile verilmekte olan kredilerdir. Bunların AID yolu ile temin edilmiş plâsman, fon miktarı 26 000 000 dur. Buna karşılık Ziraat Bankasının katkısı da 20 000 000 dur. Yekûn olarak 46 000 000 eder. Bu bir nevi kredidir.

İkincisi, tarımsal geliştirme kredileridir. Bunun da aynı şekilde besi kısmı vardır.

Üçüncüsü de normal olan çevirme ve edindirme kredileridir.

Şimdi bunlar üzerinde biraz bilgi arz edeceğim.

AID yolu ile besi kredisini Veteriner Teşkilâtının nezareti altında yürütmekteyiz. Verilen raporlara göre ve onların kontrolü altında bankaca kredi açılmaktadır. Bunlarda şahıs haddi 50 000 liradır. Yani 50 000 liraya kadar kredi açılmaktadır. Bunda satış serbesttir, yani besici Et - Balık Kurumuna veya diğer alıcılara satar. Aslında diğer tarımsal geliştirme kredilerine nazaran Et - Balık Kurumunun bu işe mecburi girmemesinin bir aksaklığı var-

dır, bunu halletmek üzereyiz. Bu birinci nevi kredidir, tekrar ediyorum, bunun yekûnu 46 000 000 liradır.

İkinci kredi, tarımsal geliştirme fonundan açılan kredidir. Muhterem arkadaşlarım, bu fondan tavukçuluk ve balıkçılık da dâhil 1969 yılında bu krediye başlanmıştır. 60 411 634 liralık kredi açılmıştır. Bu kredilerin 47 milyon küsuru damızlık hayvan alımı, ağıl, ahır yapımı için, 8 milyonu besicilik için, 4 milyonu tavukçuluk için açılmış bulunmaktadır.

Muhterem arkadaşlarım, bu kredinin işlemesinde de Şeker Şirketi ve Devlet Üretme Çiftlikleri de bu besiciliğe iştirak etmektedir. Yani Şeker Şirketi ve Devlet Üretme Çiftlikleri bu besi kredilerinin intikalinde aracı olmaktadırlar. Bu, cidden çok faydalı bir sistemdir. Şeker fabrikalarımızın etrafında besicilik nüvelerinin teşekkülüne imkân vermiştir. 5 - 50 sığır halinde vatandaş; 5 diyorum, yani tamamen küçük imkânlı olan küçük işletmeye hitabeden bir sistem içinde 5 sığıra kadar vatandaş sığır edinmekte ve 90 günlük besiyi Şeker Fabrikalarının veyahut Devlet Üretme Çiftliklerinin nezareti altında yürütmekte ve böylelikle 90 gün sonra bunların kilosunu 535 kuruştan Et - Balık Kurumuna teslim etmektedir.

Muhterem arkadaşlarım, bu kredilerden bugüne kadar tahsil edilmiyen miktar henüz vâdesi gelen ve gelmiyen olarak dikkate alındığı zamanda, bunlardan tahsil edilmemiş yani vâdesi geçmiş olan 1 milyonluk bir kredi vardır.

Şimdi muhterem arkadaşlarım, besiciliğin gelişmesi hayvancılığımızda çok büyük rol oynıyan bir husustur. 46 milyon lira AID ve 60 milyon lira da Ziraat Bankası tarafından tarımsal geliştirme yolu ile kredi açılması Türk hayvancılığının gelişmesinde gerçekten büyük bir hamledir.

Muhterem Başkanım, şahıslar hakkında politik maksatla, sataşmayı intacedecek tarzda konuşmuyorum. Grup sözcüleri bunlara temas ettiler, dediler ki; «Siyasi maksatla kredi açılmıştır». Örneğini versinler, derhal el koymaya ve takibata hazırız. Biz bunun mecburiyetini kabul etmiyoruz. Esasen işleme şartı içinde de, işleme statüsü içinde de bunun yeri olmamak lâzımdır, ama dünyanın her devrinde, her yerinde suiistimal yapan kimseler, memurlar vardır, olabilir. (C. H. P. sıralarından alkışlar, «Bravo» sesleri) Suiistimalin var olmuş olmasını ileri sürerek bir sisteme gölge düşürmeye ve birkaç kişinin suiistimalinden dolayı bir sistemi veya yetkililerin tamamını itham etmeye kimnenin hakkı yoktur. Biz, bütün gücümüzle, bütün dikkatimizle krediyi ehline vermeyi ve şu saydığım yalnız besicilik sahasındaki 100 küsur milyon krediyi yetiştiriciye, besiciye hasretmeyi düşünmekteyiz .Bunun gayreti içindeyiz. Suiistimal var da bildirirlerse arkadaşlarımız, memnun oluruz, bir sistemin iyi işlemesine hep beraber yardım etmiş oluruz.

SÜLEYMAN MUTLU (Afyon Karahisar) — Örnek vereceğiz Sayın Bakan.

TARIM BAKANI İLHAMİ ERTEM (Devamla) — Memnuniyetle beyefendi. Bundan ancak zevk duyarız, vazifemizi yapmakta bize hizmet etmiş, kolaylaştırmış olursunuz. Bizim tek gayemiz - tekrar ediyorum - Türk hayvancılığının yetiştirilmesidir. Emin olun ki, suiistimal yapan memur ve teşkilât hakkında en azdan sizin kadar hassasız.

Muhterem arkadaşlarım, şimdi, bu arz ettiklerimin dışında son konuya geliyorum. Bu arz edeceğim husus gerçekten Türk hayvancılığında iftihar edilecek yeni bir merhaleye girişin ifadesidir ve bu büyük bir hamlenin ifadesidir. Bu proje, Dünya Yatırım ve Kalkınma Bankasiyle gerçekleştirmekte olduğumuz bir projedir. Dünya Kalkınma Bankasiyle 78 milyon dolârlık bir kredi anlaşması yapmak üzereyiz. Bunun unsurlarıdır. Böylelikle, Türk hayvancılığı gerçekten, bütün arkadaşların özlemini çektiği seviyeye ve ortama kavuşmuş olacaktır.

Bu projenin esaslarını şu tarzda toplamak mümkündür:

1. Süt hayvancılığı,
2. yetiştiricilik, bunun içinde besicilik de dâhildir.

Böylelikle bu projeyi şöyle arz etmiş olacağım. Alınacak kredinin 8 milyon dolârı ve ona katılacak Türkiye payı hususunda - çünkü bu Dünya Yatırım ve Kalkınma Bankasından eldo edilen krediler, yapılan projenin yüzde 50 ilâ 60 ını sağlıyacaktır - biz Ziraat Bankası kanalı ve kendi kaynaklarımızla buna yüzde 40 ilâ 50 ile iştirak edeceğiz. Böylelikle, büyük bir proje gerçekleştirilmiş olacaktır.

Bunun birincisi, demin arz ettiğim gibi, süt hayvancılığıdır. Süt hayvancılığı, kurulmuş ve kurulmakta olan şeker fabrikalarının ve etrafı dâhil, süt fabrikalarının etrafında gerçekleştirileceklerdir. Yani, Ankara İzmir, İstanbul, Adana, Kars ve yeni kurulmakta olan fabrikalar bölgeleri olmak üzere, buralarda süt hayvancılığı geliştirilmiş olacaktır.

İkincisi, bugüne kadar bütün kredilerde istenildiği gibi ele alınmıyan, köye hitabeden, köyü esas alan hayvancılığın geliştirilmesi olacaktır. Geri kalan kredi bu hususa tahsis edilecektir. Köy bir bütün halinde, kooperatif tarzında veyahut oradaki hayvancılar tek tek ele alınmak suretiyle, Doğu bölgesi için ayrı bir program dâhilinde daha çok yetiştirici olmak üzere, krediler açılacaktır. Orta Anadolu bölgesi ise, daha çok besicilik olarak ele alınacaktır. Böylelikle, Türk hayvancılığı gereken hamleyi yapmış olacaktır.

Bu programın içinde, melezleme ve saf kültür ırkları yetiştirilmesi, ahır ve barınakların yapılması vardır. Bunun içinde, çayır ve meraların ıslahı ve yem bitkilerinin yetiştirilmesi, hayvancılıkla iştigal eden işletmelerin arazilerinin sulanması, direnajı ve hayvan yemi bitkilerinin yetiştirilmesi için gübreleme vardır. Bunların sağlanması maksadına mâtuf ekipmanların tedariki vardır. Bunların daha ilerisinde, o bölgelerin sosyal yapısının değişmesi, yol ve âmme hizmetlerinin getirilmesi vardır. Böylelikle, Doğu bölgesi daha çok yetiştiriciliğe, Orta Anadolu bölgesi ise besiciliğe ayrılmış olacaktır. Böylece, 78 milyon dolâr Dünya Yatırım Bankasından, geri kalanı da Türk kaynaklarından temin edilmek suretiyle, köydeki hayvancılığı esas alan bir çalışmanın içine girilmiştir. Bu maksatla, «Hayvancılığı Geliştirme Projesi Genel Müdürlüğü» adı ile bir genel müdürlük kurulmuştur. Bu genel müdürlük içinde, artık veteriner, ziraatçi çekişmesine nihayet verilmiştir.

Türkiye hayvancılığı bir bütündür. Türkiye'nin menfaatleri de bir bütündür. Bu bütün içinde, memleketsever arkadaşlarım, - meslek sahası bunun dışında - Türkiye'nin, Türk halkının, Türk köylüsünün, Türk çiftçisinin menfaatine uygun şekilde işbirliği ve gönül birliği halindedirler. Şunu arz edeyim ki, bu çekişme içerde bulunanlardan çok dışarıdan tahrik edilmektedir. Biz, biraz evvel arz ettiğim gibi, Hayvancılığı Geliştirme Projesi Genel Müdürlüğünü kurduk. Dünya Yatırım ve Kalkınma Bankası uzmanlariyle temas halindeyiz. 4 milyon dolârlık yardım gelmiştir. Diğerleri de Mayıs ayında uzmanlar tekrar gelip, tetkikler yapılacaktır. Böylelikle, hem süt hayvancılığı, hem de hayvan yetiştiriciliği olarak - ama tekrar tekrar arz ediyorum - köyü nüve alan, köye hitabeden bir çalışmanın içine, şimdiye kadar olmıyan bir güçle girilmektedir.

Bu bölgeleri şöyle toplıyabiliriz, muhterem arkadaşlarım-

Erzurum, Kars, Ağrı bir bölgedir. Amasya, Tokat, Sivas bir bölgedir. Malatya ve Elâzığ bir bölgedir. Eskişehir ve Ankara bir bölgedir. Konya ise tek başına bir bölgedir. Kayseri de bir bölgedir. Bunlar, hayvancılık bölgeleridir. Projelerin hazırlanmasına yakın zamanda başlanacaktır.

Muhterem arkadaşlarım, sözlerimi burada bitirirken diyorum ki, bütün arkadaşlarımla hemfikir olduğumuz üzere, Türkiye'de hayvancılık büyük bir potansiyel ifade etmektedir. Türk tarımının en büyük kaynağından birini, Türk millî gelirinin en büyük kaynaklarından birini ve ihracatımızda en büyük ve müstekâr kalemlerinden biri olmak imkânını, istidadını gösteren hayvancılığa, bütün imkânlar dikkate alınmak suretiyle eğilinmiştir. Gerek hayvanların veriminin yükseltilmesi, gerek ürünlerinin değerlendirilmesi hususunda tedbirler alınmıştır. Ama, hayvancılıkla meşgul olan vatandaşlarımızı bu sahada eğitmek, onların işletmelerini geliştirmek için projeleri yapmak ve ondan sonra da onları kredi ile desteklemek üzere,, «Hayvancılığı geliştirme projesi» büyük bir güçle uygulamaya konulmaktadır. Böylece Türk hayvancılığı, önümüzdeki aylardan itibaren, yıllardır beklenilen, arzu edilen bir olumlu ortamın içine girmektedir.

Araştırma kararı verip vermemek Yüksek Heyetin kararıdır. Ama ben, Hükümet olarak arz ediyorum ki, hayvancılık bugün Türkiye'deki taşıdığı ehemmiyet içinde ele alınmıştır ve bu ehemmiyetin gerektirdiği her husus ayrı ayrı plânlanmıştır, ayrı ayrı projelere bağlanmıştır ve onların tatbikatına da geçilmiştir.

Hepinize sevgi ve saygılarımı sunarım. (A. P. sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN — Cumhuriyet Halk Partisi Grupu adına Sayın Selçuk Erverdi yeniden söz istemiştir, buyurunuz efendim. (C. H. P. sıralarından alkışlar)

C. H. P. GRUPU ADINA SELÇUK ERVERDİ (Erzurum) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

Sayın Bakanın, Cumhuriyet Halk Partisi adına yaptığım konuşmaya cevap verirken birtakım târizlerde bulunduğu hepinizin malûmudur. Kendilerinden evvel, Adalet Partisi Grupu adına konuşan arkadaşımız, Türkiye hayvancılığının istenen düzeyde olduğunu, Hükümetin gerekli tedbirleri ittihaz ettiğini, bu sebeple bir Meclis araştırmasına lüzum görmediklerini ifade ettiler. Sayın Bakan da, Adalet Pertisi Grupu adına konuşan arkadaşımızı teyiden burada ifadede bulundular ve dediler ki, «İkinci Beş Yıllık Plânda, Türkiye hayvancılığının meseleleri teker teker tesbit edilmiştir. Binaenaleyh, yeni baştan bir araştırma yapmaya ve yeni meseleler bulmaya imkân olmadığına göre,» her ne kadar sonunda «Yüksek takdirlerinize mevdudur» dedi ise de, ima tarikiyle böyle bir araştırmaya lüzum olmadığını ifade buyurdular ve kanıt olarak İkinci Beş Yıllık Plânı öne sürdüler.

Biraz evvel, Hükümet Başkanı «Hükümet Programını» okudular, dinledik. Bir mesele hakkında Hükümet programında birtakım çözüm yolları getirilmiş olması veya çözümün getirileceğinin ifade edilmiş olması, illâ o meselenin çözüleceğinin delili değildir. (C. H. P. sıralarından «bravo» sesleri, alkışlar) Bu Meclisten verilmiş nice nice senetlerin protesto edilerek sahiplerine iade edildiği, çok defa görülmüştür. (C. H. P. sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Yine, Birinci Beş Yıllık Plânda hayvancılığın gelişmesi için mera ıslâhında yüzde 31 gibi bir gelişmeye ihtiyaç bulunduğu öngörülmüş ve bu yolda bir gayrete girilmiş olmasına rağmen, maalesef % 13 tahakkuk etmiş ve bu sebeple Türk hayvancılığı bir gelişme kaydedememiştir. Müsaade ederlerse, İkinci Beş Yıllık Plânda söylenenleri buradan bir kere daha okuyalım. İçinde her türlü derdin dermanı var; ama nasıl tahakkuk ettirilecektir? Bunun formülü yoktur.

HÜSEYİN AVNİ KAVURMACIOĞLU (Niğde) — Adalet Partisi tahakkuk ettirecektir.

SELÇUK ERVERDİ (Devamla) — İnşaallah... Tahakkuk ettirirseniz sizden daha çok biz seviniriz, ama tahakkuk edeceği hususunda en küçük ümit taşımadığımızı söylememize de müsaadenizi isteriz. (C. H. P. sıralarından «Bravo» sesleri)

Muhterem arkadaşlar, İkinci Beş Yıllık Plânda denilir ki, «Hayvancılığın ülkemizin ekonomik şartlarına göre düzenlenmesi, Doğu'da meraya dayanan hayvancılığın, tarla ziraati hâkim bulunan bölgelerde ise yem üretimi ile bağlantısı kurularak yoğun hayvancılığa geçilecektir.»

İkinci Beş Yıllık Plânın aşağı yukarı - üçüncü tatbikat devresindeyiz. Bakan Bey lûtfen buradan, bu yolda gösterilmiş bir tane gayreti söyleseydiler. Doğu'da mera ıslahı için ne yapılmış olduğuna dair tek kelâm edilmedi. Yalnız, «şu kadar ton korumga, şu kadar ton yonca tohumu dağıtıldı»... Kime dağıtıldı? Kime dağıtıldığının tesbitini istiyorlarsa, ayranlarında çiğleri yoksa, o zaman bu Meclis araştırılmasının açılmasında bizden daha çok gayretleri olmak lâzımgelir. (C. H. P. sıralarından «bravo» sesleri, alkışlar) O zaman, kimlere ne verildiğini kalem kalem herkes bildiği cihetle, getirir, yapılan tetkikatlar sonunda kimlerin yonca tohumu aldıkları, bu Meclis kürsüsünden Bakan Beye teker teker cevap vermek suretiyle bildirilebilir. Köyde tarlası olmıyan adama, ekilecek tarlası bulunmiyan kişiye yonca tohumu verilmesi elbette ki, mümkün değildir. Ziraat dairelerinin kimlere yonca tohumu verdiğini, kimlerin tarlalarına ektiğini tecahül - ü ârifanede bulunan Bakan Bey bizden çok daha iyi bilmektedir.

Yine, krediler konusunda biz kimseyi suçlamadan dedik ki, Türkiye'de tarımsal üretim, millî gelirimizin yüzde 40 ını teşkil ediyor. Bunun içersinde hayvansal üretim - aşağı yukarı - tarımsal üretim içerisinde yüzde 33,6 yer tutmaktadır. Zirai kredi, zaten yok denecek derecededir. Zirai kredi içerisinde hayvancılığa ayrılan pay, yüzde 6,2 dir. Binaenaleyh, hayvancılık tarımsal ürünlerin yüzde

33,6 sını verdiğine göre, zirai krediler bahsinde de hayvancılığa tahsis edilenin bu oranla mütenasibolması gerekir. Böyle bir oranla mütenasip kredi verilmemiştir. Kaldı ki, verilen krediler bölgeler itibariyle de bir denksizlik içerisindedir. Misal olarak da dedik ki, Ziraat Bankası aracılığı ile verilen kredilerden;

Birinci bölgeye 52 milyon lira kredi verilmiştir.

İkinci bölgeye 64 milyon lira kredi verilmiştir.

Hayvan sayısı daha çok olan Erzurum ve Kars'ın bulunduğu Beşinci Bölgeye 33 milyon ve ondan da fazla hayvan sayısına malik olan Güney - Doğuya ise 15 milyon lira kredi verilmiştir. Binaenaleyh bu kredilerin hem miktarı azdır, hem de bölgelerarasındaki oranı yerinde değildir.

Her türlü art niyetten uzak vilâyet olarak da misal verdik. Dedik ki; Ankara'ya 19 milyon. (Küsurlarını okumuyorum.) Balıkesir'e 16 milyon, İsparta'ya 10 milyon, Bursa'va 12 milyon, Erzurum'a 4 milyon, Urfa'ya 516 bin lira kredi verilmiştir.

Doğunun bitkisel üretimi yerinde olmadığı, hayvancılığından başka medarı olacak bir uğraşı bulunamdığına göre, bunları kalkındırmak istiyorsak evvelâ bunlara kredi vermek mecburiyetindeyiz, dedik.

AİD fonuna temas ettik; Birinci Bölge 7 milyon, İkinci Bölge 5 milyon, Beşinci Bölge 1 milyon kredi almış, Altıncı Bölgeye kredi verilmemiştir dedik ve verilen kredilerin de müstahsıla mütevecih olmadığını ifade ettik.

Şahıs ismi istediler. Şimdi ben buradan kendilerine ifade etmek mecburiyetinde kaldığım için üzüntü duyuyorum, ama ben bölgemdeki kabahati bulunmıyan kişilerin isimlerini buradan afişe etmek mecburiyetinde kalmaktan kendimi uzak görüyorum. Şöyle ki; Narman'daki A. P. ilçe başkanına 150 bin lira kredi verilmiştir. Bir başkasına da verilmemiştir. (C. H. P. sıralarından «Bravo» sesleri.) İspir'de bir köy muhtarı olan A. P. temsilcisine (Bunu Erzurum milltvekilleri benden iyi bilirler) 150 bin lira kredi verilmiştir. Kars'takileri sayacak durumdayız ve zaten diyoruz ki, biz kimseyi suçlamıyoruz. Verilmiş, verilememiş. Bu Meclisin içerisinde çok büyük rakamlarda kredi alan arkadaşlarımızın bulunduğundan da bahsedilmektedir. Bizi alâkadar etmez, biz kimseyi suçlamıyoruz, ama, meselenin, temeline ineceğiz. Bu memleketin Şark Bölgesi ancak hayvancılık sayesinde kurtulacaksa, bunun tedbirlerini birlikte almak mecburiyetindeyiz. Sizin devrinizde, bizim devrimizde yok.. Yalnız biz, mevcut aksaklıkları muhalefet vazifesini ifa etmek sadedinde elbetteki söyliyeceğiz..

Kendileri eğer yapılmış yolsuzluklar varsa ve bunların bulunmasını istiyorlarsa herkesten daha çok, herkesten daha evvel bu araştırmanın açılmasına talibolmaları gerekirdi. Mesuliyet sahibi insan olarak demeleri lâzımdı ki; bir araştırma açılsın hayvancılığımızın kalkınması için neler gerekli ise el birliği ile bulalım.

Bu arada kendi vazifelerini suiistimal eden memurların veya üst makamlardan verilen emre uyarak yine vazifesini suiistimal etmek suretiyle lâyık olmıyanlara kredi tahsis etmiş olanların da birlikte başını ezmek suretiyle, bu memlekete kötü adamların cesaret bulmamasının yollarını arıyalım demek yerine, sizin zamanınızda böyle idi, bizim zamanımızda böyle oldu demek bu memlekette hiçbir meseleyi halletmiyecektir. Eğer Meclis araştırması açılırsa kendilerine benim bildiklerimi götürüp isim vermeye âmade bulunduğumu ve bu Meclis araştırmasının bu iddiaların yerinde olup olmadığını tesbit hususunda kendilerine imkân vereceğini, bu sebeple bunun lehinde oy kullanılmasının memlekete yararları bulunduğunu ifade ile saygılarımı sunarım. (C. H. P. sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN — Verilmiş olan kifayet önergesini okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Sayın Salih Yıldız tarafından verilen önerge üzerinde yeterince konuşulmuştur. Kifayetin oya arzını saygı ile rica ederim.

Nevşehir
Salâhattin Hakkı Esatoğlu

MEHMET YÜCELER (Kayseri) — Sayın Başkan yeterliğin aleyhinde söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

MEHMET YÜCELER (Kayseri) — Çok muhterem milletvekilleri, hayvancılık konusu Türkiye'de tarımın bir kolu olarak en ağır ve

memleket için en faydalı ve en geniş bir konudur. Bu bakımdan, bu konu üzerinde görüşü olan arkadaşlarımızın geniş çapta açıklama yapmasında fayda vardır. Yalnız, eğer araştırma önergesi kabul edilecek ve Meclis böyle bir kararа varacaksa, hiç şüphe yok ki, çalışmalar daha sonra rahat yapılabilir. Aksi halde Mecliste bulunan üye arkadaşlarımızın mutlaka konuyu derinliğine bilmeleri lâzımgelmektedir. Ben bir noktaya temas ederek bu konuda kifayeti müzakerenin aleyhinde bulacağım ve dolayısiyle araştırma önergesinin de kabul edilmesini istiyeceğim.

BAŞKAN — Sayın Yüceler, o dolayısiyle meselesini konuşmıyacaksınız efendim. Sadece aleyhinde...

MEHMET YÜCELER (Devamla) — Başüstüne Sayın Başkan. Biraz evvel burada kanuşan yeni Tarım Bakanımız İlhami Ertem hayvancılığı geliştirme projesinden bahsetti ve hatırlarsa bu konu ile alâkalı olarak bir kararname çıktı. Bu kararname çıktığı zaman Türkiye'de meslek grupları ayaklandı, açık oturumlar tertiplendi ve bilhassa bu kararnamenin kimler tarafından empoze edilmek istendiği, Avrupa'da hayvansal ürünlerde geniş artışlar olduğu ve pazarların tıkandığı, bu pazar tıkanıklığını gidermek için bâzı kimselerin, memleketlerin geri kalmış bölgelere bu hayvan ürünlerini ve dolayısiyle damızlık hayvanları nasıl intikal ettirecekleri uzun uzun dile getirildi. Bu bakımdan bu konuların Mecliste açıklanmasında büyük fayda vardır.

Şimdi Sayın Bakanımız İlhami Ertem 78 milyon dolârlık bir kredinin Dünya Kalkınma Bankasından alınacağını ve bunun % 50 ilâ % 60 nisbetinde olacağını, buna % 40 ilâ % 50 de millî kaynaklarımızdan yardım edilmek suretiyle geniş çapta bir çalışma yapılacağını beyan ettiler, fakat lûtfensinler bu konu aydınlığa kavuşmamıştır ve İlhami Ertem arkadaşımız da maalesef meslekten gelmediği için bu konuyu derinliğine bilmemektedir ve hattâ meslek grupları Tarım Bakanının tutumundan, davranışından ve tasarruflarından endişelidir. Hayvancılık konusu büsbütün çıkmaza girmiştir.

Sayın milletvekillerinin, bundan bir müddet evvel Tarım Bakanının tasarruflarının aleyhinde Atatürk Üniversitesinin, Ege Üniversitesinin, meslek kuruluşlarının kendilerine yollamış olduğu muhtıralardan belki de haberleri yoktur. O bakımdan, şahsan, bugün Tarım Bakanının bu yanlış tutum ve davranışları dolayısiyle hayvancılığın çok daha geriye gideceği kanaati bende de hâkimdir ve bütün meslek gruplarında da böyledir.

Bir örnekle bunu aydınlatmak isterim:

Dünyanın hiçbir yerinde hayvan konusu, yani hayvan, tarım işletmelerinden ayrı olarak mütalâa edilemez. İlerlemiş memleketlerde ve hattâ geri kalmış memleketlerde dahi hayvanla tarım işletmeleri birlikte mütalâa edilir, ama Sayın Tarım Bakanımızın görüşü bu istikamette değildir. Zira, bu istikamette olmadığı olaylarla tesbit edilmiştir. Çünkü, yalnız hayvan hastalıklariyle uğraşması lâzımgelen veteriner arkadaşlarımıza bu konuyu tamamen teslim etmek suretiyle hayvancılığın..

BAŞKAN — Sayın Yüceler, sesimi duyabilmeniz için konuşmanızı kestim efendim. Lûtfen kifayet aleyhinde konuşun, esasa giriyorsunuz.

MEHMET YÜCELER (Devamla) — Başüstüne efendim.

İşte bu bakımdan, ben şahsan bütün bunları, bunlarla birlikte bu yem noksanlığının neden ileri geldiğini, Tarım Bakanlığında organizasyon noksanlığını ve bilhassa hayvancılığın 30 yıldan beri gerilediğini ve buna dayalı olarak meraların vüs'atından kaybettiğini ve bunların politik maksatlarla bu hale geldiğini bütün teferruatiyle dile getirmek için kifayeti müzakerenin aleyhinde bulunuyorum. Saygılar sunarım. (C. H. P. sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, okunmuş bulunan kifayet önergesini tasvibinize sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir efendim. Şu halde müzakerelere devam ediyoruz. Söz sırası Sayın Hüsamettin Başer'indir. Buyurun Sayın Başer.

HÜSAMETTİN BAŞER (Nevşehir) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri;

Hayvancılığımızın geliştirilmesi ve hayvancılıkla geçinen yurttaşlarımızın ve yurttaşın refaha kavuşturulması için gerekli tedbirleri tesbit etmek üzere Meclis araştırması yapılmasına dair Yüce Meclise bir önerge gelmiştir.

Burada gerek A. P. li, gerekse C. H. P. li arkadaşlarımız konuştuğu gibi Sayın Bakanı-

mız da bunlara cevap vermişlerdir. Şunu kabul etmek lâzımdır ki, bugün Türkiye'de modern bir hayvancılık yoktur, gelenek ve göreneklere göre hareket edilmektedir.

Bugün Türkiye'nin temeli köy ve köylülere dayanmaktadır. 40 bin köyümüz vardır ve % 70 nüfus -ki 23 milyon- köyde yaşamaktadır. Köylünün iki gelir kaynağı vardır. Birisi çiftçilik diğeri ise hayvancılıktır. Bugün bâzı bölgelerimizde hayvancılık başta, çiftçilik yardımcı durumdadır. Bâzı bölgelerimizde ise çiftçilik esastır, hayvancılık yardımcıdır. Bâzı bölgelerimizde de, bilhassa Doğu bölgesinde olduğu gibi hayvancılık oranın başlıca gelir kaynağını teşkil etmektedir.

Bugün okunan Hükümet programının 17 nci sayfasını okuduğumuz zaman görüyoruz ki, Doğu'da bilhassa hayvancılığa büyük önem verildiği orada izah edilmektedir. Vaktinizi almamak için bunları tekrar okumuyorum.

Bugün veterinerlerimiz hayvancılığımızın ıslahı, hayvan hastalıklarının önlenmesi için gerekli çalışmaları yapmaktadır. Biz istiyoruz ki, veterinerlerimiz Nisan ayında başlayıp Ekim ayına kadar, köylerimizi 15 günde bir dolaşıp hayvanların sağlığı ve sıhhati ile ilgilensinler.

Sayın Bakanın da izah ettikleri gibi, bugün yem fabrikaları yapılmaktadır. Hayvancılığımıza krediler verilmektedir. Hayvan hastalıkları zamanında önlenmektedir. Muhalefete mensup arkadaşlarımızın ileri sürdükleri fikirleriyle mutabık olduğumuz kısımlar olduğu kadar, olmadığımız kısımları da vardır. Ben şimdi bilhassa şu husus üzerinde duracağım:

Arkadaşlar, gündemi tetkik ettiğimiz zaman görüyoruz ki, Anayasanın 88 nci maddesine göre açılması istenen 20 tane Meclis araştırma önergesi vardır. Bu 20 tane Meclis araştırmasına şayet karar verilecek olursa, bir komisyona en az 8 üye seçilecek 160 arkadaşımız bu komisyonlarda vazife alacak ve Yüce Meclisin çalışmaları aksayacaktır. Ben bunu hayvancılığımızı, diğer konularımızı küçümsediğimden söylemiyorum. Yanlış anlaşılmasın, fakat önemli konular geldiği zaman arkadaşlarımız bunun önemini, bu şekildeki Meclis araştırması enflâsyonundan dolayı düşürmektedirler. Ben onun için bu noktaya dokunmak istiyorum. Eğer tetkik etmişseniz, 20 tane Meclis araştırması önergesi vardır. Bu bakımdan ben, burada arkadaşlarımız izah ettiler, her şey ortaya çıkmıştır, ilgili Bakan da bunların üzerinde duracaktır, onun için bunun, reddini istiyorum.

Bir de, bugün bu hayvancılık hakkında görüşürken, çok saydığım muhalefete mensup arkadaşlarımız şahısların konuşmasını önlemek için «Grup adına», «Grup adına» deyip çıktılar. Arkadaşlar, biliyorsunuz ki, grup adına çıkmanın ciddiyeti, önemi, ağırlığı büyüktür. Bu suiistimal ediliyor. Sayın Başkanın da dediği gibi, 4 C. H. P. li arkadaş grup adına konuşmuştur, G. P. li arkadaşlar da konuşmuştur. Bu ne demektir; biz, birinci grup sözcüsüne itimadetmiyoruz, ikincisi çıkıyor, üçüncüsü çıkıyor.. Aynı zamanda şahısları adına konuşma yapacakların hakkına burada tecavüz edilmektedir. Bunu arkadaşlarımızdan istirham ediyorum, bu yolu açmıyalım, herkes burda fikrini söylesin.

Saygılarımı sunarım. (A. P. sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Bir kifayet önergesi var, fakat Sayın Bakan da söz istedi, buyurun Sayın Bakan.

TARIM BAKANI İLHAMİ ERTEM (Edirne) — Muhterem Başkan, muhterem arkadaşlar,

Sayın Selçuk Erverdi C. H. P. adına konuşurken; «Şu şu kadar aldı, bu bu kadar aldı» dedi. Alınmıştır, çok daha fazlası da alınmış olabilir. Mesele, alınmanın usulsüz olup olmadığının tesbitidir. Buradan bir isim söylemek, falan kredi aldı, demekle bunu burada tesbite de imkân yoktur. Lûtfetsinler isimleri versinler, tetkik edelim. (C. H. P. sıralarından «Araştırma açılsın» sesleri.)

BAŞKAN — Sayın Bakan, bir dakikanızı rica edeyim.

Efendim, niçin oturduğunuz yerden müdahale ediyorsunuz? Müdahale etmeyiniz. Biraz evvel sizin sözcünüz konuştu, şimdi de Sayın Bakan konuşuyor. Çok rica ederim efendim, yerinizden müdahale etmeyin.

TARIM BAKANI İLHAMİ ERTEM (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, siz muhalefet olarak istediğinizi söylüyorsunuz, biz ağzımızı açmıyoruz. Biz gerçeği söylemeye geldik mi, tahammül edemiyorsunuz. Nedir tahammülsüzlüğünüzün sebebi?

Bir defa, arkadaşlarım önergeyi her halde okudular; önerge, zirai kredilerin veya hayvancılık kredilerinin dağıtımındaki yolsuzluk değildir ki... (C. P. sıralarından « O da var» sesleri.)

O da yok. Mevzuubahsolan, Türkiye'deki hayvancılığın geliştirilmesi konularıdır. Bu hususta karar tabiî ki, Yüksek Heyetinizindir.

Siz söyliyeceksiniz, zengini zengin etme yoludur, şudur, budur diyeceksiniz, biz bunlara cevap vermiyeceğiz.. Ve biz cevap verdiğimiz zaman da hatalı olacağız. Yok böyle şey. «Dedim - dedik» haline getirmek istemiyoruz. Siz de, söylerken neyi söylediğinize dikkat edin... (A. P. sıralarından «Bravo sesleri)

Biz hayvancılığın gelişmesi üzerinde gerekli hususları tesbit ediyoruz. Eğer sizin zamanınızda, 1964 yılında bile, hayvancılık kredisi 150 milyon lira iken bugün 1 milyar 100 milyon lira ise ve ben bunu söylersem, «Sizin dediğiniz, benim dediğim» demek midir bu? Çok normal olarak bir mukayesedir bu. Binaenaleyh, kredi hususunda yolsuzluk iddiası varsa, ileriye sürülür ve üzerinde durulur.

Yonca tohumu ona verilmiş, buna verilmiş.. Arkadaşlarımın iddiaları varsa, bütün açık kalbliliğimle arz ediyorum, verin, lûtfedin tahkik ettireyim. Biz sadece hayvancılığın gelişmesini düşünüyoruz.

Muhterem arkadaşlarım, Sayın Selçuk Elverdi konuştu - bu sene yalnız Erzurum'a 97,5 milyon liralık kredi verilmiştir - burada 6 milyon, 9 milyon, dedi. Hayır 97,5 milyon lira kredi verilmiştir. Kars'a, Ağrı'ya ve Erzurum'a bu sene ödenen kredi miktarı 286 milyonun üzerindedir. (A. P. sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar) Bunlar gerçekler muhterem arkadaşlarım.

Sayın Mehmet Yüceler arkadaşımın, sık sık ismimden bahsederek konuşması esnasında bir meslek kavgasını bu kürsüye getirmesini üzüntü ile karşıladım. Biz hayvancılıkta ziraatçi veya veteriner çekişmesini kabul etmiyoruz. Ben Tarım Bakanı olarak ne onu, ne onu kabul ediyorum. Hangi olumsuz tutum içindeymişim? Hangi olumsuz? Ne almışız? Ben, «Hayvancılık bir işletme bütünü içinde mütalâa edilmez» mi demişim? Ama muhterem arkadaşım önerge yazmış, şekillere girmek istemiyorum; ne o, Süt Kurumunun başına bir veteriner getirmişiz. Mümkündür muhterem arkadaşlarım. Bir umum müdürde aranacak vasıflar ayrı hususlardır. Bir veteriner umum müdürünün Süt Kurumunun başına getirilmesi hayvancılığı baltalamak mıdır? (A. P. sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar) Meseleyi böylesine meslek kavgası haline getirmekte Türk çiftçisinin, Türk ziraatinin, Türk hayvancılığının faydası var mıdır? Veterinerle ziraatçi bu memleketin öz evlâdıdır. Türkiye'de bir hayvancılık konusu vardır, elele vereceklerdir, gönül gönüle vereceklerdir, birbirleriyle işbirliği yapacaklardır, Türk halkının, Türk çiftçisinin gelişmesini, kalkınmasını sağlıyacaklardır. (A. P. sıralarından alkışlar) Yoksa, ben falan mesleke mensubum - meslek taassubu ile - falana imkân verdiğin zaman da, falanı tâyin ettiğin zaman da, bu hizmeti kötüledin, ötekine hizmet verdiğin zamanda... Yok böyle şey muhterem arkadaşlarım. Ben meslek taassubunun dışındayım. Arkadaşımın sözünü de kendisine iade ederim. Ben Bakanım, tarımın politikasından mesulüm.

MEHMET YÜCELER (Kayseri) — Ben meslek aleyhinde atmadım.

BAŞKAN — Efendim, yerinize oturun lûtfen.

MEHMET YÜCELER (Kayseri) — Lûtfedin efendim, söylemediğim sözleri nasıl söyler efendim?

BAŞKAN — Yerinize oturun efendim. Yani kürsüde hatip konuşurken kalkıp konuşmak usulü var mı? 9 seneden beri bu Meclistesiniz Sayın Yüceler.. Lûtfen yerinize oturun.

MEHMET YÜCELER (Kayseri) — Söylemediğim sözleri söylüyor Sayın Başkan.

BAŞKAN — Yerinize oturun bir kere. Bu iddianın da mânası vardır. Bu iddianın da dermeyan edilecek yeri vardır.

FUAT AK (Zonguldak) — (C. H. P. arka sıralarına dönerek) — S..... oradan. (C. H. P. sıralarından «Yuh» sesleri, gürültüler)

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, lûtfen yerinize oturun. (Gürültüler) Lûtfen yerinize oturun, ben Başkan olarak vazifemi yaparım. Efendim, yerinize oturun bir kere. («Küfrediyor» sesleri) Efendim, yerinize oturun da ben de ne yapacağımı tâyin edeyim, hep beraber konuşmayın. (Gürültüler)

Evvelâ, bu Mecliste veya başka bir yerde sarfedilmesi, asgari bir deyimle, ayıbolan bu sözü sarfeden arkadaşım lûtfen ismini söylesin.

FUAT AK (Zonguldak) — Beyefendi, onlardan geldi ilk defa bu söz. («Ayıp, ayıp» sesleri, gürültüler).

BAŞKAN — Arkadaşlar, lûtfen yerinize oturun da, Başkan olarak biz de muamele tâyin edelim, yerinize oturun lûtfen.

Oturduğu yerden bu Mecliste söylenmemesi lâzımgelen bir beyanı ortaya koymuş olan zat evvelâ ismini söylesin. Lûtfen efendim, isminiz nedir beyefendi?

FUAT AK (Zonguldak) — Ben söylemedim, onlar söyledi. («Yuh» sesleri).

BAŞKAN — İsminiz nedir efendim?

Arkadaşlar, bir arkadaşımız için bir muamele tâyin etmek istiyoruz, hep beraber «yuh» diye bağırıyor, aynı şeyi yapıyorsunuz. Çok rica ederim. Evvelâ yerinize oturun («Küfretti» sesleri).

«Yuh» diye bağırmak hürriyetini nereden buluyorsunuz, hangi nizamda vardır bu?

Beyefendi, lûtfen isminizi söyler misiniz efendim?

FUAT AK (Zonguldak) — Fuat Ak.

Onlar söyledi ben iade ettim onlara.

BAŞKAN — Fuat Ak.

Muhterem arkadaşlar, Sayın Fuat Ak oturduğu yerden bu Mecliste, hattâ her hangi bir yerde söylenmiyecek kadar ölçü dışı bir beyanda bulunmuştur. Bu ölçü dışı beyanda bulunması dolayısiyle kendisine bir takbih cezası vereceğim. Ancak usulümüz gereğince takbih cezasının verilebilmesi Yüce Meclisin kararına bağlıdır ve bundan evvel de takbih cezasına müstahak görülen zatın kendisini müdafaa etmesi veyahut da böyle bir beyandan vaz geçtiğine, sarfınazar ettiğini, geri aldığını ifade etmesi icabeder.

Yerinizden geri aldığınızı, bu beyanınızdan dolayı mahcubolduğunuzu lûtfen söyleyiniz. Aksi halde muamele yapacağım.

FUAT AK (Zonguldak) — Sayın Başkan, onlar küfretti, onlar da geri alsın.

BAŞKAN — Efendim, yerinizden sözünüzü geri aldığınızı, bu beyandan dolayı mahcubiyet duyduğunuzu beyan ediniz. Aksi halde muamele yapacağım.

FUAT AK (Zonguldak) — Ben alıyorum, onlar da alsın. Almıyan ahlâksızdır öyleyse.

BAŞKAN — Sözünüzü geri aldınız mı efendim?

FUAT AK (Zonguldak) — Aldım.

BAŞKAN — Geri aldınız sözünüzü. Lûtfen yerinize oturun.

Buyurun Sayın Bakan.

TARIM BAKANI İLHAMİ ERTEM (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, ben hiçbir vakit Sayın Yüceler'in söylemediği bir şeyi söylemiyorum. Ben diyorum ki, Türk hayvancılığı veteriner ve değerli ziraatçi arkadaşlarımız tarafından elbirliği ile yürütülecek bir konudur ve biz bu anlayışın içindeyiz ve bu elbirliği ile meseleleri yürütmenin gayreti içindeyiz.

Muhterem arkadaşlarım, ben Tarım Bakanı olarak, kendilerinin söyledikleri gibi meselelerin dışında değil, tamamen içindeyim. Konularıma bir Bakan olarak tamamen hâkimim, gereği ne ise onu yapmaktayım. Binaenaleyh diyorum ki, Türk hayvancılığının gelişmesi hususunda, demin arz ettiğim hususlar ve bunlara gerekli tedbirler alınmıştır, Türk hayvancılığı hazırlanan proje ile yeni bir döneme girmiştir ve bu dönem de, Türk hayvancılığında doğrudan doğruya köyü ünite olarak ele alan, köye hitabeden bir hayvancılıktır. Değil yalnız işletmeyi, bunun içinde köyün alt yapısını dahi hesaba alan, onun dahi gerçekleştirilmesini zaruri gören bir projenin uygulaması içindeyiz. Arz ederim. (A. P. sıralarından alkışlar, «Bravo» sesleri).

BAŞKAN — Söz sırası Sayın Hilmi İşgüzar'ındır efendim. Buyurun.

HİLMİ İŞGÜZAR (Sinop) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım,

Van Milletvekili Salih Yıldız arkadaşımızın hayvancılığımızla ilgili araştırma isteğine dair önergesi üzerinde bendeniz de görüşlerimi kısaca arz edeceğim.

Anayasanın 88 nci maddesinin son fıkrasına göre araştırma önergesi veren ve belli bir konunun aydınlığa kavuşmasını istiyen arkadaşımızın önergesinin lehinde beyanda bulunacağım.

Ben şahsan, benden önce konuşmuş olan arkadaşlarımın temas ettikleri hususlara mümkün olduğu kadar temas etmeden, kısaca niçin, neden araştırma açılması lâzımgeldiği konusuna değinmekle yetineceğim.

Esasında Türkiyemiz, arkadaşlarımın da beyan ettikleri veçhile, zirai sahada, hayvancılık sahasında işlenmesi lâzımgelen zengin konuları elinde tutan bir memlekettir. Yalnız bu konular, millî servetimizin en büyük kaynaklarından birini teşkil eden hayvancılığa gerekli ilgi gösterilmediği ya da teknik yönden gerekli müdahale yapılmadığı için bugünkü halde bırakılmış, iptidai halde kalmıştır. Bunların sayıları kesin olarak belli olmamakla beraber, tüm Türkiye'de 75 milyonun üzerinde bulunduğunu ifade edersek, bunlarla ilgili konulara ciddiyetle eğilmenin mânasını anlamış oluruz.

Şahsan görüşüm şudur ki, biz proteine en fazla ihtiyaç duyulan bir ülkenin çocuklarıyız ve en zengin hayvancılığa da sahibolan bir memleketin insanlarıyız. Bu önergeye iltifat edilir ve araştırma açılırsa, hayvancılığımızın niçin geri kaldığını Araştırma Komisyonu daha iyi bir şekilde tesbit ederek gerekli tedbirlerin alınması hususunda karara varabilir.

Birçok memleketler ziraat memleketi olmadığı halde, çeşitli tedbirlerle kendi gıdalarını temin edecek sayıda hayvanları iyi bir şekilde muayyen seviyeye ulaştırmışlardır. Bizde ise, ilim sahasında çalışan bütün veterinerlerin, ziraatçıların ifadesine göre hayvancılığımıza önem verilmediği için, bakımı esaslı bir şekilde yapılmadığı için, her sene hastalıktan ölen hayvanların millî gelirimize iras ettiği zararın 2 milyarın üzerinde olduğu kesinlikle bilinmektedir. O halde bu konu üzerinde esaslı bir şekilde durmak lâzımgeldiğine inanıyoruz. Biz bu mevcut yönü ile hayvancılığımızın diğer memleketlerde olduğu gibi muayyen seviyeye yükselebilmesi, hattâ döviz kaynağını teşkil edebilmesi için, bunlar hakkında alınması lâzımgelen tedbirler bakımından araştırma önergesinin kabulü ile bir araştırma açılmasının zaruri olduğuna inanıyoruz.

Bir arkadaşımızın ifade eyledikleri gibi, araştırma komisyonlarının sayılarının artmış olması millî bir konu olarak telâkki ettiğimiz, millî gelir bakımından memleketimize büyük döviz sağlıyacak olan hayvancılık hakkındaki araştırma önergesinin aleyhinde olmayı icabettirmez. Komisyonlar, kendisine verilen müddetler içerisinde ciddiyetle bu konuyu ele almak suretiyle gerçeği ortaya çıkarır. Bu, Tarım Bakanlığının da işini kolaylaştırır.

Tarım Bakanlığının bünyesinde, esasında miktarı kâfi derecede veteriner de yoktur. Bunlara da önem verilmediği için, sayıları artırılmadığı için, laboratuvarlar geliştirilmediği için de hayvancılığımız olduğu yerde kalmıştır. En canlı misalini, bu sene bilhassa Cumhuriyet Gazetesinde de dile getirildiği veçhile, Şarkta büyük mikyasta hayvan ölümünün olduğu ve bu yüzden milyonların üstündeki değerde hayvanların açlıktan, sefaletten öldüğü, hastalıktan gittiği gerçeğini yaşadık.

Ben detaylı şekilde diğer kısımlara dokunmadan, hayvancılığımızın gelişmesi bakımından ve ileride bilhassa Güney - Anadolu'dan Suriye, Irak gibi Arap ülkelerine, hattâ Rusya'ya, Demir - perde ülkelerine ihraç yapmak suretiyle büyük mikyasta döviz sağlıyacak olan hayvancılığın gelişmesi bakımından bir araştırmanın açılmasını istiyorum.

Ayrıca, besi hayvancılığı yanında bilhassa damızlık hayvanların da yetiştirilmesi bakımından, araştırma önergesi kabul edildiği takdirde gerekli tedbirlerin alınmasına yardım edilecektir. Bilhassa Holânda gibi bâzı ülkelerde bugün günde 40 - 50 litre süt veren hayvanların yaşadığı bir zamanda, memleketimizdeki bakımsızlık, meracılığın ıslah edilmemesi ve gerekli önemin verilmemesi yüzünden karın tokluğuna gezen hayvanlarda süt veriminin çok düşük olduğu, günde 2 - 3 litreyi geçmediği de acı bir gerçektir. Bu yönlerin vuzuha kavuşması bakımından biz, tops sanayiinin, tekstil işlerinin daha iyi bir şekilde yürütülebilmesi yönünden de, çok yönlü bir konu teşkil eden hayvancılığımızla ilgili Meclis araştırmasının yerinde olduğu kanaatını taşıyor ve lehinde oy kullanacağımızı beyan etmek suretiyle saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN — İki tane kifayet önergesi vardır, okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Hayvancılığın geliştirilmesiyle ilgili araştırma önergesi üzerinde kâfi derecede görüşler

beyan olunmuştur. Müzakerelerin kifayetini arz ve teklif ederim.

Tokat
Reşit Önder

Millet Meclisi Başkanlığına

Sayın Van Milletvekili Salih Yıldız tarafından, hayvancılıkla ilgili, Meclis soruşturması açılması için verilen önerge üzerindeki müzakere, mevzuu tamamen aydınlatmış bulunmaktadır. Müzakerenin kifayetine karar verilmesi arz olunur.

Konya Milletvekili
Orhan Okay

BAŞKAN — Okunmuş olan kifayet önergelerini birlikte oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir. Muhterem arkadaşlarım; bu suretle müzakeresini yaptığımız hususun neticesi olan bir araştırma komisyonu kurulup kurulmaması konusuna geliyoruz.

Takrir, daha evvel Yüce Heyetinizde okutulmuştu. Sayın arkadaşımız Van Milletvekili Salih Yıldız tarafından verilmiş olan bu önerge özet olarak şudur: Hayvancılığımızın geliştirilmesi ve hayvancılıkla geçinen yurt bölgelerinin ve yurttaşın refaha kavuşturulması için gerekli tedbirleri tesbit etmek üzere bir Meclis araştırması yapılması. Bu önergenin kabulü halinde, önergede gösterilen hususlarda araştırma yapılmak üzere bir araştırma komisyonu kurulmuş olacaktır.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler.. Kabul etmiyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

5. — Nevşehir Milletvekili Salâhattin Hakkı Esatoğlu'nun, dış ticaretimizin kalkınma plânına ve ulusal çıkarlarımıza uygun olup olmadığını araştırmak ve meydana gelen aksaklıkları tesbit etmek üzere bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi (10/9)

BAŞKAN — Önergeyi okutuyorum.

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Anayasamızın 2 nci maddesi Türkiye Cumhuriyetinin insan haklarına dayanan sosyal bir hukuk Devleti olduğunu kabul etmiştir. 41 nci maddesi ise: «İktisadi ve sosyal hayatın adalete, tam çalışma esasına ve herkes için insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlaması amacına göre düzenleneceğini» belirtmiştir.

Bu Anayasa hükümlerine göre Türkiye'deki bütün sosyal ve ekonomik faaliyetlerin toplum yararına olması şarttır. Toplum yerine, belli bir azınlığın yahut sınıfın yararı için işliyen bir ekonomik düzen Anayasamıza ters düşer. Sosyal Devlet, toplumdaki ekonomik girişmelerin ve faaliyetlerin, hak ve toplum yararına, Devlet tarafından düzenlenmesi, denetlenmesi ve ulusal gelir dağılımında adaletin sağlanması anlamlarını taşımaktadır. Bu nedenle ekonomik politika ve genel ticari durum, toplum ve hak yararına işliyecek şekilde Devlet tarafından düzenlenip Devlet tarafından denetlenecektir.

Halbuki bugün dış ticaret kesimimizde bu temel görüşlerden uzaklaşıldığı görülmektedir. Millet Meclisi olarak dış ticaret alanında uygulanmakta olan sistemi, bu sistemin sakıncalarını bilmekte büyük yarar vardır. Yapılacak bir Meclis araştırması sonucunda, meydana çıkacak olan gerçekler, dış ticaretimizdeki bozukluklar, aksaklıklar, sömürü ve kötü gidiş bizi yeni ve ciddî tedbirler almaya zorlıyacaktır. Böylece dış ticaretimizi sosyal Devlet ilkelerine ve toplum yararına uygun bir şekilde yeniden düzenlemek suretiyle Anayasamızın gereklerine ve halkın çıkarlarına uygun bir hizmet yapılmış olacaktır.

Dış ticaretimizin bugünkü işleyiş tarzı pek çok haklı tenkidleri ve şikâyetleri doğurmaktadır. Dış ticaret mevzuatımız karışık ve içinden çıkılmaz haldedir. Hergün yeni yönetmelikler, kararnameler yayınlanmakta, böylece dış ticaret konusu herkesin rahatça uğraşacağı bir iş olmaktan çıkmakta, belli ve bilinen bir azınlığın tekeline terk edilmiş bulunmaktadır.

Dış ticaretimize yöneltilen eleştiriler ve tesbit edilen aksaklıklar şu noktalarda toplanmaktadır :

1. Dışarıdan aldığımız malların fiyatları, çeşitli yollarla, yüksek gösterilip böylece dışarıya döviz kaçırılmaktadır.

2. Dışarıya sattığımız malların fiyatları çeşitli yollarla düşük gösterilmek suretiyle döviz kaçırılmaktadır.

3. Dış ticaretimiz, bugün belli şahıs ve firmaların elindedir. Bâzı firmalar, dışarıya gönderdikleri mallara yabancı cisim karıştırmak suretiyle, hem ticari ahlâkla bağdaşmıyacak bir durum yaratmakta, hem de memleketimizin dış ülkelerde itibarını zedelemektedirler. Geçen yıllarda zeytin yağına madeni yağ karıştırılması, fındığa taş katılması kurtlu üzüm ihracı basınımızı günlerce uğraştırmıştır.

4. İthalât politikamız, 4 Ağustos 1958 tarihinde uygulanmaya başlanan istikrar programına uygun olarak düzenlenmiş, ithalâtta temel olan kota sistemi on yıl önceki durıma göre tanzim edilmiş, çeşitli etki ve nedenlerle değişikliklere uğramış, bugünkü ihtiyaçlara cevap veremez hale gelmiştir.

5. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânının (Anailkeler ve metot) bölümünde belirtilen; iktisadi kalkınmamızın sosyal adalet ilkeleriyle bağdaştırılarak ahenkli bir gelişmenin gerçekleştirilmesi yoluna gidilmesi şeklindeki plân amaciyle bugünkü dış ticaret mevzuat ve uygulaması arasında çelişmeler bulunmaktadır.

6. Toprağa bağlı üretici köylünün ürettiklerinin kendisi veya bağlı bulunduğu koperatifler tarafından değil, belli ihracatçılar tarafından dış ülkelere gönderilmesi nedeniyle, üretici, emeğinin tam karşılığını alamamakta, böylece de Anayasamızın 52 nci maddesi uyarınca Devlet, üreticinin ürününü değerlendirme görevini yerine getirememektedir.

7. Dış ülkelerden getirilen malların fiyatları çeşitli yolarla artırıldığı için ithal malları tüketiciyi sıkıntıya sokacak ve bunların satınalınmasını güçleştirecek bir fahiş fiyatla piyasaya çıkarılmaktadır.

8. İhracat, Devlet tarafından, gereği gibi desteklenmediği ve ihracatı artıracak ciddî tedbirler alınmadığı için, ihracatımız günden güne azalmakta, bu sebeple dış ticaret açığı her yıl biraz daha artmaktadır.

9. Dış ticaretteki bu düzensizlik ve dengesizlik dış ticaret açığının günden güne artmasına, transferlerin zamanında yapılamamasına, Devletin yabancı firmalara borçlu kalmasına yol açmaktadır.

10. Bâzı müessese, mütaahhit ve montajcılara yapılan tahsisler, başkalarına satılmak ve devredilmek suretiyle haksız kâr sağlanmaktadır.

11. Dış ticaret kazancından toplum ve vatandaşın çoğunluğu yerine, çok küçük azınlık aşırı kâr ve çıkar sağlamakta, buna karşı ihraç malı üreticisiyle, ithal malı tüketicisi büyük sıkıntılar çekmektedir.

Yukarda sıralanan ve buna eklenecek daha pek çok haklı şikâyetler, dış ticaretimizin sıkıntılarını ortaya koymaktadır.

Dış ticaret alanındaki bütün bu aksaklık ve bozuklukların gerçeklik derecesiyle nedenini tesbit etmek, bugünkü dış ticaret rejimimizin Anayasamıza, Kalkınma Plânına ve ulusal çıkarlarımıza uygun olup olmadığını araştırmak, eğer bugünkü dış ticaret rejimi Anayasamıza, kalkınma plânına ve toplum yararına uygun değilse, Anayasa, Kalkınma Plânına ve halk yararına uygun bir dış ticaret rejiminin şartlarının bulunması için Anayasamızın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılmasını saygiyle öneririm.

Nevşehir Milletvekili
Salâhattin Hakkı Esatoğlu

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım; bu mevzuda Başkanlığa müracaat ederek söz istemiş olan arkadaşlarımızın sırası şöyle: Sayın Salâhattin Hakkı Esatoğlu, Sayın Kemal Palaoğlu, Sayın Hayrettin Uysal, Sayın Eşref Derinçay.

HAMDİ HAMAMCIOĞLU (Afyon Karahisar) — Ben grup adına söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Önce takrir sahibi konuşacak, sonra grup adına size söz vereceğim, Sayın Hamamcıoğlu.

İHSAN KABADAYI (Konya) — Sayın Başkan, ben de söz istemiştim.

BAŞKAN — Sizi yazdım Sayın Kabadayı. Buyurun Sayın Esatoğlu.

SALÂHATTİN HAKKI ESATOĞLU (Nevşehir) — Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım; Türkiye'nin bugün ciddî bir bunalım geçirdiği ortadadır. Toplumumuzdaki sosyal huzursuzluklar da günden güne artmaktadır.

Memleketimizin içinde bulunduğu bu sosyal ve ekonomik bunalımı gidermek Meclislerin ve Hükümetin görevidir. Meclislerin ve Hüküme-

tin bu görevleri yapamaması, kendilerine olan güveni sarsmakta, bundan da demokratik rejim zarar görmektedir. Eğer Meclislerimiz ve Hükümet, bugün karşı karşıya bulunduğumuz gerçek buhranlara çözüm yolu bulamaz ise, uyguladığımız demokratik rejimin, kalkınmayı gerçekleştirmiyen bir sistem olduğu hakkında, son zamanlarda süratle yayılan görüşlere haklılık kazandıracaktır.

Hem halkı, hem rejimi kurtarmak için, özellikle bizlerin, çözüm bekliyen sorunlara derhal eğilmemiz; kuşkulardan, yanlış teşhislerden kurtularak olumlu çözüm yolları aramamız gerekmektedir.

Bugün, Türkiye'nin dış ticaret rejimi ve uygulaması konusunda Meclis araştırması açılmasını isterken güttüğümüz amaç budur. Eğer halen Türk ekonomisi ciddî bir bunalım ve çıkmaz içinde ise bunun başlıca nedeni dış ticaretimizin sıkıntılarıdır. Çünkü, bir memleketin dış ticareti dengesiz ise, o ülkenin tüm ekonomisinin düzgün gitmesine imkân yoktur.

Bir bakıma, bizim gibi geri bıraktırılmış ülkelerin dış ticaret sıkıntısı çekmesi olağandır. Ne var ki, bizim bundan kurtulmamız mümkündür. Fakat bu tedbirleri samimiyetle tesbit edip uygulama cesaretini gösteremekteyiz. Bunun da başlıca sebebi, iktidarda, ekonomiyi kamu yararına değil, belli bir sınıf yararına işleten bir partinin bulunmasıdır.

Anayasımız, ekonomik ve sosyal faaliyetlerin kamu yararına düzenlenmesini öngördüğü halde, acıdır ki, bugün Türkiye'de dış ticaret ne kamu yararına, ne de halk yararına, işlemektedir. Dış ticaretimiz, herkesçe kimlikleri bilinen, belli, küçük azınlığın elindedir. Dış ticaret dolabı bu küçük çevre tarafından yönetilir ve dış ticaretin büyük kârı da bu mutlu kişilerin cebine akar. Dış ticaretimizin iç yüzü öğrenildiği vakit anlaşılmaktadır ki, dış ticarette yürütülen ekonomik politika ve uygulamalar maalesef bu mutlu azınlığa yaramaktadır.

Sayın arkadaşlarım, bu söylediklerimi ispatlamak için, hemen biraz sonra, hem de bir sayın A. P. bakanının son aylarda yaptığı konuşmalardan örnekler vereceğim. O zaman Türk hazinesinin...

BAŞKAN — Sayın Esatoğlu, bu, bir araştırma komisyonunun kurulmasının lüzumunu belirten bir konuşma olacaktır. Yani, Meclis araştırması açılmış gibi bir konuşma değil de, behemehal açılmasının lüzumunu belirten bir konuşma olacaktır. Onun için lûtfen bu mâna içinde yapın konuşmanızı.

SALÂHATTİN HAKKI ESATOĞLU (Devamla) — Sayın Başkan, bu mevzuda bir Meclis araştırmasının açılmasına Meclisi ikna etmek mecburiyetindeyiz. Nitekim biraz önce, bütün gayretlere rağmen, Meclis araştırması önergesi A. P. li milletvekili arkadaşlarımızın reyleriyle reddedildi. Demek ki, iki celseden beri sayısız arkadaşımız konuştuğu halde sayın arkadaşlarımızı hayvancılık konusunda bir araştırma açılmasının lüzumuna ikna edememişiz.

Ben, dış ticaretimizde, neden bozukluklar var, neden aksaklıklar var, neden bir sömürü düzeni içinde yürüyor? Bunu anlatmaya mecburum ki, bunu iyi bilemiyen arkadaşlarımı - ben dahi dış ticareti iyi bildiğimi iddia etmiyorum, çünkü büyük bir dolap - ikna edeyim ki arkadaşlarım «Meclis araştırması açılsın» diye rey versin.

Bu itibarla, lûtfedin konuşmamı tamamlıyayım. Konuşmamın amacı araştırmanın açılmasını sağlamaktır.

BAŞKAN — Evet efendim, Yani, «Nasıl olsa bu araştırma komisyonu kurulmıyacaktır, hiç olmazsa bu vesile ile konuşabiliriz.» düşüncesiyle hareket etmemenizi sizden rica ediyorum. Bütün mesele bu. Bir faraziyeye istinadeden bir vesile saymamanız lâzım gelir bunu.

SALÂHATTİN HAKKI ESATOĞLU (Devamla) — Ha, o da olur Sayın Başkan.

Şu anda iki sıkıntı içindeyim : Birincisi, Meclisimiz bu saatte çok tenha, bu önemli meseleyi arkadaşlarıma anlatamıyorum; hiç olmazsa zabıtlara intikal etsin ki, muhalefet partisinin memlekette denetleme görevini yaptığı, ileride bu zabıtları okuyacaklar tarafından bilinsin.

İkincisi, arkadaşlarımıza A. P. li arkadaşları kastediyorum; elbette kendileri de memleketsever insanlardır - Türkiye'nin bir avuç insan tarafından nasıl soyulduğunu anlatalım ki, kendileri de ellerini vicdanlarına koysunlar ve bu araştırmayı kabul ederek dış ticarette Tür-

kiye'nin nasıl soyulduğunu, nasıl sömürüldüğünü Mecliste tetkik edelim.

Araştırma, bilgi almak maksadiyle yapılır ve önerge de bu maksatla verilir. Ben de bu maksatla dış ticaretteki aksaklıkları izah ediyorum.

BAŞKAN — Lûtfen efendim.

SALÂHATTİN HAKKI ESATOĞLU (Devamla) — Dış ticaretimizi bir avuç fırsatçının, bir avuç çıkarcının, birtakım, döviz ve sermaye kaçırmayı iş edinmiş insanın elinden kurtarıp da, Hazine yararına, kamu yararına ve halk çıkarına uygun bir statüye kavuşturmak mümkün değil midir? İşte biz bunun yollarını bulabilmek için bu araştırma önergesini verdik. İstedik ki, Meclis olarak her şeyden önce şu dış ticaretin iç yüzünü öğrenelim.

Açık konuşalım : Bugün sayın milletvekili arkadaşlarımız içinde, kendim dâhil, dış ticaret konusunu bütün inceliklerivle ve dönen dolapları ayrıntılariyle bilen pek az üye vardır.

Döviz kaçakçılığı nasıl yapılmaktadır; sermaye, memleketten dış ülkelere nasıl çıkarılmaktadır? İthalâttan nasıl büyük kâr sağlanıyor; ihracatta, satılan malın tüm bedeli memlekete giriyor mu? Servet transferi adı altında memlekete sokulan malların gerçek kaynağı nedir? Büyük illerimizde yaygın halde bulunan ve «Amerikan Pazarı» adiyle anılan mağazalar, sattıkları yabancı menşeli malları nereden ve nasıl sağlıyorlar ve Hükümetin kontrolundan nasıl kurtuluyorlar? Kaçak yabancı mallar millî sanayimizi nasıl baltalıyor? Doğu ve Güney sınırlarımızda yapılan yaygın hayvan kaçakçılığı bütçemize neye mal oluyor?..

Bütün bunları derinliğine ve genişliğine öğrenebilmek için ciddî bir araştırmaya ve incelemeye ihtiyaç vardır :

İlk defa Meclis olarak bunları öğrenelim, sonra da, Hazineye ve halkımıza pek pahalıya mal olan bugünkü dış ticaret politikamızı değiştirmenin yollarını bulmaya çalışalım.

Önergemizin birinci amacı budur.

İkincisi, dış ticaret yolu ile sürdürülmekte olan büyük soygun ve sömürüyü meydana çıkartmak; bu yoldan kimlerin, nasıl bir kolaylık ve rahatlık içinde milyonlar vurduğunu tesbit etmektir.

Sayın arkadaşlarım, A. P. iktidarı döneminde dış ticaretimiz, kendi sistemi içinde başarıya ulaşamamıştır. Zaman darlığı yüzünden pek derine inmeden, başarısızlıkların pragraf başlıklarını sıralıyacağım :

1. — Son yıllarda ihracat artmamıştır.

2. — İhracatta plân ve program hedeflerinin gerisinde kalınmıştır.

3. — Vergi teşvik tedbirlerine rağmen ihracat azalmıştır.

4. — İhracatın bünyesinde bir iyileşme olmamıştır.

5. — İthalât, son yıllarda artmış olmasına rağmen plân ve program hedeflerinin gerisinde kalmıştır.

6. — Dış ticaret açığı, eskiye oranlanmıyacak ölçüde artmıştır.

7. — İthalâtın bünyesi, Türk sanayiinin olumsuz bir yönde geliştiğini göstermektedir.

Hükümetin yanlış politikasının yanında, dış ticaretteki sıkıntının bir diğer sebebi; az gelişmiş bir ülke oluşumuzdur.

Kalkınmamızı gerçekleştirmek için muhtacolduğumuz yatırım malzemesi ve hammadde bizi geniş çapta ithalâta zorlamaktadır. Buna rağmen, ihracatı belli kalem tarım ürünlerine inhisar eden bir memleket, sattığından elde ettiği parayla, dışarıdan aldıklarını karşılıyamayınca dış ticaret dengesi bozulmaktadır. Böylece, aldıklarını sattıklariyle karşılıyamıyan Türkiye, dışarıya geniş çapta borçlanmak zorunda kalmakta, bu borç için ağır faiz yükü altına girmekte; ekonomik ilişkiler ileride siyasal dış baskılara dönüşmektedir.

Buna rağmen, zor da olsa, çıkmazdan kurtulmanın çareleri vardır.

Her şeyden önce, ne pahasına olursa olsun ihracatı artırmak ve ihracatımızı alışılmış belli birkaç tarım ürününün üstüne ve dışına çıkararak, sanayi mamulü ihraceder hale gelmek gerekmektedir.

İhracat çeşidini artırmak basit bir sorun değildir. Türkiye süratle sanayileşmedikçe ihracatın bünyesinin değişmesi zordur. Ama ihracatı artırmanın bundan başka da yolu yoktur. Suni tedbirlerle tarım ürünlerinin ihracatını artırmak mümkün olmamaktadır.

İthalâtta bugünkü çıkmazdan kurtulmanın başta gelen çaresi; döviz kaybını ve sermaye kaçırılmasını önleyici tedbirleri almaktır.

İthalât ve ihracatta sıkıntılı bir duruma düşmemizde, ithalât ve ihracat ticareti yapan

tüccarların büyük sorumluluğu vardır. İhracatımız belli tarım ürünlerine inhisar etmekte, bunda, bâzı ithalâtçıların sattıkları malların kalitesini düşürmeleri başlıca sebeptir. Üzüme keçi pisliği; zeytinyağına makina yağı, fındığa taş katmak suretiyle hem dışarıda memleketimizin itibarını kırmıştır, hem de müşteri kaybına, ihracatımızın azalmasına yol açmışlardır.

Dış ticaret dengesini sağlıyabilmek, döviz kaybını ve kaçakçılığını önlemek mümkün iken biz, uzun yıllardır hem ticaret uygulamasında, hem de ithalât uygullamasında geniş şekilde döviz kaçakçılığını tesbit ettiğimiz halde bunları önlemenin imkânını bulamamışızdır. Belki de aramadığımız için bulamamışızdır.

Şimdi izin verirseniz, ithalâtta ve ihracatta döviz nasıl kaçırılıyor? Kısaca bunu araştıralım

İhracatta döviz kaçakçılığına yol açan uygulama şudur : Dışardaki alıcıyla anlaşan ihracatçı, sattığı malın fiyatını düşük göstermekte, böylece gerçek fiyatla fatura fiyatı arasındaki farkı döviz olarak dışarıda bırakmaktadır. Yani ihracatçı, sattığı malın bedelini tamamen memlekete getirmemektedir.

İhraç mallarının fiyatları, tüccarların kendi kuruluşları olan Ticaret Odaları tarafından kontrol edildiği için, bu kontrolun sıhhat derecesini tahmin etmek güç değildir.

İhracatçının bu yola başvurmasının bir sebebi, dışarıda para bulundurmak, diğer sebebi ise paramızın resmî kuru ile karaborsa kuru arasındaki farktan faydalanmaktır.

Dışarıdan getireceği dolârı Hükümete 9 liraya satmak zorunda olan ihracatçı, kaçırdığı dolârı karaborsada 14 - 15 liradan satmakta, bundan da fahiş bir kâr sağlanmaktadır.

Böylece, dışarıda tutulan para bir süre sonra ya yabancı sermaye olarak, yahut da serbest ithal müsaadesi çıkınca mal olarak yurda geri gelmektedir.

İhrcatın belli kişiler tarafından yapılmasının bir başka sakıncası da üreticinin sömürülmesine yol açmasındandır :

Geçen dönem bu Mecliste Manisa Milletvekili Sayın Mustafa Ok, bir araştırma önergesi dolayısiyle bir gerçeği bu zabıtlara geçirmiş ve aksi, hiç kimse tarafından, iddia edilememiştir. O gerçek şu idi :

«Türkiye'de tütün ihracatı yapan 90 tüccardan her biri yılda ortalama 2 400 000 lira kâr ederken, bu tütünü 14 aylık bir emekle ekip kaldıran üretici köylünün aile başına düşen yıllık net kârı yalnız 224 liradır.»

Size adı ile sanı ile bir örnek daha vereyim: Geçtiğimiz yıl, ihracattaki başarısından dolayı kendisine mükâfat verilen Abdi Fuat Aköv, resmî kayıtlara göre 4 311 000 kilo tütün ihracetmiş, halbuki Maliyeye verdiği beyannamede yalnız 15 000 kilo tütün ihracettiğini beyan etmiştir.

Bu durumda, nasıl bir kazanç sağlandığı ve nasıl bir vergi kaybına sebebiyet verildiği açıktır.

Görülüyor ki sayın milletvekilleri, dış ticaretimizin ihracat bölümünde aşırı bir soygun ve sömürü vardır. Hem yurt dışına döviz ve sermaye kaçırılıyor, hem Hazine ihracattan gereği kadar döviz elde edemiyor, hem de üreticinin alınteri ihracatçının kesesine akıyor. En acısı da, Hazine, hakkı olan vergiyi alamıyor.

Eğer, «Bu sistem iyidir, devam etsin.» diyen varsa, bırakalım sürüp gitsin. «Halkı, Hazineyi, memleketi soydurmıyalım.» diyorsak lûtfen bu işe Meclis olarak parmak basalım.

Bir avuç fırsatçı, ihracatçı, halkın ve Hazinenin sırtından milyonlar vuracak, bu emeksiz kârla Karşıyaka'da ve Büyükada'da köşklerde, yalılarda sırtüstü yatacak, buna rağmen bir öğretmenin aylığı, Konya Harası'ndaki bir boğanın aylık masrafından daha az olacak. Şu sömürü çarkını durdurmadıkça, bu soygun önlenmedikçe bir kısım vatandaşın sokağa dökülmesine, boykot yapmasına engel olmamıza imkân yoktur.

MEHMET ATAGÜN (Kırklareli) — Bu Sözler de tahrik ediyor.

SALÂHATTİN HAKKI ESATOĞLU (Devamla) — Müsaade edin, şimdi sizin bakanınızın beyanatlarını okuyacağım, beyefendi. Tahammül edin bunlara.

BAŞKAN — Sayın Esatoğlu, öyle kelimeler kullanıyorsunuz ki, bir araştırmanın değil, bir soruşturmanın bir gensorunun mevzuu olabilecek şeyler söylüyorsunuz. Yani, «Soygun» diyorsunuz, yahut kendi seçtiğiniz kelimeler var. Halbuki talebiniz, bir araştırmadır, bu konuda bilgi edinmedir. Ben bu konuda ikinci de-

fa sizi ikaz etmekten üzülüyorum, fakat sadede gelmeniz de lâzım efendim.

SALÂHATTİN HAKKI ESATOĞLU (Devamla) — Sayın Başkan, ben elimizdeki konuyu ne derece haklı olduğumuzu ve Meclisin bu konuya parmak basması gerektiğini, isimler ve rakamlar zikrederek, arz ediyorum ve bu durumda da kelimelerim belki daha hafif kaçıyor. Bir ithalâtçının iki beyannamesi arasındaki farkı, mesuliyetleri olan bir milletvekili olarak kürsüde söyledim. Yalan söylesem, yanlış söylesem bu adam beni dâva eder, ama ben hakikatleri Meclis önünde söylüyorum ve Meclisin de bu meseleye parmak basmasını diliyorum.

Şimdi ithalâta geçeceğim ve Sayın Sağlık Bakanının Bütçe Komisyonundaki konuşmasından parçalar okuyacağım, gerçekler ortaya çıkacak. Arkadaşlarım, tahammül etsinler.

MEHMET ATAGÜN (Kırklareli) — Tahammül ediyorum Esat Bey, ancak tahrik ediyorsunuz.

SALÂHATTİN HAKKI ESATOĞLU (Devamla) — İzin verirseniz bu bölüme; 3 Ocak 1970 günü Büyük Millet Meclisi Bütçe Komisyonunda sağlık bütçesi konuşulurken, Adalet Partili Sayın Sağlık Bakanı Vedat Âli Özkan'ın konuşmasından aldığım bir parça ile girmek istiyorum. Yani, ithalâttaki düzen bozukluğuna, soygun ve sömürüye geçiyorum. Bakanın konuşması, Sağlık Bakanı Sayın Özkan direkt ithalât konusunda şunları söylemiştir.

«Fabrikalardan direkt ithalâtı, fahiş kârlar peşinde koşan birkaç ithalâtçı firmanın oyununa gelmemek için, yaptık.»

İstirham ediyorum, benim kelimelerim ile, Sayın Sağlık Bakanının şu kelimeleri arasında hangi fark var?..

MEHMET ATAGÜN (Kırklareli) — Çok büyük fark var.

SALÂHATTİN HAKKI ESATOĞLU (Devamla) — Lûtfen dinleyin, efendim. Lûtfen dinleyin de, Hazinenin nasıl soyulduğunu kendi bakanınızın beyanından öğrenin.

«Bu hareketimizin, ithalâtı devletleştirmekle hiçbir ilgisi yoktur. Özel teşebbüsü benimsiyoruz, fakat aşırı solun iddialarını haklı çıkaracak ve özel teşebbüs erbabının itibarını kıracak kadar ihtikâr hevesi içinde olanlara da karşıyız. Direkt ithalât ile piyasa değeri 29 milyon lira tutan tıbbi cihaz ve malzemeyi 13 milyon liraya satınaldık. Aradaki fark 16 milyon liradır. Bu paranın Devlete kalmasını sağlamak bir yurtseverlik görevidir. Biz bunu yaptık.»

(A. P. SIRALARINDAN BİR MİLLETVEKİLİ — Ticarette öyle bir usul yoktur, bu rakamlar yanlış.

BAŞKAN — Efendim, lûtfen müdahale etmeyiniz.

SALÂHATTİN HAKKI ESATOĞLU (Devamla) — Bakan daha sonra, «direkt ithalât yapılacaktır, haberi üzerine bâzı ithalâtçı firmaların gazetelere ilânlar vererek, bu teşebbüsün hiçbir fayda sağlamıyacağı, kendilerinin bakanlıkça yapılacak ithalâttan % 5 daha ucuza satış yapmaya hazır oldukları» yolundaki beyanlarını hatırlattı ve şöyle dedi :

«Bu firmalara birer telgraf çekerek taahhütlerini yerine getirmeye dâvet ettim, fakat hiçbiri ortaya çıkmadı. Direkt ithalât ile kanser tedavisinde kullanılan kobalt 60 cihazını 1 012 490 liraya satınaldık. Bu cihazın Türkiye'deki satış fiyatı ise, maalesef 2 047 430 liradır. Arada 1 milyon liralık fark var. 20 aded komple ameliyat masasının piyasa rayiçi 1 290 000 liradır. Biz, bunları direkt ithalât ile 644 346 liraya satınaldık. 215 aded mikroskopu, piyasa fiyatı 540 bin lira iken, 269 676 liraya ithal ediyoruz. Diğer kalemlerde de fark hep bu ölçüdedir.»

Sayın Bakanın, samimî beyanı ve verdiği açık örnekler gösteriyor ki, ithalâtçılar % 100, hattâ % 150 kâr sağlamaktadır. Şu örnek göstermektedir ki, bugüne kadar ithalâtçı aracılar eli ile mal ve malzeme getiren Devlet kesimi, bundan dolayı % 100, % 150 ziyana uğramıştır. Bu yük, fakir Hazinemize yüklenmiştir.

Sayın Vedat Âli Özkan Sağlık Bakanı sıfatı ile, bakanlığın ihtiyacını direkt olarak kendisi yapmıştır. Diğer bakanlıklar da aynı işi yapmış olsalardı, Hazine kim bilir ne kadar kâr sağlamış olacaktı. Bunun, ithalât rejimimizi tâyinde uyarıcı bir rol oynamasını dilerim.

Robert Kolej Öğretmeni Sayın Ahmet Aker, yaptığı bir incelemede; Türkiye'de ithalâtçının normal olarak satması gereken % 150 yüksek fiyatla mal sattığını hesaplamıştır.

Orta - Doğu Teknik Üniversitesi iktisat hocalarından Atillâ Sönmez, «8 milyar liralık ithalâtta ithalâtçı kâra ilâve 12 milyar lira rant yaratıyor» demektedir.

Halbuki, ithalâtı Devlet yaptığı zaman hem Hazine, hem halk soyulmaktan ve sömürülmekten kurtarılmakta ve korunmaktadır. Ticarette bir kısım aracının Hazineye ve halka ne kadar pahalıya mal olduğunun bu örneklerini reddetmeye kimsenin gücü yetmiyecektir.

C. H. P. 1964 ve 1969 seçim beyannamesinde, bu gerçekleri görerek, Devletin kendi ihtiyacını kendi ithal etmesini ve üretici çiftçinin de ürününü kendi kooperatifi aracılığiyle ihracetmesini bir ilke olarak kabul etmiş ve dış ticaret politikasını böyle yürüteceğini açıklamıştır. Memleketi birkaç tüccara soyulmaktan ancak bu sistem kurtarabilir.

BAŞKAN — Sayın Esatoğlu, dört dakika zamanınız var efendim.

SALÂHATTİN HAKKI ESATOĞLU (Devamla) — İthalâtçı, yalnız aşırı kâr sağlamakla yetinmez, ayrıca, dışarıya sermaye ve döviz de kaçırır. Bunu da şöyle yapar : İthalâtçı getirdiği malın değerini yüksek göstererek, dışarıya fazla döviz çıkmasını sağlar. Bunun için de dış memleketlerde özel bürolar kurar, şişirilmiş faturalar hazırlar, türlü usul ve hilelerle getirilecek malın fiyatı yükseltilir. Böylece, getirilen mal için ithalâtçı daha fazla döviz alır. Bu dövizin bir kısmını getirdiği mal için öder, üst tarafını da İsviçre bankalarındaki özel ve gizli hesabına yatırır. İleride, bu kaçırılmış döviz, Türkiye'ye ya yabancı sermaye olarak, yahut yukarıda söylediğimiz gibi, «hibe, hediye» adı altında yeni mal şeklinde girer. Böylece, bir ithalâtçı bir muameleden iki ithalât yapmış ve büyük vurgun vurmuş olur.

Ayrıca, ithalâtçı da kur farkından yararlanır. 9 liradan Hazineden satınaldığı dövizin bir kısmını karaborsada rahatça 15 liradan satarak, hiç mal getirmeden kâr sağlıyabilir. Bunun pek çok örnekleri vardır. 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanununa göre, Türk parasının resmî değeri tesbit edilmiştir. Buna göre 1 dolâr 9,08 Tl. dir. Serbest piyasada ise bugün dolâr 14 - 15 lira arasında satılıp, alınmaktadır. Bankalar, ihracatçı ve turiste vereceği dövize karşılık 9 Tl., işçilerin getirdiği dövize karşılık da 1 dolâr için 11,40 Tl. ödemektedir. Hükümet, dışarıda çalışan Türk işçisinin memlekete getirdiği 1 dolârı 11,40 Tl. den alıp, aynı dolârı ithalâtçıya 9 liradan satmaktadır. Böylece Hükümet, ithalâtçıya prim ödemiş olmaktadır. İthalâtçı hem bu primden, hem de Hükümetten ucuz aldığı dolârı karaborsada pahalı satmak suretiyle iki yanlı geniş bir kâr sağlamaktadır.

Arkadaşlarım; görülüyor ki, bugünkü dış ticaret rejimimiz bir avuç fırsat düşkününü zengin etmekten öteye gitmemektedir. İthalât ve ihracatta yapılan döviz kaçakçılığını önlemek, dış ticaretteki aşırı sömürü ve soygunu durdurmak, dış ticaretimizi Hazine ve halk yararına işler bir hale getirmek için bâzı köklü tedbirlerin alınmasında zorunluluk vardır.

Unutmamak lâzımdır ki, 1947 yılından bu yana dış ticaret dengemiz daima açık vermekte, bu açığı kapatmak için para bulmak amacı ile yabancılara avuç açmaktayız. Sonra da, bu borç ve faiz yükü altında inim, inim inlemekteyiz. Transferleri zamanında yapamıyarak, Devletin ve Hükümetin itibarını zedelemek değil, bir avuç fırsatçı ve açıkgöz azınlık milyonlar vuracak diye, Hazineyi ve halkı soydurmak akıl kârı değildir. Dış ticaretimizin içyüzünü, Meclis olarak en ince ayrıntılariyle öğrenmek, Anayasamıza, Kalkınma Plânımıza, Hazine ve halk yararına uygun bir dış ticaret rejiminin yollarını bulabilmek için, bu konuda bir Meclis araştırması açılmasında kesin zorunluk vardır.

Bu nedenlerle önergemin kabulünü ve Meclis araştırması açılmasına karar verilmesini Yüce Meclisten diler, hepinizi saygı ile selâmlarım. (C. H. P. sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, bu konuda iki grupun söz istemesinden sonra söz alan arkadaşlarımız; Sayın İhsan Kabadayı, Sayın Orhan Okay, Sayın Bahir Ersoy ve Sayın Talât Köseoğlu'dur. Daha evvel söz istiyenleri okuduğum için sonradan söz alanların isimlerini okudum.

Vakit geçmiş olduğundan, birleşimi daha evvelki kararınız gereğince 12 Mart 1970 Perşembe günü saat 10,00 da toplanılmak üzere kapatıyorum.

Kapanma saati : 18,40

IV - SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Bolu Milletvekili Kemal Demir'in, Bolu'nun Kıbrıscık ilçesine bağlı Deveci köyü yolunun inşasına dair sorusu ve Köy İşleri Bakanı Turhan Kapanlı'nın yazılı cevabı (7/1)

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Sayın Köy İşleri Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunu saygı ile sunarım.

Kemal Demir
Bolu Milletvekili

Bolu Kıbrıscık ilçesi Deveci köy yolunun yapımı sırasında ve henüz bir kilometrelik bir yol yapılmış iken Bolu Valiliğinin taraflı bir kararla 12 Ekim seçimlerinin hemen arkasından yol yapım aracını geri alıp başka yere göndermek istemesi üzerine çıkan ve gelişen üzücü olaylar bilgileriniz arasındadır. Bu bilgilerin ışığı altında aşağıdaki sorumun yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla rica ederim.

1. Bolu Kıbrıscık ilçesinde 1969 yılı köy yolu programında bulunan köyler hangileridir ve bu köyler için 1969 yılında kaç kilometrelik bir yol yapımı öngörülmüştür? - Köyler için ayrı ayrı olarak -

2. Olayın geçtiği Devecik köyü 1969 programı içerisinde ise yol yapım araçları bu köy için 1969 yılında yapılması öngörülen miktarı tamamlamış mıdır? Yoksa tamamlanmadan mı geri alınmışlardır?

3. Bu yıl içerisinde Kıbrıscık ilçesinde valilik emri ile program dışı köy yolu yapılmış mıdır? Yapılmış ise Deveci köyü yolunun programda bulunan kısmı tamamlanmadan araçların jandarma zoru da kullanılarak geri alınmak istenmesini doğru ve isabetli bulmakta mısınız?

4. Kıbrıscık Deveci köy halkının mâruz kaldığına inandığımız haksızlığı gidermek bakımından alınayı düşündüğünüz tedbir var mıdır? Varsa bu tedbirleriniz nelerdir?

T. C.
Köy İşleri Bakanlığı 16 . 2 . 1970
Plânlama ve Koordinasyon Kurulu
Sayı : 91/95
Konu : Bolu Milletvekili Sayın Kemal Demir'in önergesi.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 5 . 11 . 1969 gün ve Kanunlar Müdürlüğü 17/64379 - 7/1 sayılı yazınız.

Bolu Milletvekili Sayın Kemal Demir tarafından verilen ve yazılı olarak cevaplandırılması istenilen, Bolu - Kıbrıscık ilçesinin Deveci köyü yolu yapımı ile ilgili soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmuştur.

Keyfiyeti bilgilerinize arz ederim.

Köy İşleri Bakanı
Turhan Kapanlı

Bolu Milletvekili Sayın Kemal Demir'in Bolu - Kıbrıscık - Deveci köyü yolu ile ilgili önergesinin cevabıdır.

1. Bolu ili Kıbrıscık ilçesine bağlı köy yollarının 1969 yılı programındaki durumları aşağıda gösterildiği gibidir;

Yolun adı	Genel tulû Km.	Program Km.	Yapılan Km.
K. yoluna İlt - Sarıkaya	15	4	10
K. yoluna İlt - Deveci	9	3	1
İl. yoluna İlt - Kılpara	3	(1968 den)	3
Toplam	27		14

2. 1969 yılı programı gereğince Deveci köy yoluna başlamak üzere Kıbrıscık ilçesine bir dozer gönderilmiş, ancak güzergâh üzerinde arazi

ihtilâfı çıktığından yolun yapımına başlanamamış ve dozer aynı ilçenin Sarıkaya köyüne gönderilmiştir. Eylül 1969 ayı içinde arazi ihtilâfının halledildiği anlaşılınca; dozer adı geçen köye tekrar götürülmek suretiyle yoluna yapımına başlanmıştır. Dozer bu köy yolunda 15 gün çalaşmış fakat yolun fazla kayalık olması ve kompresörün de bulunmaması sebebiyle gerekli randıman alınamadığından köy yolunun, kompresörle birlikte tekrar gelinip yapılması düşüncesiyle; dozer, Seben ilçesine bağlı Tazılar köyüne gönderilmiştir.

3. Kıbrıscık ilçesinde 1969 yılı programı dışında köy yolu yapılmamış, yalnız 1968 yılı programında olup da iklim şartları yüzünden 1968 yılı içinde yapılmıyan 3 Km. lik Kılkara köy yolu 1969 yılında ikmal edilmiştir.

4. Deveci köy yolunun ikmali 1970 programına alınacak ve yılı içinde tamamlanmasına çalışılacaktır.

2. — Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı'nın, TRT Kurumunun İdare Meclis üyeleri ile diğer personeline dair Başbakandan olan sorusuna Devlet Bakanı Turhan Bilgin'in yazılı cevabı. (7/62)

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Başbakanlıkça yazılı olarak cevaplandırılması için tezkeremin havalesini rica ederim. Saygılarımla.

Ahmet Buldanlı
Muğla Milletvekili

1. a) TRT (Türkiye Radyo Televizyon) Kurumunun İdare Meclisini teşkil eden zevatın isim, meslek ve tahsil dereceleriyle (Hükümet Temsilcileri hariç) işe başlama tarihleri,

b) Kendilerinin çalışmışlarsa, Devlet baremindeki dereceleri ve maaşları ve kendilerine bugün fiilen ödenen miktarlar, ayrıca ödenek, yolluk, hakkı - huzur adı altında ödenen meblâğların ayrı ayrı gösterilmesi.

2. Genel Müdür, Genel Müdür Muavini ile diğer personelin barem içi, barem dışı, yevmiyeli veya ücretli olarak çalışanların, kanuni haklarından ayrı olarak aldıkları üst derece, ek görev, yolluk, ödenek veya başka nam altında aldıkları prim, temettü veya sair meblâğlar,

3. Radyo ve Televizyonda okunan, siyasi yorumlarla, radyoda neşredilmekte olan (köy saati) ve (Köye Mektuplar) programlarını tanzim eden şahıs veya şahısların kimlikleri;

4. Televizyon İşletmesinin fiilî kadrosuyla hakiki kadrosu arasında fark bulunup bulunmadığı, bu kadroları teşkil eden personelin tahsil dereceleri, kariyerleri, ihtısasları ve bu işte kaç yıldır çalıştıkları, işgal ettikleri kadroların dereceleri ve aldıkları fiilî durumdaki meblâğların ayrı ayrı gösterilmesi;

5. Teknik Personel ile Büro memurlarının hangi statüler içerisinde istihdam edildiklerinin bildirilmesi;

6. Bu soruların ..... Ankara, İstanbul ve İzmir radyoları için cevaplandırılması.

T. C.
Devlet Bakanlığı 27 . 2 . 1970
Sayı : 803/373
Konu : Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı'nın önergesi Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 5 . 1 . 1970 gün ve 7/62 - 736/3110 sayılı yazıları.

TRT Kurumunun İdare Meclisi üyeleri ile diğer personeline dair Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı tarafından Başbakanlığa yöneltilip, tarafımdan cevaplandırılması tensip buyurulan yazılı soru önergesi TRT Genel Müdürlüğüne tetkik ettirilmiş, alınan cevabi yazının iki sureti ilişik olarak takdim kılınmıştır.

Gereğine emirlerinizi arz ederim.

Turhan Bilgin
Devlet Bakanı

2 . 2 . 1970

Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu
Genel Müdürlüğü
Şube : Hukuk Müşavirliği
Sayı : 016 - 00 - 206/002583

Devlet Bakanlığına

İlgi : 13 . 1 . 1970 gün ve 5.06/92 sayılı yazınız.

Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı tarafından verilen yazılı soru önergesinin cevaplandırılmasını temin amaciyle istenen bilgiler aşağıda sunulmuştur.

1. Ek 1 nci cetvelde gösterilmiştir.

2. a) Genel Müdür 3659 sayılı Kanunun 3 ncü maddesine göre, istisna mevki kadrosunda çalışmaktadır. Kadrosu 2 000 Tl. olup esas barem derecesi olan 6 ncı derecenin (950 Tl.) % 35 zammı ile 2 332,50 aylık almaktadır. Genel Müdürlüğe muhassas aylık 2 500 Tl. tazminat ödenmektedir.

b) Genel Müdür Muavinleri 1 750 Tl. olan kadroları dâhilinde ihtısas derecelerine göre aylık almaktadırlar. Genel Müdür Yardımcılarının aylık tazminatları : Genel Müdür Program ve Haber Yardımcısı için 1 650 Tl. Genel Müdür Teknik Yardımcısı için alabileceği yevmiye ile maaşı arasındaki fark kadar; İdari Yardımcısı için de 1 500 Tl. dır.

c) Diğer personelden barem içi, barem dışı ve yevmiyeli olarak çalışanlardan, barem içi ve barem dışı personel kadroları karşılığı olarak konulmuş bulunan aylık tazminat almaktadırlar. (Bu miktar kadro ayırımına göre değişmektedir. Örneğin : Odacı 140; memur 250; ve diğer hizmet dalları kademeli olarak ayrı ayrı tesbit edilmiş olup, en son haddi 1 450 Tl. dır.)

Yevmiyeli olarak 4/10195 sayılı Kararnameye göre çalışan personel bu Kararnameye göre intibak ettikleri ücreti almaktadırlar. Yevmiyeli personele aylık tazminat ödenmektedir.

d) Aylıklı kadrolarda çalışan barem içi personele barem kanunlarına göre alabilecekleri aylık miktarı ödenmekte, ihtısas kadrolarına tâyin edilenlere 3968 sayılı Kanuna göre, ihtısas intıbakları yapılarak buna göre aylık ödenmektedir. Aylık ücretli personele kadro imkânları dâhilinde 3 üst dereceye kadar aylık ödenmektedir.

e) Hizmetin zaruri kıldığı ahvalde kurum içi ve kurum dışı personele ek görev verilmektedir. Hariçten ek görev alan personel sayısı 5 tir.

Kurum içi vekâlet müessesesi yerine tedvir yolu tercih edilmiş ve bu suretle ayrıca vekâlet ücreti ödenmesine yer verilmemiştir.

Kadrolu personele yılda 2 maaş nisbetinde ikramiye ödenmekte olup, prim, temettü namiyle bir ödeme yapılmaktadır.

f) Aylıklı personele kurum hizmetlerinin tabiatı icabı olarak ve hizmetin aksamamasını önlemek maksadiyle ve zorunlu ahvalde yapılan çalışmalar için fazla mesai ücreti ödenmektedir.

g) Geçici görevle gönderilen personele Harcırah Kanunu hükümlerine göre harcırah verilmektedir.

3. a) Radyoda okunan yorumlar TRT Haber Merkezine bağlı, Haber ve Yorum Müdürlüğünce Müdür Doğan Tanyer, bu Müdürlük yorum ve eleştiri uzmanları Ömür Duru, Saniye Gülgörün ve Özden Acar tarafından hazırlanmaktadır. Gerektiğinde kurum dışındaki kişilere de yorum hazırlattırılabilir.

b) Radyolarda yayınlanan Köy Saati, Köy Mektupları programları, Ankara Radyosu Eğitim Yayınları Şube Müdürlüğü prodüktörleri Yücel Ertuğay, Bengi Baytur, Abdullah Yılmaz, Refik Utlılığ, Elçin Temel tarafından hazırlanmaktadır. Gerektiğinde kurum dışı kişilere de bu program hazırlattırılabilir.

4. Televizyon işletmesiyle ilgili olarak istenen bilgiler de şöyledir :

Televizyon işletmesinin hakiki kadrosu 438 olup, halen 261 kadroya tâyin yapılmış ve bunlardan 6 adedi personel yönetmeliğinin 8 ve 32 nci maddelerine istinaden başka ünitelerde istihdam edilmekte, kadroları başka ünitelerde olan 13 kişi de anılan yönetmeliğin mezkûr maddelerine göre Televizyonda çalıştırılmaktadır. Bunun dışında kurum içi ve kurum dışı kaşeli personel de çalıştırılmaktadır. Televizyon işletmesinde görevli kadrolu personelden 79 tanesi yüksek, 136 tanesi lise, 25 ortaokul, 28 tanesi de ilk tahsillidir.

Ayrıca Ankara Televizyonu Deneme Yayınına, hazırlık ve yayına geçtiği devrede kendi bünyesinde istihdam edilecek programcı ve teknik eleman için müsabaka sınavı açılmış bunlardan, programcı olarak 40, teknik eleman olarak 86 kişi bu sınavı başarmış hizmetin özelliğine göre kurslar görerek bilâhara kadrolara atanmışlardır.

Gerek bu personelden, gerekse Televizyonun diğer personelinden 16 kişi yurt dışında staj ve kurs için gönderilmiş olup, halen 1 kişi Almanya'da televizyon tahsili yapmaktadır.

Televizyon kadroları 350 ile 1 750 Tl. arasında olup, bu kadrolara tâyin edilen personel emeklilik keseneğine esas aylıklarının 3 üst derecesine kadar ücret ve kadro karşılığı olarak gösterilen miktarda tazminat almaktadırlar.

Teknik personel ise 4/10195 sayılı Kararnameye göre alabileceği yevmiye ile ücretleri arasındaki farkı tazminat yönetmeliği esasları dâhilinde tazminat olarak almaktadırlar.

5. Teknik personel 4/10195 sayılı Kararnameye göre ve ayrıca barem içi, barem dışı, ihtısas kadrolarında istihdam edilmektedir. Büro memurları ise 3659 sayılı Kanun hükmüne göre barem dışı kadrolarda çalıştırılmaktadırlar.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Adnan Öztrak
Genel Müdür

TRT YÖNETİM KURULUNU TEŞKİL EDEN ZEVATIN

Adı ve soyadı	Mesleği	Tahsil derecesi	Kadro aylığı	Fiilen ödenen	Aylık tazminat	Barem derecesi	İşe başlama tarihi
Suat Sinanoğlu	Profesör (D.T.C.F.)	Yüksek	2 000	1 620 (Ek Gör.)		1	1/5/1969
Uğur Alacakaptan	Profesör (Hukuk F.)	»	1 750	736 67 »		6	1/5/1969
Muammer Sun	Müzik Uzmanı	»	1 750	1 153 35 »		8	1/5/1969
E. Galip Sandalcı	Gazeteci	»	1 750	1 620 »	1 300	11 (1)	1/5/1969
Sunuhi Cav	Yük. Elektrik Müh.	»	1 750	1 620 »	Alabileceği yevmiye ile maaşı arasındaki fark kadar	9 (2)	1/5/1969
Adnan Öztrak	Hukukçu	»	2 000	2 332 50	2 500	6	11/5/1964

5.11.1969 tarihinde yürürlüğe giren 1187 sayılıKanunun Ek 1 nci maddesi gereğince 1.12.1969 tarihinden itibaren Prof. Suat Sinanoğlu'na 2 000 Tl., Prof. Uğur Alacakaptan'a da 1 750 Tl. üzerinden ödeme yapılmaktadır

(1) Kurum temsilcisi olup, Dış Haberler Müdürlüğü görevini yapmaktadır.

(2) Kurum temsilcisi olup, Etüt - Plân. ve Yatırım Dairesi Bşk. Yrd. görevi yapmaktadır

3. — Konya Milletvekili Sadi Koçaş'ın, Konya'ya ait meteoroloji raporlarının verilmeme nedenine dair sorusu ve Tarım Bakanı İlhami Ertem'in yazılı cevabı (7/64)

2 Ocak 1970

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Sayın Tarım Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına müsaadelerini saygı ile arz ederim.

Sadi Koçaş
Konya Milletvekili

Konya'dan aldığım pek çok mektubun hemen hepsi, son günlerde münhasıran meteoroloji raporlarında Konya'ya ait raporlarının verilmemesi nedenlerini sormaktadır.

Sebebi bilinmediği için, birden bire kesilen bu yayın için tahmin edilen sebepler çeşitli, yanlış ve hattâ gülünçtür.

Bu basit hâdise halk arasında siyasi sebeplere hattâ kabine değişikliğine istinadettirilmekte, sebebi ve yeniden raporlara Konya'nın dâhil ettirilmesi için tavassutumuz istenmektedir.

Bayramda Konya'ya gittiğimizde de en çok bu konuda sorularla karşılaştık. Ve tabiî cevap veremedik.

Sorulan soruları cevaplandırabilmek için, bu hususun sebebinin bildirilmesine ve mümkünse bu sebeplerin radyo ile ilânına müsaadeleri.

T. C.
Tarım Bakanlığı 13 . 2 . 1970
Başmüşavirliği
Özel Kalem Müdürlüğü
Sayı : 9

Konu : Konya Milletvekili Sayın Sadi Koçaş'ın önergesi.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 8 . 1 . 1970 gün Kanunlar Müdürlüğü 7/64 - 748/3204 sayılı yazı.

Konya'ya ait Meteoroloji raporlarının verilmeme nedenlerine dair Konya Milletvekili Sayın Sadi Koçaş'ın Bakanlığımıza yönelttiği yazılı soru önergesine ait cevaplarımız aşağıdadır.

Mâlûmları olduğu üzere takriben Ekim ayı sonlarına kadar, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğünce verilen sabah ve akşam hava raporlarında Konya'nın hava durumu TRT tarafından radyoda okunmakta idi.

Ekim ayı sonlarında TRT, Meteoroloji Genel Müdürlüğünce verilen raporların uzun olduğunu ileri sürerek kısaltılmasını, bir dakikadan az bir zamana sığdırılmasını istemiştir. Meteoroloji Genel Müdürlüğü kısa verilecek raporların tatmin edici olmıyacağını ileri sürerek teleks ile yazdırdığı hava durumlarını eskisi gibi vermeye devam etmiştir. Ancak, TRT raporları kendi görüşüne göre kısaltmaya başladığından ortaya birçok teknik mahzurlar çıkmış, neticede Meteoroloji Genel Müdürlüğü işin selâmeti bakımından TRT nin arzusuna uymak mecburiyetinde kalmıştır.

Son zamanlarda TRT, hava raporlarının tatmin edici olmaması dolayısiyle büyük bir baskı altında kalmış, Meteoroloji Genel Müdürlüğüne müracaat ederek, zamanı bir miktar uzatabileceğini, bu arada 7 anamerkez (Ankara - İstanbul - İzmir - Adana - Samsun - Diyarbakır - Erzurum) esas olmak üzere hava tahmin raporlarına yeni bir şekil verilmesini istemiştir.

Bu arada Ankara'ya yakın ve aynı iklim bölgesinde olması nedeni ile Konya TRT tarafından rapordan çıkarılmıştır.

Konya'nın tekrar bültene alınması hususunda, Meteoroloji Genel Müdürlüğü yetkililerinin TRT ilgilileri ile yaptıkları temaslar ve teklifler olumlu karşılanmamıştır. Buna rağmen Meteoroloji Genel Müdürlüğünce her gün sabah ve akşam hazırlanarak TRT Kurumuna gönderilen hava tahmin raporlarına Konya ithal edilmekte ve bunun okunup okunmadığı günlük nöbet defterine kaydedilmektedir.

Yukardaki izahatımızdan, Meteoroloji Genel Müdürlüğünce TRT nezdinde, Konya hava raporlarının okunması için gerekli her işlemin yapılmış olduğu anlaşılmaktadır.

Arz ederim.

Tarım Bakanı
İlhami Ertem

4. — Aydın Milletvekili M. Kemal Yılmaz'ın, Cezaevlerinde görevli bulunan gardiyanların durumuna dair sorusu ve Adalet Bakanı Ziya Önder'in yazılı cevabı (7/66)

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki soru önergemin Adalet Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunda tavassutunuzu saygı ile rica ederim.

2 . 1 . 1970
M. Kemal Yılmaz
Aydın Milletvekili

Soru :

Ceza evlerinde görevli bulunan gardiyanların zor şartlar altında çalıştıkları bellidir. Bu vatandaşlar, günün hemen hemen her saati görev başında ve bir bakıma demir parmaklıklar arasındadır. Görevlerinin bazan kendileri için çeşitli tehlikelerde yarattığı göz önünde bulundurularak :

1. Gardiyanlara asgari ücret tabanının yükseltilmesini düşünüyor musunuz? Bugün bir gardiyanın eline ayda kaç para geçmektedir?

2. Gardiyanların terfileri ne tarzda yapılmaktadır? Kadrosuzluk veya bütçe imkânsızlıkları yüzünden, hakettikleri aylığı zamanında alamıyanlar varmıdır? Bu durumda olanların mağduriyetlerini nasıl gideriyorsunuz?

3. Gardiyanlara, haftada kaç saat, aileleri yanında dinlenme imkânı tanıyorsunuz? Cumartesi - Pazar tatilleri var mı? Bu süre, Anayasada tesbit edildiği gibi midir?

4. Yıllık izinleri kaç gündür? Bayram tatili haklarını veriyor musunuz?

5. Gardiyanlar günde kaç saat vazife görürler? Kendilerine fazla mesai ücreti verilir mi?

T. C.
Adalet Bakanlığı 14 . 2 . 1970
C. T. E. Genel Müdürlüğü Personel
Sayı : 5700
7/66

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 8 . 1 . 1970 tarih ve 750/3203 sayılı yazınız :

Cezaevlerinde görevli bulunan gardiyanların durumuna dair Aydın Milletvekili Sayın M. Kemal Yılmaz'ın yazılı soru önergesine cevaplarımı arz ediyorum.

1. Ceza İnfaz Kurumları Koruma Teşkilâtı kanun tasarısı Başbakanlığa intikal ettirilmiştir.

Devlet Memurları Kanununa göre hazırlanacak olan kadro kanunu tasarısında, gardiyanlar kurumsal bir sınıf olarak kabul edilip gösterge tablosu, yaptıkları hizmetin karşılığı olarak emsaline nazaran daha yüksek ücret alabilecek şekilde teklif edilmek üzere hazırlık çalışmaları ikmâl edilmiştir.

Her iki tasarı kanunlaştığı takdirde gardiyanların ücret tabanı yükseleceği gibi, unvan değişikliği ile birlikte meslekleri de cazip hale getirilmiş olacaktır.

Bugün, meslekteki hizmet sürelerine göre gardiyanların ellerine sırası ile her ay 409,90, 478,60, 540,10, 594,90 ve 651,30 lira geçmektedir.

2. Gardiyanların ücretleri, bütçenin (D) cetvelinde gösterilmekte olup alınan kadrolar meslekteki kıdem süreleri esas alınmak sureti ile dağıtılarak terfileri yapılmaktadır. Gördükleri hizmetin mahiyeti icabı kendilerine 60 sayılı Kanuna göre tazminat, elbise, palto, ayakkabı gibi giyim eşyası verilmekte ve iaşeleri de Devletçe sağlanmaktadır. Bunun haricinde iş yurdu bulunan yerlerde yaptıkları fazla mesai karşılığı munzam ücret de almaktadırlar.

3. Ceza İnfaz kurumları ile tevkif evlerinin yönetimine ve Cezaların İnfazına dair Tüzüğün 27 nci maddesine göre başgardiyan ve gardiyanlar gördükleri hizmetin icabı haftada 24 saat izinle müesseseden ayrılabilmekte ve bunun haricinde meşru mâzaretlerine binaen mâzeret izni alabilmektedirler.

4. Gardiyanlara yıllık izin, hizmet sürelerine göre, beş seneye kadar 20 gün, on seneye kadar 30 gün, on seneden yukarı 40 gün olarak verilmektedir.

5. Gardiyanlar mezkûr Tüzükün 25, 26 ve 27 nci maddeleri hükümleri dairesinde vazifelerini ifa ederler. Ancak iş yurdu bulunan yerlerde yaptıkları fazla mesai karşılığı munzam ücrette almaktadırlar.

Bilgilerinize arz ederim.

Ziya Önder
Adalet Bakanı

5. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Mut - Erdemli ve Gülnar ilçelerinde bir Devlet hastanesi açılmasına dair sorusu ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Vedat Âli Özkan'ın yazılı cevabı (7/81)

16 . 1 . 1970

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun yazılı olarak Sağlık Bakanı tarafından cevaplandırılmasını saygılarımla arz ve rica ederim.

Celâl Kargılı
İçel Milletvekili

Halen Mut - Erdemli ve Gülnar kazaları çok sayıda köyleri ile Türkiye'nin gerek nüfus ve gerekse sınırlarının genişliği bakımından çok büyük kazaları arasındadır.

Ve halen bu kazalardan Gülnar'da bir tek doktor vardır. Bu şartlar altında bu kazalardan çok daha nüfusu ve genişliği az olan kazalarda Devlet hastaneleri mevcuttur.

Bu durum karşısında Mut - Erdemli ve Gülnar'da birer Devlet hastanesinin açılması çok büyük bir zarurettir.

Mut - Erdemli ve Gülnar'da en kısa zamanda birer Devlet hastanesi kurulması hususunda görüşleriniz ve bu konuda Bakanlık çalışmaları nelerdir?

T. C.
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı
Bakan
No. : 798

23 . 2 . 1970

Konu : İçel Milletvekili Sayın Celâl Kargılı tarafından verilen yazılı soru önergesi Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 28 . 1 . 1970 tarih, Genel Sekreterlik Kanunlar Müdürlüğü : 7/81 - 893/4046 sayılı yazınız.

İçel Milletvekili Sayın Celâl Kargılı'nın ilgi yazınız ekindeki 16 . 1 . 1970 tarihli soru önergesine karşılık cevabım ekte sunulmuştur.

Arz ederim.

Saygılarımla.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı
Dr. Vedat Âli Özkan

İçel Milletvekili Sayın Celâl Kargılı tarafından verilen yazılı soru önergesine cevabım :

Önergemizde geçen Mut ve Gülnar ilçelerinde 10 ar yataklı birer sağlık merkezi vardır ve bunların yıllık yatak işgal oranları % 44 : % 52 civarındadır.

Erdemli ilçesinde, Mersin ve Silifke Devlet hastanelerine çok yakın olduğundan yataklı tesis açılmamıştır.

Yaptığımız yatırım plânlarında daha ziyade il merkezlerindeki çok yataklı hastanelere öncelik vermekteyiz. Çünkü bu hastanelerin işletilmeleri daha ekonomik ve tam servisle çalışmaları mütehassıs hekim ikmali nedeniyle mümkün olmaktadırlar.

Bu itibarla sözü geçen 2 ilçedeki sağlık merkezlerinin yatak sayıları illerdeki ihtiyaca göre artırıldığından istenen verimi sağlıyamaz iseler bunların Devlet hastaneleri olarak programa alınmaları mümkün olabilicektir.

Dr. Vedat Âli Özkan
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

6. — Uşak Milletvekili Âdil Turan'ın, tütün fiyatlarının tesbit edilişine dair sorusu ve Gümrük ve Tekel Bakanı Ahmet İhsan Birincioğlu'nun yazılı cevabı. (7/88)

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Sayın Gümrük ve Tekel Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına, aracılığınıza saygı ile sunarım.

20 . 1 . 1970
Uşak Milletvekili
Âdil Turan

1. — Tütün taban fiyatlarının düşük tesbit edilişi, Devletin satınalma imkânlarını kendisinden çok özel sektöre devredişi gibi önemli nedenler, tütünün her sene ucuza satılmasına sebebolmaktadır.

2. Her tütün satım mevsiminin sonunda birçok tütün ekicisi, bâzı tütün alıcısının peşinden koşmakta ve alacağını uzun süre alamamaktadır.

3. Kapital noksanından çok, ahlâk yoksunu birtakım vurguncular, teknik formüller uydurmak suretiyle ve dolânbaçlı yollarla tütünün gerçek değerini düşürmektedirler.

Böylece tüm ekici ailelesinin, büyük emek ve güç koşullar altında elde ettiği tütünün çar çur edildiği, acı ve sık görülen olaylardandır. Bakanlığın bütün imkânlarını ekici lehine seferber ederek konuya eğilmesi ve mutlaka çare bulması şarttır, hattâ zaruridir.

Tütünün değer fiyatından satılması için Bakanlığın ne gibi tedbir aldığının, gerçek tüc-

carla, tüccar kılığındaki vurguncuları birbirinden ayırmak için nasıl bir ölçüye sahiboldu-ğunun açıklanmasını rica ederim.

T. C.
Gümrük ve Tekel Bakanlığı
Tetkik ve Murakabe Heyeti
Reisliği : 956

Konu : Uşak Milletvekili Âdil Turan'ın yazılı soru önergesi.

4 . 3 . 1970

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Genel Sekreterlik (Kanunlar Müdürlüğü) 2 . 2 . 1970 tarih ve 7/88 - 936/4330 sayılı yazıları.

Ekici tütünlerinin değer fiyatla satılması için ne gibi tedbir alındığının, gerçek tüccarla, tüccar kılığındaki vurguncuları birbirinden ayırmak için nasıl bir ölçüye sahip bulunulduğunun açıklanmasına dair, Uşak Milletvekili Âdil Turan tarafından verilen 20 . 1 . 1970 tarihli yazılı soru önergesi cevabı iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Gereğini müsaadelerine arz ederim.

Ahmet İhsan Birincioğlu
Gümrük ve Tekel Bakanı

Uşak Milletvekili Âdil Turan'ın 20 . 1 . 1970 tarihli yazılı soru önergesi cevabıdır.

Tütünün değerlendirilmesi; kaliteli, vasfı ve cinsi ile yakından ilgilidir.

Bu arada, bilhassa bir ihraç metaı olan tütünün alım fiyatlarının ihraç fiyatlariyle da ayarlanması gereklidir. Bu itibarla tütün alım fiyatlarındaki ayarlamalarda ihraç fiyatları ihmal edilmemektedir.

Diğer traftan ekici tütünleri satış piyasalarında Devletin satınalma imkânlarını âzami nisbette kullandığı neticesi inkâr edilmez bir hakikattir. Şöyle ki :

1963 mahsulünden tüccarın 70 335 942 kilo tütün mubayaasına mukabil Tekel İdaresince (Destekleme dâhil) 54 866 623 kilo tütün satınalındığı halde bilâhara alım miktarları bunun tamamen aksine bir seyir takibetmiş ve,

1964 mahsulünde tüccar 90 394 516 kiloya mukabil Tekel 93 66 172 kilo,

1965 mahsulünde tüccar 56 935 194 kiloya mukabil Tekel 70 016 193 kilo,

1966 mahsulünde tüccar 77 764 873 kiloya mukabil Tekel 79 648 265 kilo,

1967 mahsulünde tüccar 70 132 433 kiloya mukabil Tekel 110 338 798 kilo,

1968 mahsulünde tüccar 55 648 361 kiloya mukabil Tekel 98 443 878 kilo,

Tütün mubayaa etmiştir.

İçinde bulunduğumuz 1969 ürünü alımlarında da Ege'de tüccarın 39 780 tonluk alımına mukabil Tekel İdaresi 64 459 tonluk bir mubayaada bulunmuştur.

Tütün alım - satımlarında meşru olmıyan davranışların müeyyide noksanlığından dolayı satıcı ve alıcının zararını mucibolan sonuçları nazarı dikkate alınmış ve 9 . 5 . 1969 tarihinde kabul edilen 1177 sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanunu ile bu husus bir esasa bağlanmıştır.

Bu meyanda kanunun 58 nci maddesinde tütün tüccarlarının Tekel Genel Müdürlüğünce tescil edilerek bir belge sahibi olmaları öngörülmüş ve muhtelif maddelerle de tütün ticaretini düzenleyici hükümlere yer verilmek suretiyle yürürlükten kaldırılan 3437 sayılı Kanundaki boşluklar dolayısiyle tütün alım - satımında meydana gelen aksaklıkların önüne geçilmesine çalışılmış ve söz konusu gayrimeşru davranışların devam veya tekrarına imkân bırakılmamıştır.

Keyfiyeti bilgilerine arz ederim.

Ahmet İhsan Birincioğlu
Gümrük ve Tekel Bakanı

7. — Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş'ün, teşvik fonundan kredi alan firmalara dair Başbakandan olan sorusuna Devlet Bakanı Refet Sezgin'in yazılı cevabı. (7/94)

21 . 1 . 1970

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Başbakan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletinizi saygılarımla rica ederim.

Gaziantep Milletvekili
Ali İhsan Göğüş

Soru :

933 sayılı Yetki Kanununun uygulanmasına başlandığı tarihten bu yana, teşvik fonlarından kaç firma, ne miktar ve hangi alanlarda kredi almıştır?

Kimler ve hangi firmalar bundan yararlanmıştır?

T. C.
Devlet Bakanlığı
Sayı : 2.01 - 371
Konu : Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş'ün önergesi.
26 . 2 . 1970

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 2 . 2 . 1970 gün ve Kanunlar Müdürlüğü, 7/94 - 943/4369 sayılı yazıları.

Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş'ün, teşvik fonundan kredi alan firmalara dair, Başbakanlığa tevcih ettiği ve tarafımdan cevaplandırılması tensip buyurulan, yazılı soru önergesine cevap teşkil eden dosyalar ilişikte sunulmuştur.

Keyfiyetin önerge sahibine bu yolda cevaben intikalini arz ederim.

Devlet Bakanı
Refet Sezgin

8. — Zonguldak Milletvekili Bülent Ecevit'in, özel bir telgrafın açılarak bakanlık ilgililerince okunduğuna dair sorusu ve Adalet Bakanı Ziya Önder'in yazılı cevabı. (7/98)

23 . 1 . 1970

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Adalet Bakanınca yazılı olarak cevaplandırılmasına aracılığınızı saygı ile rica ederim.

Bülent Ecevit
Zonguldak Milletvekili

Soru :

Kemah Cumhuriyet Savcısı Siar Yalçın'ın bana çekmiş olduğu bir özel telin, Adalet Bakanlığınca Şair Yalçın hakkında bir idari kovuşturma konusu yapılmış olduğunu öğrendim.

Şair Yalçın'ın bana göndermiş olduğu tel ve benim kendisine yazılı cevabım, kendisi tarafından da benim tarafımdan da kamu oyuna açıklanmadığına göre, özel bir yazışma niteliğindeki bu tel Bakanlıkça nasıl elde edilmiştir?

Böyle bir özel telin resmî makamlarca elde edilmesi ve okunması bir Anayasa suçu olduğuna, Türk Ceza Kanununun 200 ncü maddesi ile 7451 sayılı Posta Kanununun 16, 60 ve 66 ncı maddelerine de açıkça aykırı bulunduğuna göre, bu suçun sorumluları kimlerdir ve haklarında ne işlem yapılmıştır?

Her hangi bir işlem yapılmadiysa neden yapılmamıştır?

Haberleşme özgürlüğü ve gizliliği çiğnenerek elde edilen bir özel tel dolayısiyle Şair Yalçın hakkında nasıl kovuşturma açılabilmiştir?

Bu hususların Sayın Adalet Bakanınca yazılı olarak cevaplandırılmasını rica ederim.

T.C.
Adalet Bakanlığı 14.2.1970
Ceza İş. G. Müdürlüğü
Sayı : 5994
Konu : Zonguldak Milletvekili Bülent Ecevit'in soru önergesinin cevaplandırıldığı Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Genel Sekreterlik Kanunlar Müdürlüğü ifadeli 2.2.1970 gün ve 7/98-967/4509 sayılı yazılarına :

Kemah C. Savcısı Şiar Yalçın'ın, kendilerine çekmiş olduğu bir telin adı geçen hakkında soruşturma konusu yapıldığından bahisle, teli çeken ve alan tarafından açıklanmıyan, özel bir yazışma niteliğinde olan bu telin Bakanlığımızca nasıl elde edildiği ve mezkûr telin resmî mercilerce elde edilmesi ve okunması suç olduğuna göre, bu suçun sorumlularının kimler olup, haklarında ne gibi işlem yapıldığı, yapılmadıysa neden yapılmadığı, haberleşme özgürlüğü ve gizliliği çiğnenerek elde edilen özel tel dolayısiyle, Şiar Yalçın hakkında nasıl kovuşturma açılabildiği, Zonguldak Milletvekili Sayın Bülent Ecevit tarafından Bakanlığımıza yöneltilmiş bulunan 23 Ocak 1970 tarihli yazılı soru önergesi ile sorulmaktadır.

Önerge cevabı aşağıda arz olunmuştur :

Bakanlığımızın 7.2.1964 gün ve özel 2 sayılı tamiminde, ayrıca Başbakanlığın 17.7.1964 gün ve 27-178/3150 sayılı genelgeleri uyarınca, Bakanlığımızı ilgilendiren kısımlarının hassasiyetle takibi için C. savcılıklarına gönderilen 25.7.1965 gün ve 10/49 sayılı tamiminde de açıkça ifade olunduğu üzere; gazete ve her türlü yayınların C. savcılıklarınca dikkatle incelenmesi ve bunlardan suç ihbarı mahiyetinde görülenlerin, ihbar telâkki olunarak genel hükümlere göre işlem yapılması, mevzuatımızdaki hükümlere uygun olarak istenmiştir.

Öte yandan Bakanlığımıza taallûk eden neşriyat da, merkezdeki bir büro tarafından takibolunmakta ve mahiyetlerine göre, ait bulunduğu genel müdürlüklerce muameleye tâbi tutulmaktadır.

Kemah ilçesinde yetkili C. Savcısı olup, kanunlara uymıyan türlü fiil ve hareketlerinden dolayı hakkında muhtelif soruşturma dosyaları bulunan Şiar Yalçın'ın, C.H.P. Genel Sekreteri Sayın Bülent Ecevit'e çektiği, soru önergesine konu teşkil eden telgrafa, 23 Ekim 1969 günlü Bizim Anadolu Gazetesinin 1 nci sayfa 8 nci sütununda «Savcı mı, Avukat mı?» «Savcı Ş. Yalçın bir komünistin affını istedi» başlığı altında yer alan ve metni aynen «Ankara (THA) halen Orta - Doğu Âmme İdaresinde kursta olan Kemah Savcısı Şiar Yalçın C.H.P. Genel Sekreteri Ecevit'e bir telgraf çekerek, Şadi Alkılıç'ın affı konusunda ağırlığını koymasını istemiştir. Şiar Yalçın'ın telgrafı şöyledir : (Sol akımların her şeye rağmen güclendiği ve sosyalizmi savunan çok daha etkili yazı ve kitapların serbestçe yayınlanabildiği ülkemizde 8 yıl önce yazdığı mâsûm bir yazıdan dolayı hasta ve yaşlı Şadi Alkılıç'ın zindanda ölüme mahkûm edilmesi insanlık için bir yüz karası ve cinayettir. Biran önce şu veya bu şekilde hürriyetine kavuşmasının temini için bütün ağırlığınızı ortaya koymanızı mustarip bir vatandaş sıfatiyle hakşinaslığınızdan bekler, bilvesile saygılarımı sunarım.) Bizim Anadolu'nun notu : Şiar Yalçın İstiklâl Mahkemesince idam edilen İttihatçı Mason Cavit Beyin oğludur. Şeklindeki haber üzerine muttali olunmuş ve mezkûr haber Bakanlığımızın bu kabîl şikâyetleri incelemekle görevli Genel Müdürlüğü tarafından tetkik konusu yapılmıştır.

Bilindiği üzere, cezaların infazı, C.M.U.K. nun 396 ncı maddesi hükmüne tevfikan Cumhuriyet savcıları tarafından takibolunmaktadır.

Bu itibarla, bütün kanun yollarından geçmek suretiyle kesinleşmiş ve kanunun gösterdiği usuller dairesinde infazına tevessül olunmuş bir yargı organının kararına karşı, infaz mercii ve görevlisi bulunan «Cumhuriyet Savcısı» sıfatını haiz bir kimse tarafından telgrafta kullanılan ibareler ve özellikle, yargı organlarının suçlu gördüğü bir hükümlünün hareketini «mâsûm» telâkki edip, mahkûmiyeti dolayısiyle mahkeme kararını «insanlık için yüz karası ve cinayet» olarak tanımlıyan ifade tarzı, mezkûr telgrafın bir Cumhuriyet Savcısı tarafından, bir siyasi parti Genel Sekreterine çekilmiş olması calibi dikkat görülerek, bu fiilin bir suç veya C. Savcısının sıfat, ve vazife icaplarına uymıyan hal ve hareketlerinden madut bulunup bulunmadığı yönünden, 2556 sayılı Hâkimler ve 45 sayılı Yüksek Hâkimler Kurulu kanunlarında gösterilen usuller dairesinde, adı geçen C. Savcısı hakkında kanuni gereğine tevessül olunmuştur.

Hal böyle iken, Zonguldak Milletvekili Sayın Bülent Ecevit'in, muhtemelen kendilerine yanlış ve eksik olarak intikal ettirildiği anlaşılan malûmata istinaden, şahıslarına hitaben çekilmiş olan bir telin Bakanlıkça elde edildiği zehabına kapılıp yöneltmiş bulundukları soru önergesinde yer alan ve Bakanlığımıza izafe edilen bu konudaki düşünce ve ibarelerin, Bakanlığımızca üzüntü ile karşılandığını da, burada ifade etmek gerekir.

Keyfiyetin önerge sahibine bildirilmesine delâlet buyurulmasını saygılarımla arz ederim.

Y. Ziya Önder
Adalet Bakanı

9. — Malatya Milletvekili Mustafa Kaftan'ın, Malatya Erkek Sanat Enstitüsünde Elektronik Şube açılmasına dair sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Orhan Oğuz'un yazılı cevabı (7/101)

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Millî Eğitim Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

26 . 1 . 1970
Malatya Milletvekili
Mustafa Kaftan

Soru :

Malatya'da halen Millî Savunma Bakanlığı Hava Kuvvetleri tesislerinde Hava İkmal Merkezi ve Erhaç NATO Hava Üssünde bol miktarda elektronik cihazlar mevcuttur. - Malatya Erkek Sanat Enstitüsünde bugüne kadar Elektronik Şube açılmamış, arz ettiğim kuruluşların Sanat Okulu Elektronik Şube mezunu gençlere her zaman ihtiyacı bulunduğu tecrübe - staj konusunda gerekli imkânların sağlanacağı ve Malatya Sanat Enstitüsünde Elekronik Şube açılmasının uygun bulunduğuna dair

1969 yılında Millî Savunma Bakanlığının uygun mütalâası alındığı halde bugüne kadar Malatya Sanat Enstitüsünde böyle bir şube açılmamıştır.

Önümüzdeki ders yılı içinde Malatya Erkek Sanat Enstitüsüne Elektronik Şube açılması düşünülmekte midir?

T. C.
Millî Eğitim Bakanlığı
Özel : 00058

3 . 3 . 1970

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 2 . 2 . 1970 tarih ve 7/101-1007/4656 sayılı yazılarımız.

Malatya Milletvekili Mustafa Kaftan'ın, Malatya Erkek Sanat Enstitüsünde Elektronik Şube açılmasına dair yazılı soru önergesi ile ilgili cevabımız ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Millî Eğitim Bakanı
Orhan Oğuz

Malatya Milletvekili Sayın Mustafa Kaftan'ın, Malatya Şehit Kemal Özalper Sanat Enstitüsünde Elektronik Şube açılmasına dair yazılı soru önergesi ile ilgili cevabımız.

Malatya Şehit Kemal Özalper Sanat Enstitüsünde mevcut meslek dallarına ilâve olarak Elektronik Şubesinin açılması, üzerinde durulan konularımızdandır.

Bu şubenin normal öğretim yapabilmesi hususu, bu bölüm için lüzumlu her türlü ders araç ve cihazlarının temin edilmesine bağlı bulunmaktadır. Lüzumlu cihazların sağlanması konusunda Hava Kuvvetleri Komutanlığı ile işbirliği yapılmaktadır. Bu konuda, Komutanlığın yapabileceği teçhizat yardımının neler olabileceği hususunda yazışma halindeyiz. Mezkûr yazımıza cevap beklenmektedir. Hava Kuvvetleri Komutanlığınca teçhizat sağlandığı takdirde, sözü edilen Enstitüde Elektronik Şubesinin açılması 1970 - 1971 öğretim yılında mümkün olabilecektir.

10. — Malatya Milletvekili Mustafa Kaftan'ın, Malatya Lisesinde boş geçen derslere dair sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Orhan Oğuz'un yazılı cevabı (7/103)

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Millî Eğitim Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

26 . 1 . 1970
Mustafa Kaftan
Malatya Milletvekili

Soru :

Halen Malatya Lisesinde hangi dersler hoca bulunmaması sebebiyle boş geçmektedir. Boş geçen bu derslere Malatya'da ilkokullarda öğretmenlik yapmakta olan Pedagoji mezunu öğretmenlerin tâyin edilip edilmediğini, kendi ihtısas ve branşına göre bu hocaların öğretmensizlik sebebiyle boş geçen derslere tâyin hususunun düşünülüp düşünülmediği?

T. C.
Millî Eğitim Bakanlığı 3 . 3 . 1970
Özel
00059

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 2 . 2 . 1970 tarih ve 7/103 - 1009/4658 sayılı yazınız.

Malatya Milletvekili Mustafa Kaftan'ın, Malatya Lisesinde boş geçen derslere dair yazılı soru önergesi ile ilgili cevabımız ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Orhan Oğuz
Millî Eğitim Bakanı

Malatya Milletvekili Sayın Mustafa Kaftan'ın, Malatya Lisesinde boş geçen derslere dair yazılı soru önergesi ile ilgili cevabımız.

1969 - 1970 öğretim yılı Ocak devresinde tanzim edilen Malatya Turan Emeksiz Lisesi ders dağıtım çizelgesindeki kayıtlara göre, öğretmensizlik yüzünden 34 saat edebiyat, 33 saat felsefe, 16 saat matematik (II. devre), 15 saat fizik, 69 saat İngilizce, 11 saat kimya, 6 saat Resim - İş ve 39 saat müzik olmak üzere toplam olarak 223 saat boş geçmektedir.

Ortaokullarımızın Türkçe dersi ihtiyacı branş öğretmenleriyle karşılanmaktadır. Bu sebeple, eğitim enstitülerinin pedagoji bölümü mezunlarından ek branşı beden eğitimi, resim ve müzik olanların tâyinleri ancak, bu branş öğretmenliklerine yapılmaktadır. Esasen Turan

Emeksiz Lisesinde boş geçen dersler, genellikle, II. devre dersleridir. Şayet, Malatya ilkokullarında öğretmenlik yapmakta olan pedagoji bölümü mezunu öğretmenler arasında branşları beden eğitimi, resim ve müzik olanlar varsa, Bakanlığımıza müracaat ettikleri takdirde dilekleri incelenecektir. Ayrıca bu öğretmenlere branş öğretmeni bulunmaması halinde okul müdürünün teklifi ve Valiliğin onayı ile 439 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin (b) fıkrası gereğince haftada 8 saate kadar ücretli ders verilmektedir.

11. — Yozgat Milletvekili İsmet Kapısız'ın, Yozgat'ta açılacak olan bira fabrikasına dair sorusu ve Gümrük ve Tekel Bakanı Ahmet İhsan Birincioğlu'nun yazılı cevabı (7/105)

29 . 1 . 1970

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Gümrük ve Tekel Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyurmanızı saygılarımla rica ederim.

İsmet Kapısız
Yozgat Milletvekili

1. 26 Haziran 1966 tarihinde temeli atılan ve âzami Şubat 1969 yılında işletmeye açılacağı bizzat Başbakan tarafından ifade edilen Yozgat Bira Fabrikasının bugüne kadar faaliyete geçmemesinin sebepleri nelerdir?

2. İnşaatı yapmakta ve fabrikayı monte etmekte mesuliyet deruhde eden İngiliz Honding firmasının iflâs ettiği söylenmektedir. Bu durum karşısında Hükümetçe ne düşünülmektedir?

3. Va'dedilen zamanda ve plânlanan müddet içinde fabrikanın faaliyete geçmemesine sebebolan sorumlular hakkında Sayın Bakan tarafından bir işlem yapılması düşünülmekte midir?

4. İktisadi bakımdan son derece müşkül bir durum arz eden Yozgat'ta halkımızın dört gözle beklediği Bira Fabrikasının faaliyete geçeceği kati bir gün ve tarih hakkında Sayın Bakan kesin bir açıklamada bulunabilir mi?

T. C.
Gümrük ve Tekel Bakanlığı 13 . 2 . 1970
Tetkik ve Murakabe Heyeti Reisliği
777

Konu : Yozgat Milletvekili İsmet Kapısız'ın yazılı soru önergesi.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Genel Sekreterlik Kanunlar Müdürlüğü, 6 . 2 . 1970 tarih ve 1040/4843-7/105 sayılı yazıları.

Yozgat'ta açılacak olan Bira Fabrikası hakkında Yozgat Milletvekili İsmet Kapısız'ın 29 . 1 . 1970 tarihli yazılı soru önergesinin cevabı iki nüsha olarak ilişikte sunulmuştur.

Gereğini müsaadelerinize arz ederim.

Ahmet İhsan Birincioğlu
Gümrük ve Tekel Bakanı

Yozgat Milletvekili İsmet Kapısız'ın, Yozgat'ta açılacak olan bira fabrikası hakkındaki, 29 . 1 . 1970 tarihli yazılı soru önergesinin cevabıdır.

Yozgat bira fabrikasının makina ve montaj işini taahhüdeden Williams Firması, makinaların takriben % 95 ini Türkiye'ye getirmiş ve bu makinaların takriben % 20 - 25 inin montajını yapmakta iken işi terk etmiştir. Meydana gelen yeni durum üzerine takibedilecek yolu tesbit etmek üzere Londra'ya gönderilen heyet tasfiye memuru ile temas etmiş ve işi tamamlamayı teklif eden firma ile de öngörüşmeyi yapmıştır. Firma yetkilileri Türkiye'ye gelmiş olup gerekli tetkiklerde bulunmak üzere, Yozgat'a gitmişlerdir.

Bahis konusu ikinci firma ile yapılacak anlaşmayı mütaakip, yeni iş programı hazırlanacaktır.

Fabrikanın fontajındaki bu inkıta, işi alan İngiliz Firmasının iflâs etmesinden ileri geldiği cihetle, Tekel İdaresi Teşkilâtında mesul şahıs aranması bahis konusu değildir.

Yukarıda açıklanan sebepler dolayısiyle, fabrikanın faaliyete geçeceği tarihin de tesbiti henüz mümkün bulunmamaktadır. Ancak 1971 yılı başında işletmeye alınması için, âzami gayret sarf edilecektir.

Keyfiyeti bilgilerine arz ederim.

Ahmet İhsan Birincioğlu
Gümrük ve Tekel Bakanı

Millet Meclisi
Gündemi

53 NCÜ BİRLEŞİM

9 . 3 . 1970 Pazartesi

Saat : 15,00

I
A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Başbakan Süleyman Demirel tarafından teşkil olunan Hükümet programının okunması,

2. — Van Milletvekili Salih Yıldız'ın, hayvancılığımızın geliştirilmesi ve hayvancılıkla geçinen yurt bölgelerinin ve yurttaşın refaha kavuşturulması için gerekli tedbirleri tesbit etmek üzere bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi (10/7)

3. — Nevşehir Milletvekili Salâhattin Hakkı Esatoğlu'nun, dış ticaretimizin kalkınma plânına ve ulusal çıkarlarımıza uygun olup olmadığını araştırmak ve meydana gelen aksaklıkları tesbit etmek üzere bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi (10/9)

4. — Sivas Milletvekili Mustafa Kemal Palaoğlu'nun, üçüncü Demir Çelik tesislerinin kuruluş yerinin tesbitinde yapılan çalışma ve değerlendirmeleri incelemek üzere bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi (10/10)

5. — Samsun Milletvekili Yaşar Akal,ın, piyasadaki fiyat artışlarını önlemek ve hayat pahalılığına bir çare bulmak maksadiyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi (10/11)

6. — Manisa Milletvekili Mustafa Ok'un, bağcılığımızın modern şekilde geliştirilmesini, verimin artırılmasını, çiftçiye geniş kredi imkânı sağlanmasını, iç ve dış pazarlarda gerekli tedbirlerin alınmasını temin etmek üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis Araştırması yapılmasına dair önergesi (10/14)

7. — Adana Milletvekili Kemal Satır'ın, bugüne kadar uygulanmakta olan yabancı sermaye politikasının somut sonuçlarını değerlendirmek maksadiyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Genel Görüşme açılmasına dair önergesi (8/2)

8. — Kocaeli Milletvekili Nihat Erim ve 7 arkadaşının, Hükümetin Orta - Doğu bunalımı karşısında güttüğü politikayı ve Kıbrıs Anlaşmazlığının son durumunu tesbit etmek üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/3)

9. — Siirt Milletvekili Mehmet Nebil Oktay ve iki arkadaşının, hayat pahalılığını önlemek için alınması gerekli kanuni, idari, iktisadi ve malî tedbirleri inceleyip tesbit etmek üzere, Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi (10/12)

10. — Nevşehir Milletvekili Salâhattin Hakkı Esatoğlu ile Konya Milletvekili Orhan Okay'ın, yabancı sermaye yatırımlarının doğal kaynaklarımız üzerinde ve çeşitli alanlarda meydana getirdiği fayda ve zararları tesbit etmek üzere Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi (10/13)

11. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, yapılan kaçakçılığın yurt ekonomisinde meydana getirdiği tesirleri tesbit etmek amaciyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/4)

12. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, tarihî eser kaçakçılığının önlenmesi amaciyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi (10/15)

13. — Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, ruhsatsız silâh edinmek ihtiyacının meydana getirdiği sonuçları tesbit etmek amaciyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi (10/16)

14. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanganın, Meksika buğdayının Türk ekonomisinde meydana getirdiği tesirleri tesbit etmek amaciyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir

Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi. (10/17)

15. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın, Hazine topraklarının dağıtımı konusundaki aksaklıkları, gecikmeleri ve şikâyetleri aydınlatmak ve alınması gerekli tedbirleri tesbit etmek amaciyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi (10/18)

16. — Siirt Milletvekili Mehmet Nebil Oktay'ın, Doğu ve Güney - Doğu bölgelerimizin kalkındırılması ve yaşama seviyesinin yükseltilmesi için alınması gerekli tedbirleri tesbit etmek maksadiyle bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi (10/19)

17. — Adana Milletvekili Ali Rıza Güllü'nün, pamuk üretiminin ihyası, teşviki ve istenilen seviyeye ulaştırılması için alınması gerekli tedbirleri tesbit etmek maksadiyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/5)

18. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal ve 5 arkadaşının arsa ve bina spekülâsyonunu önlemek, alınması gerekli tedbirleri tesbit etmek ve bilgi edinmek maksadiyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi. (10/20)

19. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Türkiye'de yapıldığı iddia olunan vergi kaçakçılığını tesbit ve önlenmesi için alınacak tedbirlere ışık tutmak maksadiyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/7)

20. — Sivas Milletvekili Mustafa Kemal Palaoğlu'nun, korunmaya muhtaç çocuklar, mâlûller ve yaşlılar konusunda gerçekleri ve alınması gerekli tedbirleri tesbit etmek için Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir Meclis araştırması yapılmasına dair önergesi. (10/21)

21. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Türkiye'deki kredi dağılımındaki aksaklığın önlenmesi ve kredi düzensizliğine engel olunması bakımından gerekli tedbirlerin alınması maksadiyle Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/8)

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II
SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

1. — Niğde Milletvekili Mevlüt Ocakcıoğlu'nun, Kırşehir'i Niğde'ye bağlıyacak yolun yapımının durdurulma sebebine dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/5)

2. — Niğde Milletvekili Mevlüt Ocakcıoğlu'nun, Niğde'ye bağlı Aksaray ilçesinin Ulurmak projesi hakkında ne düşünüldüğüne dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/6)

3. — Istanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, 27 Ekim 1969 tarihli Günaydın gazetesinde yayımlanan mektuba dair Adalet ve İçişleri bakanlarından sözlü sorusu (6/7)

4. — Siirt Milletvekili Mehmet Nebil Oktay'ın, ulaşıma kapalı olan Siirt yollarına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/8)

5. — Siirt Milletvekili Mehmet Nebil Oktay'ın, Siirt'te vukua gelen asayişsizlik olayları hakkında ne düşünüldüğüne dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/9)

6. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, 10 Kasım 1969 tarihinde yayımlanan televizyon programına ve yapılan açık oturuma dair Başbakandan sözlü sorusu (6/10)

7. — Trabzon Milletvekili Ali Rıza Uzuner'in, bucak ve köylerdeki imam - hatip kadrolarının tahsis ve tevziine dair Başbakandan sözlü sorusu (6/11)

8. — Ankara Milletvekili Osman Soğukpınar'ın, Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından sağlığa zararlı ilâç mubayaa edilip edilmediğine dair, Çalışma Bakanından sözlü sorusu (6/12)

9. — Ankara Milletvekili Osman Soğukpınar'ın, sağlığa zararlı ilâçlara dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/13)

10. — Tekirdağ Milletvekili Yılmaz Alpaslan'ın, Tekirdağ'a bağlı Hayrabolu ilçesinde dağıtılan tohumluk buğdaya dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/14)

11. — Tekirdağ Milletvekili Yılmaz Alpaslan'ın, Çorlu'da öğrenim yapmakta olan ve inşa halinde bulunan Erkek Sanat Enstitülerine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/15)

12. — Siirt Milletvekili Mehmet Nebil Oktay'ın, Siirt'e doktor teminine ve sosyalizasyon eksiklerinin giderilmesine dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/16)

13. — Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, 657 sayılı Kanunun uygulanmasına ve kamu hizmetleri için alınan personel ile bunların istihdamlarına dair Başbakandan sözlü sorusu (6/17)

14. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Türkiye'ye iade edilecek Rumlara dair Başbakandan sözlü sorusu (6/18)

15. — Bursa Milletvekili Sadretin Çanga'nın, Bursa'nın su ihtiyacının giderilmesine dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu (6/19)

16. — Siirt Milletvekili Âdil Yaşa'nın, Siirt'e bağlı Eruh ve Şırnak yolu ile bucak merkezlerine yapılacak yollara ve sarf edilen paraya dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/20)

17. — Siirt Milletvekili Âdil Yaşa'nın, Siirt - Şirvan - Pervari yolu ile, bu il'e bağlı Bidar elektrik santralinin yapımına ve sarf edilen paraya dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/21)

18. — Siirt Milletvekili Âdil Yaşa'nın, Başbakan tarafından açıklanan Hükümet programındaki yatırımlara dair Başbakandan sözlü sorusu (6/22)

19. — Trabzon Milletvekili Ali Rıza Uzuner'in, vatani hizmet tertibinden maaş alacaklar için yapılan çalışmalara dair Maliye ve Millî Savunma bakanlarından sözlü sorusu (6/23)

20. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın, Sakarya'nın Akyazı - Dokurcun bucağı arasındaki yolun asfaltlanmasına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/24)

21. — Adana Milletvekili Ali Rıza Güllü'nün, çiftçilerin yeteri kadar zirai krediye kavuşmaları için bir Kooperatifler Bankasının kurulmasına ve traktör plâsmanı politikasına dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/25)

22. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın, Barış gönüllüsü olarak Türkiye'ye gönderilen Amerikalılara dair Başbakan, İçişleri, Dışişleri, Millî Savunma ve Millî Eğitim bakanlarından sözlü sorusu (6/26)

23. — Sivas Milletvekili Mustafa Kemal Palaoğlu'nun, Sivas sınırları dâhilindeki Bozkurt köprüsünün inşasına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/27)

24. — Sivas Milletvekili Mustafa Kemal Palaoğlu'nun, bir gazetede yayımlanan «Atatürk'e ait eşyalara» dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/28)

25. — İzmir Milletvekili Talât Orhon'un, İzmir'in Seferihisar ilçesinde yapılan NATO tatbikatında zarara uğrıyan köylülere dair Millî Savunma Bakanından sözlü sorusu. (6/29)

26. — İzmir Milletvekili Talât Orhon'un, İzmir'e bağlı Seferihisar - Doğanbey karayolunun ne zaman yapılacağına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/30)

27. — İzmir Milletvekili Talât Orhon'un, İzmir süt fabrikasına dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/31)

28. — İzmir Milletvekili Talât Orhon'un, İzmir'e bağlı Bergama - Kınık ilçelerinden geçen Bakırçay'ın meydana getirdiği taşkınlara dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/32)

29. — İzmir Milletvekili Burhanettin Asutay'ın, 931 sayılı Kanunun tatbikatına dair Çalışma Bakanından sözlü sorusu (6/33)

30. — Aydın Milletvekili M. Kemal Yılmaz'ın, Aydın'da bâzı C. H. P. li muhtarlara baskı yapıldığına dair Başbakandan sözlü sorusu (6/34)

31. — Ankara Milletvekili Orhan Birgit'in, Günaydın Gazetesinin Ankara bürosuna yapılan tecavüze dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/35)

32. — Manisa Milletvekili Veli Bakırlı'nın, Ege tütün piyasasının ne zaman açılacağına ve mahsullerin değerlendirilmesine dair Gümrük ve Tekel Bakanından sözlü sorusu (6/36)

33. — İzmir Milletvekili Talât Orhon'un, İzmir Ticaret gazetesinde yayımlanan «Mesuliyeti kim yüklenecek» başlıklı makaleye dair Başbakan ve Ticaret bakanlarından sözlü sorusu (6/37)

34. — Uşak Milletvekili Âdil Turan'ın, Uşak - Eşme ilçesinde 10 Kasım günü meydana gelen olaylara dair Millî Eğitim ve İçişleri bakanlarından sözlü sorusu (6/38)

35. — Afyon Milletvekili Hamdi Hamamcıoğlu'nun, Eber ve Akşehir göllerinin meydana getirdiği taşkınların önlenmesine dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/39)

36. — İzmir Milletvekili Kemal Önder'in, Ege tütün piyasasının açılmasına ve mahsulün

değerlendirilmesine dair Gümrük ve Tekel Bakanından sözlü sorusu (6/40)

37. — Sinop Milletvekili Tevfik Fikret Övet'in, Sinop ili orman ve dağ köylerinin kalkındırılmasına ve ayrılan ödenek miktarına dair Orman ve Köy İşleri bakanlarından sözlü sorusu (6/41)

38. — Samsun Milletvekili Kâmran Evliyaoğlu'nun, öğretmen okullarına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/42)

39. — İçel Milletvekili Turhan Özgüner'in, Teknisyen okulları geçici Yönetmeliğine ve sanat enstitüsü mezunlarının durumuna dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/43)

40. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Sinop'a bağlı bâzı köylerin içme suyu ve yol ihtiyacına dair Köy İşleri Bakanından sözlü sorusu (6/44)

41. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, PTT dağıtıcılarına ve hat bakıcılarına dair Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/45)

42. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Sinop'un Boyabat ilçesi ceza evine dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/46)

43. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Günaydın Gazetesinin Ankara bürosuna yapılan tecavüze ve Yazı İşleri Müdürünün eşine dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/47)

44. — Sivas Milletvekili Ahmet Durakoğlu'nun, Kayseri - Sivas karayolunun güzergâh değişikliğine ve bu yolun asfaltlanmasının ne zaman yapılacağına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/48)

45. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Sinop'un Boyabat ilçesine bağlı bâzı köylerin yollarının yapımına dair Köy İşleri Bakanından sözlü sorusu (6/49)

46. — İstanbul Milletvekili Hüseyin Dolun'un, öğretmenlerin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarına ve siyasi baskıdan kurtarılmalarına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/50)

47. — Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, Kalkınma Planında yer alan, «İdareyi yeniden düzenleme» konusundaki uygulamaya ve yapılan çalışmalara dair Başbakandan sözlü sorusu (6/51)

48. — Sivas Milletvekili Mustafa Kemal Palaoğlu'nun, Sivas'ta bir Ticaret Borsası kurulmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/52)

49. — Sivas Milletvekili Mustafa Kemal Palaoğlu'nun, Sivas'ın bâzı köylerinin yollarının yapılmasına dair Köy İşleri Bakanından sözlü. sorusu (6/53)

50. — Sivas Milletvekili Mustafa Kemal Palaoğlu'nun, yurdumuzda kurulması düşünülen üniversitelere dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/54)

51. — Samsun Milletvekili İlyas Kılıç'ın, gümrüklerde bekliyen ithal mallarına dair Maliye ve Gümrük ve Tekel bakanlarından sözlü sorusu (6/55)

52. — İstanbul Milletvekili Eşref Derinçay'ın, Cumhuriyet savcılarının durumuna dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/56)

53. — İçel Milletvekili Turhan Özgüner'in, sel felâketine uğrıyan Çukurova'daki köylere dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu (6/57)

54. — İçel Milletvekili Çetin Yılmaz'ın, Millî Eğitim Bakanlığınca yayımlanan «Bin temel eser» e dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/58)

55. — Samsun Milletvekili İlyas Kılıç'ın, Samsun'da açılmak üzere olan gübre fabrikasına alınacak işçilere dair Çalışma Bakanından sözlü sorusu (6/59)

56. — Ankara Milletvekili Osman Soğukpınar'ın, halk sağlığı bakımından sakıncalı olan bâzı tarım ilâçlarına dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/60)

57. — Ankara Milletvekili Osman Soğukpınar'ın, halk sağlığı bakımından sakıncalı olan bâzı tarım ilâçlarına dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/61)

58. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, 326 sayılı Kanunun tatbikatından mağdur olan eğitmenlere dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/62)

59. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın, Ilgın ilçesi Diğrek köyünün orman içinden başka bir mıntakaya nakline dair Köy İşleri Bakanından sözlü sorusu (6/63)

60. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın, Hazinenin mülkiyet ve tasarrufu altında bulunan ziraate elverişli topraklara dair Maliye Bakanından sözlü sorusu (6/64)

61. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın, Akşehir ve Beyşehir gölleri için yapılan çalışmalara dair Enerji ve Tâbiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/65)

62. — İçel Milletvekili Çetin Yılmaz'ın, İçel'in Gülnar ilçesinin ihtiyaçlarına dair Başbakandan sözlü sorusu. (6/66)

63. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Cumhuriyet Savcılarının tâyin ve nakillerine dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/67)

64. — Zonguldak Milletvekili Ahmet Güner'in, Zonguldak iline bağlı Eflâni ilçesinde inşaat yapımının kolaylaştırılmasına dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu. (6/68)

65. — Zonguldak Milletvekili Ahmet Güner'in, Zonguldak'ı diğer illere bağlıyan yolların yapımına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu. (6/69)

66. — Zonguldak Milletvekili Ahmet Güner'in, ihalesi yapılan Zonguldak Teknik Okuluna ve diğer okulların ihtiyaçlarına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu. (6/70)

67. — Zonguldak Milletvekili Ahmet Güner'in, Karabük'ün ulaşım ve haberleşme ihtiyacına dair Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu. (6/71)

68. — Zonguldak Milletvekili Ahmet Güner'in, E. K. İ. Müessesesindeki işçilerin, işe alınış şekline dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/72)

69. — Zonguldak Milletvekili Ahmet Güner'in, Zonguldak'a bağlı Kuruçaşile ve Tekkeönü ilçelerinde mendirek ve balıkçı barınağı yapılmasına dair Başbakandan sözlü sorusu (6/73)

70. — Ordu Milletvekili Ata Topaloğlu'nun, Hastaş ve iştiraklerine dair Başbakandan sözlü sorusu (6/74)

71. — Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, Maraş Devlet Hastanelerinde ne kadar uzman hekimin vazife gördüğüne dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/75)

72. — Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, Maraş'ı Kayseri ve Andırın'a bağlıyacak olan yolun yapımına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/76)

73. — Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, Maraş'ın diğer bölgelerle bağlantısını sağlıyacak Büyük Nacar Köprüsünün yapımına dair Bayındırlık ve Köy İşleri Bakanlarından sözlü sorusu (6/77)

74. — İçel Milletvekili Turhan Özgüner'in, İstanbul Yıldız Mimarlık ve Mühendislik Akademisinde meydana gelen olaylara dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu. (6/78)

75. — Kastamonu Milletvekili Mehmet Seydibeyoğlu'nun, Kastamonu Orman Başmüdürlüğüne dair Orman Bakanından sözlü sorusu (6/79)

76. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, öldürülen üniversite öğrencilerinin kaatillerinin bulunmasına dair Başbakandan sözlü sorusu (6/80)

77. — Kastamonu Milletvekili Mehmet Seydibeyoğlu'nun, Kastamonu'da bir kâğıt fabrikasının kurulup kurulmıyacağına dair Başbakandan sözlü sorusu. (6/81)

78. — Kastamonu Milletvekili Mehmet Seydibeyoğlu'nun, Kastamonu Abdurrahmanpaşa Lisesinde boş geçen derslere dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu. (6/82)

79. — Tokat Milletvekili İsmet Hilmi Balcı'nın, Hastaş Anonim Şirketinin durumuna dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu. (6/83)

80. — Antalya Milletvekili Ömer Buyrukçu'nun, Elmalı hudutları içindeki Karagöl'ün meydana getirdiği taşkınların önlenmesine dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu. (6/84)

81. — Ordu Milletvekili Ferda Güley'in, Ordu ilinin sosyalizasyon programı dışında tutunma sebebine dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/85)

82. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Sinop'ta bir Orman Başmüdürlüğünün kurulması hakkında ne düşünüldüğüne dair Orman Bakanından sözlü sorusu (6/86)

83. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Eskişehir'de yaptırılan sosyal konutların tevziine dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu (6/87)

84. — Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca'nın, Erzurum - İspir ilçesinde bir vatandaşa İstiklâl Madalyası verilmesi işlemine dair Millî Savunma Bakanından sözlü sorusu (6/88)

85. — Ordu Milletvekili Ferda Güley'in, Spor - Toto gelirleriyle yaptırılan spor tesislerinden halkın da istifade ettirilmesine dair Gençlik ve Spor Bakanından sözlü sorusu (6/89)

86. — Aydın Milletvekili M. Kemal Yılmaz'ın, boş geçen ders saatlerine ve öğretmen boykotu dolayısiyle açığa alınan öğretmenlere dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/90)

87. — Afyon Karahisar Milletvekili Süleyman Mutlu'nun Montaj Sanayiine dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/91)

88. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın, Ilgın'ın kurtulan Haremi Gölü arazisine dair Maliye ve Köy İşleri bakanlarından sözlü sorusu (6/92)

89. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın, Akşehir Gölünün genişlemesiyle hasara uğrıyan köylere ve yapılan yardımlara dair İmar ve İskân ve Köy İşleri bakanlarından sözlü sorusu (6/93)

90. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın, Ilgın depolaması ve atlandı sulama projesinin ne zaman bitirileceğine dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu. (6/94)

91. — Sivas Milletvekili Mustafa Kemal Palaoğlu'nun, Etibanka bağlı bâzı tesislerin büyük sermaye çevrelerine devredilme sebebine dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/95)

92. — Uşak Milletvekili Âdil Turan'ın, İlköğretimde vazife gören öğretmenlere de ek ücret ödenmesine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu. (6/96)

93. — Zonguldak Milletvekili Ahmet Güner'in, belediyelerin durumuna ve yapılan yardımlara dair Başbakandan sözlü sorusu. (6/97)

94. — Antalya Milletvekili Hasan Ali Gülcan'ın, Antalya'da bir adliye binasının yapılmasına dair Adalet Bakanından sözlü sorusu. (6/98)

95. — Antalya Milletvekili Hasan Ali Gülcan'ın, Antalya'ya kurulması düşünülen kâğıt fabrikasına dair Başbakandan sözlü sorusu. (6/99)

96. — İstanbul Milletvekili Eşref Derinçay'ın, zararlı faaliyetlerinden dolayı budut dışı edilenlere dair İçişleri ve Dışişleri Bakanlarından sözlü sorusu (6/100)

97. — Afyon Karahisar Milletvekili Hamdi Hamamcıoğlu'nun, tüccar ve küçük esnafa verilen kredilerin faiz hadlerine dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/101)

98. — Antalya Milletvekili Hasan Ali Gülcan'ın, Antalya'nın Çakırlar ilçesine bağlı bâzı köylerin sel felâketinden korunmasına dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/102)

99. — Ankara Milletvekili Osman Soğukpınar'ın, Fen Fakültesinde ödenek yokluğundan lâboratuvar çalışmalarının aksadığının doğru olup olmadığına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/103)

100. — Niğde Milletvekili Mevlüt Ocakcıoğlu'nun, Niğde'ye bağlı Aksaray ilçesinin Hükümet binası ihtiyacına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/104)

101. — Ankara Milletvekili İbrahim Cüceoğlu'nun, Almanya'da çalışan Türk işçilerinin eğitim çağındaki çocuklarına dair Çalışma ve Millî Eğitim bakanlarından sözlü sorusu (6/105)

102. — Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, Türkiye petrol politikası tesbiti işinin bir Amerikan firmasına para karşılığı verilmesinin doğru olup olmadığına dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/106)

103. — Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, Maraş Belediyesi tarafından başlatılan, gecekondu ıslah ve önleme faaliyetinin ne safhada olduğuna dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu (6/107)

104. — İçel Milletvekili Celâl Kargılı'nın, paso ihtilâfı üzerine, Başbakan tarafından, A. P. Ortak Grup toplantısında yapılan konuşmaya dair Başbakandan sözlü sorusu (6/108)

105. — Adana Milletvekili Turgut Topaloğlu'nun, tarım ilâçlarına dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/109)

106. — Antalya Milletvekili Hasan Ali Gülcan'ın; Antalya'nın Korkuteli ilçesinde yeni bir Hükümet konağı yapılmasına dair Maliye ve İçişleri bakanlarından sözlü sorusu (6/110)

107. — Antalya Milletvekili Hasan Ali Gülcan'ın, Antalya'nın Korkuteli ilçesinde yapılması düşünülen baraja ve Söğüt gölünün kurutulmasına dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/111)

108. — Antalya Milletvekili Hasan Ali Gülcan'ın Elmalı ilçesine bağlı Sinekçibeli - Sütleğen köyü yolunun tamir ve ıslahına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/112)

109. — Uşak Milletvekili Âdil Turan'ın, Uşak'a bir fabrika kurulup kurulamıyacağına dair Başbakandan sözlü sorusu (6/113)

110. — Uşak Milletvekili Âdil Turan'ın, ilk ve orta dereceli okullarda okutulan ders kitaplarına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/114)

111. — Ankara Milletvekili İbrahim Cüceoğlu'nun, Kalecik sulama projesinin ne zaman tamamlanacağına dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu. (6/115).

112. — Zonguldak Milletvekili Hüseyin Baytürk'ün, Kömür tahsis belgelerinin veriliş şekline dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/116)

113. — Ordu Milletvekili Memduh Ekşi'nin, Karadeniz Bölgesinde üretilen patates ürününün değerlendirilmesine dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/117).

114. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, bir gazetede yayınlanan «Diyanet İşleri Başkanı fetva verdi» başlıklı yazıya dair Devlet Bakanından sözlü sorusu. (6/118)

115. — Çorum Milletvekili Cahit Angın'ın, 5 Şubat 1970 tarihli Ulus Gazetesinde «Çorum'un Gökçam köyü nasıl cezalandırıldı» başlıklı yazıya dair Başbakandan sözlü sorusu (6/119)

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

1. — İzmir Milletvekili Şükrü Akkan, Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Beliğ Beler ve Konya Milletvekili Özer Ölçmen'in, 25 . 5 . 1961 gün ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 9 ncu maddesinin 9 ncu fıkrasının yürürlükten kaldırılması hakkında kanun teklifi (2/21) (S. Sayısı : 20) (Dağıtma tarihi : 29 . 1 . 1970)

2. — İzmir Milletvekili Şükrü Akkan ve 11 arkadaşının, 286 sayılı Köy Kanununda değişiklik yapılmasına dair Kanunun 25 nci maddesinin değiştirilmesine, 287 sayılı Şehir ve Kasabalarda mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri teşkiline dair 4541 sayılı Kanunda değişiklik yapılması ve bâzı kanunların kaldırılması hakkında Kanunun 8 nci maddesinin değiştirilmesine, 306 sayılı İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununda değişiklik yapılmasına ve ilgili bâzı kanunların kaldırılmasına dair Kanunun 105 nci maddesinin değiştirilmesine ve 307 sayılı Belediye Kanununda değişiklik yapılmasına dair Kanunun 24 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/20) (S. Sayısı : 23) (Dağıtma tarihi : 2 . 2 . 1970)

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Cumhuriyet Senatosu Kontenjan Üyesi Ragıp Üner'in, Medeni Kanunun 253 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/93) (S. Sayısı : 21) (Dağıtma tarihi : 28 . 1 . 1970)

× 2. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Arslan Bora ve 5 arkadaşının, 444 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun ile Cumhurbaşkanlığı geri gönderme tezkeresi ve Plân Komisyonu raporu (?/229) (S. Sayısı : 70) (Dağıtma tarihi : 25 . 2 . 1970)

3. — Millet Meclisi, Cumhurbaşkanlığı ve Sayıştay Başkanlığı 1967 malî yılı Kesinhesabı hakkında Meclis Hesaplarını İnceleme Komisyonu raporları (5/1) (S. Sayısı : 76) (Dağıtma tarihi : 3 . 2 . 1970)

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

1. — Hendek kazası Kemaliye Mahallesi nüfusunda kayıtlı Mustafaoğlu 1329 doğumlu Faik Özer'in bâkıye cezasının affı hakkındaki kanun ile Cumhurbaşkanlığı geri gönderme tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (1/149) (S. Sayısı : 24) (Dağıtma tarihi : 2 . 2 . 1970) (M. Meclisi Dönem II : 1/244, S. Sayısı : 172) (C. Senatosu : 1/594, S. Sayısı : 714)

2. — Salihli İlçesinin Eskicami mahallesi 1028 hanesinde naklen kaydedilen Ali Nacioğlu, Ayşe'den doğma 20.10.1945 doğumlu Kâmil Akman'ın, ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/46) (S. Sayısı : 30) (Dağıtma tarihi : 3 . 2 . 1970)

3. — 654 sayılı Toplum zabıtası kurulması hakkında Kanunun 1 ve 3 ncü maddelerinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları (1/78) (S. Sayısı : 27) (Dağıtma tarihi : 3 . 2 . 1970)

4. — Van'ın Gürpınar ilçesi Hoşap bucağı Işıkpınar Köyü hane 37, cilt 5, sayfa 52 de kayıtlı Necmettinoğlu, Emine'den olma 1 . 1 . 1947 doğumlu Nurettin Kahraman'ın, ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/45) (S. Sayısı : 46) (Dağıtma tarihi : 7 . 2 . 1970)

5. — Akyazı ilçesi Merkez Yeniköy'ü hane 18, cilt 8, sayfa 125 te nüfusa kayıtlı Hüseyinoğlu, Fatma'dan olma 13 . 3 . 1940 doğumlu Kemal Uluköylü'nün, ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/47) (S. Sayısı : 47) (Dağıtma tarihi : 7 . 2 . 1970)

6. — Cumhuriyet Senatosu Kontenjan Üyesi Zerin Tüzün'ün, Millî Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Öğretim okulları öğretmenlerinin intibakı hakkındaki 1064 sayılı Kanunun 1 nci maddesine 2 ek madde ilâvesine ve geçici maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ile Eskişehir Milletvekili İsmet Angı ve 10 arkadaşının, Millî Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Öğretim okulları öğretmenlerinin intıbakı hakkındaki 5 . 7 . 1968 tarihli 1064 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi ve Niğde Milletvekili M. Nuri Kodamanoğlu'nun ve Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Mebrure Aksoley ve 13 arkadaşının Millî Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Öğretim okulları öğretmenlerinin intıbakı hakkındaki Kanuna ek kanun teklifleri ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/4, 2/61, 2/131, 2/151) (S. Sayısı : 59) (Dağıtma tarihi : 11 . 2 . 1970)

7. — Eskişehir Milletvekili İsmet Angı ve 9 arkadaşı ile İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Silâhlı Kuvvetlerde görevli muvazzaf veteriner hekimlere de tazminat verilmesi hakkında kanun teklifleri ve Millî Savunma ve Plân komisyonları raporları (2/18, 2/157) (S. Sayısı : 60) (Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1970)

8. — Zonguldak Milletvekili Kevni Nedimoğlu ve 10 arkadaşının, Yargıtay Teşkilâtına raportör kadroları eklenmesine ve 3656 sayılı Devlet Memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığı bölümünde değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi ve Adalet ve Plân komisyonları raporları (2/226) (S. Sayısı : 68) (Dağıtma tarihi : 13 . 2 . 1970)

9. — 1076 sayılı Yedeksubay ve Yedek Askerî Memurlar Kanununun 3 ncü maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici maddeler ilâvesine dair 97 sayılı Kanuna geçici bir madde ilâve edilmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/27) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 27 . 2 1970)

10. — İzmir iline bağlı Çeşme ilçesinin Merkez Çiftlik köyü nüfusunun 101 hane, 7 cilt ve 45 nci sayfasında kayıtlı Şükrüoğlu, Zehra'dan doğma 10 . 8 . 1929 doğumlu Mahmut Yel'in, ölüm cezasına çarptırılmasına dair Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/51) (S. Sayısı : 77) (Dağıtma tarihi : 4 . 3 . 1970)

11. — Yalvaç'ın Tokmakçık köyü hane 90, cilt 22 sayfa 146 da nüfusa kayıtlı, Ali Osmanoğlu Ayşe'den doğma 9 . 11 . 1948 doğumlu Hüseyin Sesli'nin ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/159) (S. Sayısı : 78) (Dağıtma tarihi : 4 . 3 . 1970)